

153.9417

๗/๑๗/๖๓

๗.๒

การสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปรองชน พูลสวัสดิ์

4 ต.ค. 2531

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

166861

การร่างแบบทดสอบวัดเบญจศีล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ
ของ
ปรองชน พูลสวัสดิ์

เสนอมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2531

การศึกษาค้างนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีล ที่มีคุณภาพ
เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบวัดเบญจศีลฉบับนี้ประกอบด้วย
ห้าด้านย่อยคือ ปาณาติ ปา ทา เวรมณี (เว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์) อหิงสา
ทานา เวรมณี (เว้นจากการถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่น) กาเมสุ นิจจา จารา เวรมณี
(เว้นจากการประพฤติดิโนกาม) มุสาวาทา เวรมณี (เว้นจากการพูดไม่ตรงกับ
ความจริง) สุราเมรยมชฺช ปมาท ทฏฐานา เวรมณี (เว้นจากการดื่มน้ำเมา)
กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 ในจังหวัดเพชรบูรณ์
จำนวน 810 คน สุ่มโดยวิธีแบบแบ่งชั้น วิธีการศึกษาได้ทำการทดลองสามครั้ง
การทดสอบครั้งที่ 1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเพื่อคัดเลือกพร้อมทั้งปรับปรุง
ข้อสอบ การทดสอบครั้งที่ 2 หาค่าอำนาจจำแนกอีกครั้งหนึ่งและคัดเลือกข้อสอบ
การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และสร้างเกณฑ์ปกติ
ในรูปคะแนนที่ปกติ

ผลการศึกษาพบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบหาโดยใช้ t-test
มีพิสัยตั้งแต่ 3.663 ถึง 13.846 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบหาโดยวิธีแบ่งครั้งฉบับนี้มีค่าตั้งแต่ .817 ถึง .921 และค่าความเชื่อมั่น
ทั้งฉบับมีค่า .949 ส่วนค่าความเชื่อมั่นหาโดยวิธีสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่
.695 ถึง .913 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า .934 ค่าความเที่ยงตรงเชิง
โครงสร้างของแบบทดสอบหาโดยวิธีกลุ่มรู้จักอยู่แล้วพบว่ามีค่าความเที่ยงตรงเชิง
โครงสร้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ
ของแบบทดสอบหาโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแบบทดสอบกับคะแนน
จากการสังเกตของครูโดยวิธีสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ
สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบทดสอบทั้งห้าด้านมีค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ภายในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง .622 ถึง .766 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับทั้งฉบับอยู่ระหว่าง .808 ถึง .921 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

A CONSTRUCTION OF THE FIVE PRECEPTS OF MORALITY TEST
FOR MATHAYOM SUKSA VI STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
PRONGCHON PULSAWAT

Presented in Partial Fulfilment of the Requirement
for the Master of Education Degree
at Srinakharinwirot University

January 1988

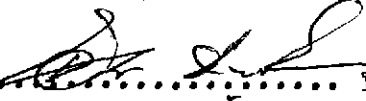
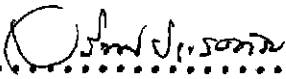
The purpose of this study was to construct a qualified of the Five Precepts of Morality Test for students in Mathayom Suksa VI level. This test, composed of five subtests, was designed to measure the Five Precepts of Morality in five aspects : Pāṇātipātā veramanī (to abstain from killing) Adinnādānā veramanī (to abstain from stealing) Kāmesumicchācārā veramanī (to abstain from sexual misconduct) Musāvādā veramanī (to abstain from false speech) Surāmerayamajjapamādatthānā veramanī (to abstain from intoxicants causing heedlessness). The samples of the study randomized by using the stratified random sampling technique, were 810 Mathayom Suksa VI students of the academic year 1987 in Changwat Petchaboon. The procedure of study consisted of three testings. The first testing was administered to review and select test items and to find discriminating power. The second one was to re-determine the discriminating power of the test and to select test items. And the third one was to find discriminating power, reliability, validity and normalized T-score norms.

The result of this study indicated that the discriminating power through using t-test which ranged from 3.663 to 13.846 was significant at .01 level. The reliability of five subtests, calculated by split-half method, ranged from .817 to .921, and the reliability of the whole test was .949. The data calculated by alpha coefficient formula ranged from .695 to .913, and the reliability of the whole test was .934. The construct validity

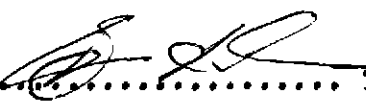
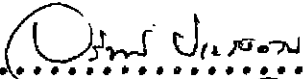
of test, determined by using known group technique, was highly significant at the .01 level. The concurrent validity of the test, using the correlation between the test scores and the observing scores from the teacher calculated by Pearson Product Moment Correlation Coefficient was highly significant at the .01 level. The intercorrelations of the five subtests ranged from .622 to .766 and the intercorrelating of subtests to test ranged from .808 to .921 were statistically significant at .01 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

...... ประธาน
...... กรรมการ

กรรมการสอบ

...... ประธาน
...... กรรมการ
...... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้ได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ฉนวน
สายยศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จรินทร์ ประสงค์สม ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น
คำแนะนำ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบนิมิตการขอบพระคุณพระโสภณคณาภรณ์ พระครูเขมาภิรมย์
และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ
ในการเขียนข้อสอบ และเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบทดสอบในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายวิชาการ ตลอดจนคณะครูอาจารย์ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอขอบใจ
นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณที่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยสำเร็จ
ลุล่วงโดยเร็วยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา คุณครูบาอาจารย์
ทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์นี้

ปรองชน พูลสวัสดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของจริยธรรม	8
ลักษณะทางจริยธรรม	11
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	16
ความหมายและองค์ประกอบของ เบญจศีล	23
การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมและบุคลิกภาพ	38
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	59
ประชากร	59
กลุ่มตัวอย่าง	59
วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีล	61
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	64
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	72
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
	ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้น	74
	ตอนที่ 2 การทดลองสอบครั้งที่ 1	74
	ตอนที่ 3 การทดลองสอบครั้งที่ 2	86
	ตอนที่ 4 การทดลองสอบครั้งที่ 3	97
5	สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	132
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	132
	กลุ่มตัวอย่าง	132
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	132
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	133
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	133
	อภิปรายผล	137
	ข้อเสนอแนะ	142
	บรรณานุกรม	143
	ภาคผนวก	151

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล เบอร์ก.....	19
2	รายชื่อโรงเรียน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ สอบแต่ละครั้ง.....	60
3	ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจมศิล จากการทดลองสอบครั้งที่ 1.....	75
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนป่าชาติปัต จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 1.....	76
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนอินนาทาน จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 1.....	78
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนกาเมสุมิณา จาร จากการศึกษาทดลองสอบ ครั้งที่ 1.....	80
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนมุสาวาท จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 1.....	82
8	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนสุรา ปาณะ จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 1.....	84
9	ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจมศิล จากการทดลองสอบครั้งที่ 2.....	86
10	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนป่าชาติปัต จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 2.....	87
11	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนอินนาทาน จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 2.....	89

12	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมคิลันธนาเมธวินา จาร จากการศึกษาทดลองสอบ ครั้งที่ 2	91
13	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมคิลันธนาเมธวินา จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 2	93
14	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมคิลันธนาเมธวินา ปานะ จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 2	95
15	ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจมคิล แต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนชาย จากการศึกษา ทดลองสอบครั้งที่ 3	97
16	ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจมคิล แต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนหญิง จากการศึกษา ทดลองสอบครั้งที่ 3	98
17	ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจมคิล แต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนทั้งสองเพศ จากการทดลองสอบครั้งที่ 3	100
18	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมคิลันธนาเมธวินา จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 3	102
19	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมคิลันธนาเมธวินา จากการศึกษาทดลองสอบครั้งที่ 3	103
20	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมคิลันธนาเมธวินา จาร จากการศึกษาทดลองสอบ ครั้งที่ 3	105

21	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอ่านทงจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนุสาวาท จากการทดลองสอบครั้งที่ 3	106
22	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอ่านทงจำแนกของแบบทดสอบ วัดเบญจมศิลค้ำนุสุรา ปานะ จากการทดลองสอบครั้งที่ 3	108
23	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดเบญจมศิล แยกเป็นรายค้ำนและรวมทุกค้ำน	110
24	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบวัดเบญจมศิลกับคะแนน จากการสังเกตในคิลแต่ละค้ำนและรวมทุกค้ำน	113
25	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดเบญจมศิล แต่ละค้ำนและรวมทั้งฉบับ	114
26	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมศิล สำหรับนักเรียนชาย	115
27	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมศิล สำหรับนักเรียนหญิง	118
28	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมศิล รวมทั้งสองเพศ	121
29	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมศิล รวมทั้งฉบับ แยกเพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ	123

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ลำดับชั้นในการสร้างแบบทดสอบวัด เภณจุลศิลป์	61

ภูมิหลัง

สิ่งที่ช่วยให้นักกลางของชาติเป็นพลเมืองดี มีความประพฤติเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม คือ จริยศึกษา เพราะจริยศึกษาทำให้คนมีคุณธรรม มีบุคลิกภาพเหมาะสม และมีอุปนิสัยเป็นที่พึงปรารถนาของสังคม (มาโนช คັນชนิชย์ 2523 : 48) ซึ่งในการจัดการศึกษาของรัฐก็ถือว่า จริยศึกษามีความสำคัญเป็นอันดับแรกมาตั้งแต่มีแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2494 แล้ว โดยกำหนดไว้ว่า "จริยศึกษา ให้มีศีลธรรม และวัฒนธรรม มีหิริโอตตัปปะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว" (ปิ่น มาลากุล 2504 : 15) ดังนั้น ในการพัฒนาประเทศจะต้องกระทำทั้งด้าน วัฒนธรรม และจริยธรรม ไปพร้อมกันจึงจะบังเกิดผลดี แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน จะเห็นว่าความเจริญด้านวัตถุและเทคโนโลยีรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ส่วนด้านจริยธรรมนั้น หาได้เจริญควบคู่หรือเป็นส่วนที่พอเหมาะกับความเจริญด้านวัตถุธรรมไม่ จนดูว่าด้านจริยธรรมนี้ถูกมองข้ามไปเสีย ดังจะพบเห็นข่าวเกี่ยวกับการแก่งแย่งชิงดี การขาดความรับผิดชอบ การทุจริตคอรัปชั่น ปัญหาอาชญากรรม การกระทำผิดทางเพศ การละเมิดกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่ชี้ให้เห็นความเสื่อมโทรมทางด้านจริยธรรมของประชาชนนั่นเอง

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ด้านจริยธรรมของประชาชนเสื่อมโทรมลง ก็คือความกดดันทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบกัน ในสังคม เกิดระบบการแข่งขัน ทำให้ค่านิยม ทัศนคติความงาม ความเชื่อ เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีดำรงชีวิต บุคคลเกิดแรงขับที่ต้องตอบสนองความต้องการทางวัตถุ คนบางคน บางพวกใช้ชีวิตฉ้อฉลในการแสวงหาวัตถุ มีการเบียดเบียนกันทั้งทางตรงและทางอ้อม นับตั้งแต่การฉ้อโกง ฆ่า เพื่อประสงค์ทรัพย์สิน ฆ่าล้างแค้น ข่มขืนสตรีและผู้หญิง มัวเมาในทางอบายมุขหรือแหล่งกามารมณ์ รวมไปถึงการทุจริตคดโกงกัน ดังเป็นข่าว

ตามหน้าหนังสือพิมพ์รายวันเสมอ ปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุอันสำคัญที่ทำให้เกิดความ
เลื่อมทางค่านจริยศึกษาไปถึงตัวเยาวชนด้วย ถ้าปล่อยให้เหตุการณ์แผ่ขยายเช่นนี้ต่อไป
จะเป็นการเสียหายแก่ประเทศไทย เพราะเหตุว่าประเทศไทยจะก้าวหน้าหรือพัฒนา
ไปได้ก็อยู่ที่การประพฤติปฏิบัติของคนในชาติเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเยาวชนเป็นวัยที่
กำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนเพื่อสะสมความรู้ ความเชื่อ
ค่านิยม อุดมคติ และแนวทางการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะเยาวชนในโรงเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่จะพัฒนาไปเป็นแรงงานระดับกลาง หรือเรียนต่อไปเป็น
ปัญญาชนของชาติต่อไป

ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าจะใช้อะไรเป็นเครื่องยับยั้งจิตใจไม่ให้มนุษย์กระทำชั่วหรือ
เป็นทาสทางอารมณ์ คำตอบที่น่าจะเห็นตรงกันก็คือศาสนา นั่นคือ ต้องเข้าใจศาสนา
ของตนอย่างถูกต้อง และปฏิบัติตามหลักการในศาสนานั้น ๆ ในระบบแห่งพุทธธรรมนั้น
ถือว่าศีลเป็นข้อปฏิบัติขั้นเริ่มแรกที่สุด ซึ่งมุ่งไปที่ความประพฤติพื้นฐาน จึงเน้นไปที่การ
ละเว้นความชั่วต่าง ๆ ขึ้นเป็นจุดเริ่มต้น (พระศรีสุทฺธิโมลี 2514 : 173 - 174)
การส่งเสริมให้เยาวชนระดับนี้มีศีลธรรม ควรเริ่มต้นที่การส่งเสริมให้ปฏิบัติตาม
เบญจศีลก่อน ซึ่งส่วนมากก็ได้มีการปฏิบัติกันอยู่แล้วมากมาย น้อยบ้าง แตกต่างกันไป
และเบญจศีลเป็นเพียงแค่ว่าปากคอก หาประพฤติปฏิบัติตามกันไม่ได้ ก็ไม่มีประโยชน์จาก
การเป็นพุทธศาสนิกชน (สมเด็จพระสังฆราช 2525 : 8)

นอกจากนี้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้กำหนด
จุดประสงค์ไว้ชัดเจนที่จะย้ำในเรื่องคุณธรรม เพียงแต่ผู้มีหน้าที่ให้การศึกษาแก่เยาวชน
จะต้องนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา
คุณลักษณะของเยาวชนต่อไป จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของไทยนั้น ได้มุ่ง
การปลูกฝังความคิดเห็น การทำความดีละเว้นความชั่ว ส่งเสริมความเข้าใจ
และปฏิบัติสิ่งที่ถูกต้องตามวัย - การสอนคุณธรรม จริยธรรมในประเทศเรานั้นได้นำ
หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการกำหนดเนื้อหาหลักสูตร ทั้งนี้เพราะ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ และศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต
ขนบธรรมเนียมและประเพณีของคนไทยมากที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าเบญจศิลป์เป็นขั้นแรกที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับ
เยาวชน ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติทางกาย และวาจา แต่ทางด้านการวิวัฒ
การศึกษา ยังขาดเครื่องมือทางค่านี้อยู่ และเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการ
ศึกษา ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือวัดเบญจศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบ
ที่สร้างขึ้นจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่
นักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดเบญจศิลป์ที่สร้างขึ้น
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับตีความหมายของคะแนน

จากผลการสอบวัดเบญจศิลป์ที่สร้างขึ้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ได้แบบทดสอบวัดเบญจศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 6 เพื่อประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ผู้ปกครอง
และผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำผลการสอบวัดไปใช้ในการอบรมสั่งสอน ส่งเสริม และปลูกฝัง
เบญจศิลป์ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาเยาวชนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2,019 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 810 คน ซึ่งสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) มีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. คีล หมายถึง ความประพฤติดีทางกาย และวาจา การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อย ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม การรักษาปกติตามระเบียบวินัย ปกติมารยาทที่ปราศจากโทษ

2. เบญจคีล หมายถึง ข้อปฏิบัติเบื้องต้นในการเว้นจากการทำชั่ว เพื่อความเป็นปกติทางกาย วาจา อันจะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสุข โดยมีการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 5 ประการ

คือข้อที่ 1 ปาณาติ ปา ตา เวรมณี หมายถึง เว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์หรือมนุษย์ที่ยังมีชีวิตโดยเจตนา เว้นจากการกระทำ 2 อย่าง คือ

1. การฆ่า หมายถึง การทำลายชีวิตสัตว์ให้ตายลง ไม่ว่าฆ่าคนหรือสัตว์ ล้วนผิดศีลทั้งสิ้น

2. การทำร้าย รวมถึงการทรมาน หมายถึง การทำให้สัตว์นั้นเจ็บปวดได้รับความทุกข์ยากพิการ ลำบาก

คือข้อที่ 2 อทินนา ทานา เวรมณี หมายถึง เว้นจากการถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่น ของสังคม เป็นของตนเอง ในลักษณะที่ไม่ชอบ เว้นจากการกระทำ 3 อย่าง คือ

1. โจรกรรม หมายถึง ลักษณะ 12 อย่าง คือ ลัก ฉก กรว โขก ปล้น ทุบ ฉ้อ หลอก ทรยศ เบียดบัง สับเปลี่ยน ลักลอบ ยักยอก

2. อนุโลมโจรกรรม หมายถึง การให้ความอุปการะแก่โจรหรืออุปการะผู้ประพฤตินิคมศีลธรรม รวมไปถึงการปกกลอก ลวง โดยการคบกับผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ และการรับสินบนของผู้อื่นเพื่อกระทำในทางนิคมกฎหมายหรือนิคมศีลธรรม

3. ฉายาโจรกรรม หมายถึง การทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นหรือหยิบฉวยมาด้วยความมั่งง่าย โดยคิดว่าเจ้าของคงไม่ว่าอะไร

คือข้อที่ 3 กาเมสุ มิจุฉา จารา เวรมณี หมายถึง เว้นจากการประพฤตินิคมทางกาม ประกอบประเวณีกับชายหรือหญิงต้องห้าม รวมถึงการพยายามหาทางแตะเนื้อต้องตัว พุจฉาเหละโลม แสดงอาการรักใคร่ในเชิงชู้สาวกับชายหรือหญิงที่ยังมีสามีหรือภรรยา

1. หญิงต้องห้าม ได้แก่

1.1 หญิงมีสามี

1.2 หญิงมีญาติปกครอง

1.3 หญิงมีจารีตรักษา ได้แก่ นักบวช

2. ชายต้องห้าม ได้แก่

2.1 ชายอื่นนอกจากสามีตน

2.2 ชายต้องห้าม ได้แก่ นักบวช

คือข้อที่ 4 มุสวาทา เวรมณี หมายถึง เว้นจากการพูดไม่ตรงกับความจริง โดยเจตนาจะให้ผู้อื่นเข้าใจตามที่ตนพูดอันทำให้เกิดผลเสียแก่ผู้ฟัง เว้นจากการกระทำต่อไปนี้

1. มุสาวาท หมายถึง การพูดเท็จ มี 7 ลักษณะ คือ

1.1 ปุค คือ การพูดตรงข้ามกับความจริง

1.2 ทนสาขาน คือ ทำผิดแล้วไม่ยอมรับผิด

1.3 มารยา คือ การแสดงอ้างทำกิจตรงข้ามกับความเป็นจริง

1.4 ทำเลห์ คือ การอวดว่าตัวเองเป็นผู้วิเศษเหนือผู้อื่น

1.5 ทำเลศ คือ การตั้งใจจะพูดเท็จแต่พูดเป็นเล่นส่วนวน

ให้คู่สนทนาพูดผิดเอง

1.6 เสริมความ คือ พูดเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เล็กลงเป็น

เรื่องใหญ่

1.7 อำความ คือ เรื่องใหญ่ ๆ กลับไม่พูดเพราะกลัวตนเอง

และผู้อื่นเสียหาย

2. อนุโลมมุสา คือ การพูดไม่จริงโดยไม่หวังจะให้ผู้ฟังเชื่อตามนัก
ได้แก่ การพูดประชดประชัน พูดเสียคดี พูดส่อเสียค

3. ปฏิสวระ หมายถึง การสัญญาด้วยผู้อื่นด้วยคำพูดแล้วไม่ปฏิบัติตาม
ศีลข้อที่ 5 สุรา เมรยมชฺช ปมาท ทหฺชานา เวรฺมณี หมายถึง เว้นจาก
การดื่มน้ำเมาหรือสุราเมรัย การเสพสิ่งมีนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ทำตนเอง
ให้แปรปรวนไปจากความเป็นจริง รวมถึงสิ่งย้อมใจนานา ที่ทำให้ตนเองขาดสติสัมปชัญญะ
จนทำชั่ว เน้นความแปรปรวนจากความเป็นจริง เว้นจากการกระทำต่อไปนี้

1. น้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาททำให้สติฟั่นเฟือน น้ำเมา
ที่วานี้ได้แก่ สุรา และเมรัย หรือเครื่องคองของเมา

2. ทาสของอบายมุขทุกชนิด หรือสิ่งมีนเมาเสพติดทั้งรูปธรรมและ
นามธรรม อันเป็นทางแห่งความประมาทมีวเมา

3. แบบทดสอบวัดเบญจศีล หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจยสร้างขึ้นซึ่งมีรูปแบบ
เป็นสถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติปฏิบัติตามเบญจศีล

4. คุณภาพของแบบทดสอบ หมายถึง คุณภาพของแบบทดสอบด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถจำแนก หรือแยกผู้ตอบออกเป็นกลุ่มที่มีเบญจศีลสูง กับกลุ่มที่มีเบญจศีลต่ำได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งอาศัยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ t -test

4.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดเบญจศีลของนักเรียนได้คงที่แน่นอน ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

4.3 ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดเบญจศีลได้ตรงในแต่ละข้อทั้ง 5 ข้อ ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ (Face Validity) และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยเทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) คือ กลุ่มที่มีศีลในค่านั้นกับกลุ่มที่ไม่มีศีลในค่านั้น ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบนี้ตรวจสอบโดยใช้ t -test และหาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หาโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการสังเกตกับคะแนนของแบบทดสอบ โดยใช้ Pearson Product-Moment Correlation Coefficient (r)

5. เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนตัวแทนประชากรที่นิยามไว้แล้ว ซึ่งได้จากการสอบข้อสอบวัดเบญจศีล และคะแนนตัวแทนนี้แสดงเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (Normalized T-Score) เพื่อบอกระดับการสอบของผู้สอบว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร

6. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปัญญาทางการวัดผลการศึกษา นักการศาสนาที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ธรรมในศาสนาพุทธ ผู้มีความรู้และเคร่งครัดศรัทธาในศาสนาพุทธ จำนวน 5 ท่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของจริยธรรม
2. ลักษณะทางจริยธรรม
3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
4. ความหมายและองค์ประกอบของ เบนจามิน
5. ความสำคัญของการปฏิบัติตามเบนจามิน
6. การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมและบุคลิกภาพ
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของจริยธรรม

คำว่า จริยธรรม ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Morality ซึ่งมีนักจิตวิทยา และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้มากมาย ซึ่งจะกล่าวถึงพอสังเขปดังนี้

เจฟเฟรย์ส (Jeffreys. 1962 : 134) ให้ความหมายจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานของความดี ความเลว เป็นพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่ความดี และละเว้นในสิ่งที่เลวร้ายทั้งปวง

บราวน์ (Brown. 1968 : 411 - 414) ได้ให้ความหมายจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด

* ไคลเบิร์ก (Kohlberg. 1976 : 4 - 5) กล่าวถึง จริยธรรมว่า มีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน

โดยมิได้หมายถึงเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่
รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้ง เป็นอุดมคติ ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็น
การเคารพต่อสิทธิ ข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

เรสท์ (Rest. 1977 : 6) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็น
มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมในขณะที่ปฏิสัมพันธ์กันในสังคม และไม่เกี่ยวข้องกับ
คุณค่าส่วนตัวของแต่ละคน ซึ่งไม่มีผลต่อกัน เช่น ความรู้สึกส่วนตัวที่จะพิจารณาตนเอง
ให้ถึงจุดสุดยอดแห่งศักยภาพของเขา ไม่ถือว่าเป็นคุณค่าทางจริยธรรม (Moral
Value) ซึ่งตรงกันข้ามกับที่นักปรัชญาบางคนใช้คำว่าจริยธรรมรวมถึงชีวิตที่ดีด้วย

✓ พระพุทธทาส ภิกขุ (พระพุทธทาส ภิกขุ 2505 : 187 - 188)
ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรมแปลตามตัวพยัญชนะว่า ธรรมควรประพฤติ จร แปลว่า
ประพฤติ อัย ปัจจัย มีความหมายว่า ควร จริย แปลว่า ควรประพฤติ จริยธรรม
แปลว่า สิ่งที่ควรประพฤติ

✓ กอ สวัสดิ์พานิชย์ (กอ สวัสดิ์พานิชย์ 2522 : 18) กล่าวว่า
จริยธรรมคือ ประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ดีงามและเหมาะสม

อานวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณะภูติ (อานวย ทะพิงค์แก และ
ชยันต์ วรรณะภูติ 2522 : 191 - 192) ให้ความหมายและลักษณะของจริยธรรม
ไว้ว่า จริยธรรมเป็นกลไกอันหนึ่งของสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม
จริยธรรมในฐานะเป็นกลไกของสังคมจึงทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ
เป็นสิ่งที่กำหนดว่าอะไรควรประพฤติปฏิบัติ จริยธรรมในความหมายนี้จึงคล้ายคลึงกับ
ค่านิยม หรือระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย แต่แตกต่างกับค่านิยมในส่วนที่ว่า จริยธรรม
นั้นเป็นเรื่องของสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องในสังคม
มีจุดมุ่งหมายปลายทางอยู่ที่ความงามความดีและสังคมในส่วนรวม ส่วนค่านิยมนั้นเป็นเพียง
สิ่งที่คนนิยมปฏิบัติ หากได้มีเงื่อนไขว่าจะต้องเกิดความดีให้แก่สังคมด้วยไม่ จริยธรรมนี้
ยังแตกต่างไปจากข้อบังคับหรือกฎหมายในแง่ที่ว่า ระเบียบข้อบังคับและกฎหมายมีข้อห้าม
// ค่านิยมกับกฎเกณฑ์มีบทบาทต่างกัน สำหรับกฎเกณฑ์นั้น แต่จริยธรรมไม่มีค่านิยม หรือบทบาท
คิดและวิถีปฏิบัติกับกฎเกณฑ์" สำหรับจริยธรรมเท่านั้น

และมีบทลงโทษทางพฤติกรรมสำหรับผู้ฝ่าฝืน แต่จริยธรรมไม่มีข้อห้ามหรือบทลงโทษ ถ้าจะมีก็เป็นบทลงโทษ "ทางใจ" สำหรับผู้ฝ่าฝืนเท่านั้น

สุนทรী โคมิน และสนธิ สมักรการ (สุนทรী โคมิน และสนธิ สมักรการ 2522 : 18) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental Value) ส่วนหนึ่งที่มีส่วนรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หากค่านิยมส่วนนี้ถูกละเมิด บุคคลนั้นจะรู้สึกสำนึกผิด (Guilt Feeling) และไม่สบายใจด้วยเสียงมโนธรรม (Conscious) ภายในใจว่าได้ทำผิด ค่านิยมที่เน้นทางจริยธรรมนี้มีลักษณะควรปฏิบัติ (Oughtness) มากกว่า เพราะสังคมได้กำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติต่อกันเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไว้แล้ว

* มาโนชญ์ ศันตวงษ์ (มาโนชญ์ ศันตวงษ์ 2523 : 41) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่พึงปรารถนาของผู้ที่ได้พบเห็น ความประพฤติในที่นี้หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกมาเป็นประจำ เป็นอุปนิสัยสืบเนื่องมาจากความนึกคิดเชื่อถือ หรือนิสัยที่ได้สะสมไว้ มิใช่เป็นการกระทำที่แสดงออกมาโดยเสแสร้ง ทั้งกาย วาจา และใจ จริยธรรมจึงมีความหมายว่า ความดีที่พึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ มีความสำนึกในเรื่องชาติ เกียรติวินัย มีความซื่อสัตย์ สุจริต สุภาพอ่อนโยน ละอาย และเกรงกลัวต่อบาป หรือความชั่ว มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ประหยัดในการใช้จ่าย มีความสามัคคี กตัญญูทักท้วงที่ รู้จักขอร้อง และให้อภัย ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน ชุมชน ด้วยความชอบธรรม

ดวงเคื่อน พันธมนาวิน (ดวงเคื่อน พันธมนาวิน 2524 : 2) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น คือ พฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ

ให้การสนับสนุน และลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้น ผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย

สงบ ลักษณะ (สงบ ลักษณะ 2524 : 29) กล่าวว่า จริยธรรม คือ การกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับมาตรฐานของความคิด ความงามทั้งปวง ที่สังคมกำหนดและยอมรับความต้องการ

จากความหมายของจริยธรรมที่หลายท่านได้ให้ไว้ พอสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง สิ่งดีงามที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสงบสุขทั้งส่วนตนและส่วนรวม

ลักษณะทางจริยธรรม

ลักษณะทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์นั้น ได้มีผู้กล่าวถึงในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน (ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน 2524 : 2 - 4) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเป็น 4 ประการ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายความว่า การมีความรู้ไว้ในสังคมของตนนั้น ถือว่าการกระทำชนิดใดคือควรกระทำ และการกระทำชนิดใดไม่ควรกระทำ ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด และโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมค่านี้นี้เป็นพิเศษ

2. พหุคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด

ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติ อาจมีทัศนคติแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทัศนคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้น ทัศนคติเชิงจริยธรรมจึงมีคุณสมบัติที่สำคัญจะใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลาหนึ่งยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจริงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกัน อาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้เสมอ และบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกันอาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำ และท้ายสุดระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม คือ เปียเจต์ และโคลเบอร์ก (Piaget, 1932 and Kohlberg, 1969) ให้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น นอกจากนี้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ของบุคคลด้วย โดยเฉพาะพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ อีกประการหนึ่ง โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969 : 394 - 395) และนักวิจัยอื่น ๆ พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลนั้นด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น ตัวอย่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือ

ผู้ตกทุกข์ได้ยาก พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมก็เป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

นอกจากนี้ ดวงเคื่อน พันธมนาวิน ยังได้แบ่งลักษณะทางจริยธรรมดังกล่าวออกเป็น 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านเนื้อหาของจริยธรรม คือสิ่งที่แต่ละสังคมหรือหมู่เหล่าอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนว่า ทำสิ่งนั้นดีทำสิ่งนี้ไม่ดี ซึ่งจะปรากฏในรูปของการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ทำแล้วผู้ทำจะได้รับการสรรเสริญและส่งเสริมจากสังคม และพฤติกรรมที่ทำแล้วจะถูกสังคมลงโทษ เป็นเนื้อหาความรู้ทางศาสนา ทางกฎหมาย และระเบียบประเพณีของหมู่เหล่า อาจอยู่ในรูปของค่านิยมของสังคม หรือทัศนคติของบุคคล และในรูปของบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับคุณธรรมและประทุษกรรมต่าง ๆ เช่น ความเชื่อเพื่อ ความก้าวร้าว สันโดษ อิทธิบาทสี่ ฯลฯ ด้านเนื้อหาทางสังคมนี้แต่ละสังคมอาจแตกต่างกันได้มาก สิ่งที่สังคมหนึ่งว่าดีควรทำ อีกสังคมหนึ่งอาจไม่สนับสนุน เพราะเห็นเป็นสิ่งไม่จำเป็นหรือน่ารังเกียจ

2. ด้านโครงสร้างของจริยธรรม ได้มีการสร้างหลักหรือจัดตั้งจริยธรรมเป็นประเภทต่าง ๆ หลักหรือประเภทที่ใช้นี้จะแสดงถึงความเจริญทางจริยธรรมเป็นขั้น ๆ ไป ตั้งแต่ขั้นต่ำสุดไปจนถึงขั้นสูงสุด การพิจารณาจริยธรรมด้านโครงสร้างนี้ ยึดเหตุจูงใจในการเลือกกระทำเป็นสำคัญ และเกิดจากการพิจารณาว่า การรู้การคิดของมนุษย์นั้นมีโครงสร้างเช่นกัน ตัวอย่างเช่นทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์ กล่าวคือ มีผู้คาดว่าจริยธรรมของบุคคลนั้นมีบางส่วนที่ขึ้นอยู่กับความรู้การคิดของบุคคล ดังนั้น จริยธรรมทางด้านนี้จึงมีโครงสร้างด้วย เพียเจต์ เป็นผู้ริเริ่มความคิดนี้ และโคลเบอร์ก ได้ขยายความคิดนี้ออกไปจาก 3 ถึง 6 ชั้น และครอบคลุมการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตใจที่สูงกว่าลักษณะทางด้านโครงสร้างของจริยธรรมนี้ คือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Lickona. 1976 : 10) ตามที่กล่าวมาแล้ว

ส่วน สาโรช บัวศรี (รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย 2522 :

18) กล่าวว่า จริยธรรมมีโครงสร้างสำคัญอย่างน้อย 2 ข้อ คือ

1. คีลธรรม (Moral Value) สิ่งที่ดีงาม สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ
2. คุณธรรม (Ethical Value) สิ่งที่ดีควรปฏิบัติ

สำหรับ เคอร์ไคม์ (Durkheim. 1973 : 6 - 8) ได้แบ่งส่วนประกอบของจริยธรรมออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ชั้นวินัย หมายถึง การจำกัดตนเองเพื่อให้เกิดความสุข
2. ชั้นเห็นแก่สังคม หมายถึง การกระทำเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ
3. ชั้นความมีอิสระทางความคิดจริยธรรม หมายถึง การให้เหตุผลในการเลือกกระทำจากการกระทำหลาย ๆ อย่างได้อย่างถูกต้อง

จากส่วนประกอบของจริยธรรมทั้ง 3 ส่วนของ เคอร์ไคม์ จะเห็นได้ว่าเป็นการพัฒนาจากขั้นรูปธรรมมาสู่นามธรรม และเมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีทางจริยธรรมของ เปียเจต์ และโคลเบอร์กแล้ว จะเห็นว่าส่วนประกอบ 2 ส่วนแรกของจริยธรรมคือ ชั้นที่วินัยและชั้นเห็นแก่สังคม มีบางลักษณะที่ตรงกับชั้นที่เด็กยึดถือกฎเกณฑ์จากภายนอกของเปียเจต์ และชั้นที่ 1 - 4 ของโคลเบอร์ก ซึ่งเป็นชั้นที่ยังไม่มีความเป็นอิสระทางค่านจริยธรรม ส่วนประกอบส่วนที่ 3 คือ ความเป็นอิสระทางค่านจริยธรรมก็คล้ายคลึงกับชั้นที่เด็กมีกฎเกณฑ์ของตัวเองตามทฤษฎีของเปียเจต์ และชั้นที่ 5 - 6 ของโคลเบอร์ก คือ คนเราสามารถพัฒนาความมีเหตุผลของตน เพื่อสร้างจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นของตนเอง

นอกจากนี้ วิลสัน (Wilson. 1967) ได้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบของจริยธรรม โดยเสนอไว้ในรูปอักษรย่อ ดังนี้

1. PHIL หมายถึง การยอมรับความเท่าเทียมกันของคน โดยไม่เอาความรู้สึกของตนเองเข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจทำให้มองคนหนึ่งมีค่าสูงแต่คนอื่นไม่มีค่า

2. EMP หมายถึง การรับรู้หรือรับรู้ถึงความรู้สึกของคนอื่น อันเป็นความสามารถที่จะรู้ว่าความรู้สึกของคนอื่นต่อเรื่องหนึ่ง ๆ เป็นอย่างไร สามารถอธิบายได้ถูกต้อง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น แต่ EMP จะพัฒนาไม่ได้ถ้าไม่มี PHIL มาก่อน

3. GIG หมายถึง การมีความรู้ขอเท็จจริงอย่างกว้างขวาง เพราะการที่จะตัดสินใจทางศีลธรรมอย่างถูกต้องจะมีเพียง PHIL และ EMP ก็ยังไม่เพียงพอ ต้องมี GIG ด้วย เพราะ GIG จะช่วยให้การตัดสินใจมีเหตุผลมากขึ้น อีกทั้งทำให้รู้ผลของการกระทำได้ว่าทำอย่างนั้นแล้วจะให้ผลอะไรขึ้น

4. DIK หมายถึง การนำเอา EMP และ GIG มาใช้บนพื้นฐานของ PHIL โดยสอดคล้องกับกฎหรือหลักการทางศีลธรรมที่คนแต่ละคนยึดถืออยู่ บางคนอาจมี PHIL, EMP และ GIG แต่ไม่สามารถดึงมาสร้างเป็นหลักการของตนเองได้ กลับกระทำในสิ่งที่ตรงข้ามกับจริยธรรมอีกด้วย

5. PHRON หมายถึง หลักการทางศีลธรรม (ไม่ว่าจะเรียกว่าเป็นหลักศีลธรรมหรือไม่ก็ตาม) ให้สอดคล้องกับกฎหรือหลักการอันดีงาม เช่น การปรับความต้องการและความสนใจของตนเอง การเสียสละเพื่อตนและการช่วยเหลือ เป็นการตอบสนองความต้องการและความสนใจของตนเอง แต่มีลักษณะที่ไม่มีเหตุผลและขัดกับการมีสุขภาพดี ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์พึงต้องการอย่างหนึ่ง คนทั่วไปมักขาด PHRON มากกว่าขาด DIK การมี PHRON จำเป็นต้องมี EMP และ GIG ส่วน PHIL จำเป็นหรือไม่ ยังเป็นปัญหาทางจิตวิทยาอยู่ว่าคนที่เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผลของการกระทำ โดยไม่ให้ความสำคัญแก่คนอื่นได้หรือไม่

6. KRAT หมายถึง ความสามารถที่จะแปรเปลี่ยนหลักการของ DIK หรือ PHRON มาสู่การกระทำ เป็นความสามารถในการเลือกใช้หลักการที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต (ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี 2525 : 62 - 63)

จากลักษณะทางจริยธรรมที่กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม อาจมองในด้านความรู้ ทศนคติ เหตุผล พฤติกรรม ศีลธรรมและคุณธรรม ส่วนบางท่านมองในด้านการสร้างความเจริญแก่ตนเอง การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ ชาคีบ้านเมือง

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

นักจิตวิทยาหลายท่านได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม ส่วนใหญ่ยอมรับว่า จริยธรรมมีการพัฒนาการขึ้นเป็นลำดับจากวัยทารกไปจนถึงวัยรุ่นใหญ่ แต่ก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป กลุ่มที่มีความคิดเห็น ความเชื่อใกล้เคียงกันก็รวบรวมเป็นกลุ่มทฤษฎีได้ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่าจริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (Superego or Conscience) จริยธรรมเกิดจากขบวนการบรรทัดฐานของพ่อแม่ผู้เลี้ยงดู ได้แก่ การถือตนตามอย่าง (Identification) ทำให้เด็กรับเอาบุคลิภาพ ค่านิยม มาตรฐาน จริยธรรมในสังคม เมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรม หากความต้องการของตนไม่สอดคล้องกับสิ่งที่สังคมต้องการ ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น และถ้าบุคคลนั้นทำชั่วเขาจะเกิดความละอายใจตนเอง ไม่สบายใจ ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษตนเอง ต่อไปเขาจะไม่ทำชั่วอีก โดยไม่ต้องการมีการควบคุมจากบุคคลอื่นภายนอก นั่นคือ เขามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีหรือมีมโนธรรมนั่นเอง (Freud. 1944 : 358)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมเป็นตัวการในการกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social Contingency) ให้แก่เด็กตั้งแต่เกิด โดยนำเอาหลักการเสริมแรงและหลักการเชื่อมโยงมาอธิบายวิธีการ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้น ดังนี้

2.1 พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดจากการเจริญเติบโตของการคล้อยตามกฎเกณฑ์จริยธรรมของสังคม ทั้งทางความประพฤติและอารมณ์ มากกว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสมอง (Cognitive Structure Change)

2.2 แรงจูงใจพื้นฐานที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรม ทุกจุดมีรากฐานจากความต้องการทางชีวภาพ หรือความต้องการรางวัลจากสังคม และการหลีกเลี่ยงการลงโทษ

2.3 พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

2.4 พื้นฐานทางจริยธรรม (Basic Moral Norm) เกิดขึ้นภายในจิตใจ โดยมีสาเหตุจากกฎเกณฑ์วัฒนธรรมภายนอก

2.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมมากเท่าใดขึ้นกับปริมาณของรางวัล การลงโทษ การห้าม และการเห็นแบบอย่างของพ่อแม่และบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวแทนของสังคม (Skinner. 1971 : 101 - 128)

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Development Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้นดังนี้

3.1 พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างพื้นฐานทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และมีองค์ประกอบทางจรรยาวิพากษ์

3.2 แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรม คือ แรงจูงใจเกี่ยวกับการยอมรับ (Acceptance) การมีความสามารถ (Competence) การเคารพตนเองหรือเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self-esteem or Self actualization)

3.3 ลักษณะสำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรม คือ พัฒนาการจะเป็นสากลมีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัฒนธรรม เพราะในทุกวัฒนธรรมมีการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม มีการสวมบทบาท (Role-taking) และมีความขัดแย้งในสังคม ซึ่งต้องการบูรณาการทางจริยธรรม (Moral Integration) เช่นเดียวกัน

3.4 กฎและเกณฑ์ปกติเบื้องต้นของจริยธรรม เกิดจากประสบการณ์ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ภายในตนเอง

จึงไม่นิยามขั้นพัฒนาการจากภายนอกใน แต่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตน (Self) กับคนอื่น

3.5 สิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม พิจารณาจากคุณภาพ และขอบเขตโดยทั่ว ๆ ไปของสิ่งเร้าทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และทางสังคม ตลอดจนช่วงการพัฒนาของเด็กมากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อแม่ หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัย การลงโทษ หรือรางวัล (Kohlberg. 1976 : 48)

นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้ คือ เปียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะทฤษฎีของโคลเบอร์กซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้เท่านั้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้นประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ ความรู้ และความรู้สึกเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม โคลเบอร์กเห็นว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แสดงให้เห็นถึงความเจริญทางจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน และได้แบ่งประเภทเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ประเภท หรือเรียกว่าขั้นการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งรวมเป็น 3 ระดับ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) อายุ 2 - 7 ปี ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) อายุ 7 - 10 ปี	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์แก่ตนเองโดยไม่ คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น มุ่งหลบหลีกมิให้ตนถูกลงโทษทางกาย และเลือกกระทำในสิ่งที่นำความ พอใจมาให้ตนเท่านั้น
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (Good Boy Orientation) อายุ 10 - 13 ปี ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (Authority and Social Order Maintaining Orientation) อายุ 13 - 15 ปี	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) หมายถึง การกระทำตาม กฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือทำตามกฎหมาย ศาสนา บุคคลในชั้นนี้ยังต้องการการควบคุม แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขา มาใส่ใจเรา ในขั้นที่ 3 บุคคล ยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อย ตามผู้อื่น ขั้นที่ 4 บุคคลรับบทบาท ของตนในสังคม

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) อายุ 16 ปีขึ้นไป ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Conscience of Principle Orientation) ผู้ใหญ่	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) หมายถึงการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดตรองขังใจ โดยตนเองแล้วตัดสินใจไปตามแต่จะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ 5 คือเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนขัดสิทธิของผู้อื่น ขั้นที่ 6 ซึ่งสูงสุด แสดงการมีความรู้ความสามารถ นอกเหนือจากกฎเกณฑ์

(ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 29 - 30)

การพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura)
แบนดูรา (Bandura. 1971, 1977) จัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งนักทฤษฎีกลุ่มนี้อธิบายการเกิดจริยธรรมว่าเป็นผลของสังคมประกิต เป็นผลของการซึมซาบ และเป็นผลของการลอกแบบ แนวคิดของแบนดูรา พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สิ่งที่เราเรียนรู้ สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ คือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ มนุษย์เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และเรียนรู้ความสัมพันธ์

ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากพฤติกรรม ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้เหล่านี้กลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ สิ่งที่เรียนรู้ในทัศนะของแมททิวราจึงเป็นความรู้และความเข้าใจว่าอะไรสัมพันธ์กับอะไร และเป็นผลของการสังเกตของผู้เรียนรู้

2. วิธีเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรง (Direct Experience) ของตนเอง มนุษย์สามารถสังเกตวิธีประกอบพฤติกรรมของผู้อื่น และผลกรรมที่เกิดขึ้น จึงเป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์เรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการสังเกต (Observational Learning) มีความสำคัญมากในการกำหนดวิธีประกอบพฤติกรรมและกำหนดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้มนุษย์สามารถสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ ซึ่งเปิดโอกาสให้มนุษย์ถ่ายทอดความรู้ให้กันได้ เป็นต้น

3. ความเชื่อ ผลจากการเรียนรู้ในรูปแบบของความเชื่อว่าจะอะไรสัมพันธ์กับอะไร อย่างไร ความเชื่อนี้ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง โดยเฉพาะคำบอกเล่าที่โน้มน้าวจิตใจและมีความน่าเชื่อถือสูง หรือคำสอนทางศาสนา ความเชื่อของมนุษย์มีอำนาจในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์

4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความคิด (Cognitive Control) มนุษย์มีความคิด และมนุษย์สามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเรียนรู้ ดังนั้นมนุษย์จึงสามารถที่จะนำสัญลักษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้มาคิดไตร่ตรอง และประเมินถึงผลกรรมต่าง ๆ การคิดในเชิงประเมินนี้ไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่ง และนำไปสู่การบังคับตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจไว้

5. จริยธรรม จริยธรรมหมายถึงกฎ (Rule) สำหรับประเมินพฤติกรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่าการตัดสินใจทางจริยธรรมเป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการกระทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กฎเกณฑ์การตัดสินใจนี้เกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม มีแตกต่างกันมากมาย ดังนั้นในการตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรมต่าง ๆ จึงใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันตามวัย เช่น ในวัยเด็ก

เกณฑ์การตัดสินจะเป็นเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย เมื่อโคขึ้นเกณฑ์การตัดสิน จะซับซ้อนขึ้น

6. การบังคับตนเอง (Self Regulation) ในการบังคับตนเอง บุคคลจำเป็นต้องมีมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการประเมินการประพฤติปฏิบัติของตนตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ และจำเป็นต้องมีความรู้ลึกที่เป็นปฏิริยาของตนเองตามผลของการประเมิน (ชัยพร วิชาวุธ 2526 : 23 - 26)

นอกจากนี้ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี 2525 : 63) ได้เสนอว่า คนที่จัดได้ว่ามีจริยธรรม ควรมีความสามารถ 4 ประการ คือ

1. ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างและใช้ความคิดรวบยอดทางศีลธรรม คือมีความสามารถที่จะใช้เหตุผลในเรื่องจริยธรรม และใช้วิจารณ์ในการแก้ปัญหาจริยธรรม อีกทั้งมีความสามารถที่จะเข้าใจและนำกฎทางศีลธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต

2. ความสามารถในการเข้าใจข้อเท็จจริงและความสัมพันธ์ในเชิงเหตุกับผล ความเข้าใจในเชิงเหตุกับผลคือความสามารถที่จะคาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นของการกระทำทั้งในแง่กายภาพและจิตวิทยา และความสามารถที่จะเรียนรู้เรื่องนี้จากประสบการณ์ของตนเอง และจากการไต่ถามจากการกระทำของผู้อื่น

3. ความสามารถที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. ความสามารถควบคุมตนเอง สามารถใช้สติสัมปชัญญะยับยั้งชั่งใจ ไม่กระทำในสิ่งที่ผิด และการไม่ปล่อยจิตใจของตนเองตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งเร้าภายนอกอย่างไม่แยกแยะชั่ว

และได้รวบรวมลักษณะของความเป็นผู้มีจริยธรรมไว้ต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

1. มีความรับผิดชอบหน้าที่การงานและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองดี
2. ปฏิบัติตามกฎหมาย

3. มีความศรัทธาต่อการมีชีวิต
4. เข้าใจและยอมรับนับถือธรรมะของศาสนา
5. มีความเป็นผู้นำ มีความเป็นตัวของตัวเอง
6. ยินดีให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น
7. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
8. ให้ความเชื่อถือในปัญญาของผู้อื่น
9. ปฏิบัติตามศีลธรรมแห่งสังคม
10. สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าทฤษฎีส่วนใหญ่เชื่อว่าจริยธรรมได้มีการพัฒนามาตามลำดับขั้น และนอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ทางสังคมด้วย

ความหมายและองค์ประกอบของ เบญจศีล

พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาเห็นว่าโลกนี้จะสงบร่มเย็นเมื่อคนเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียนกันทางกาย วาจา อันมีพื้นฐานมาจากใจ ทรงชี้ให้เห็นว่าสัตว์ทุกชีวิตรักทรัพย์สิน รักรูปร ภรรยา มีความต้องการให้ผู้อื่นกล่าวคำไพเราะให้ฟัง ไม่ชอบการกล่าวคำเท็จหรือคำหยามกันทั้งนั้น เมื่อเราไม่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา เราก็ไม่ควรไปปฏิบัติเช่นนั้นต่อผู้อื่น การปฏิบัติเพื่อมิให้เกิดศีลต้องมีการระมัดระวังวาจา โดยมีสติที่รู้ตัวอยู่เสมอ สิ่งหนึ่งที่เป็นตัวทำลายสติก็คือการคิมน้ำเมา การคิมน้ำเมาที่เรียกว่าสุราหรือเมรัย นอกจากไม่มีประโยชน์แล้วยังนำไปสู่ความประมาท ทำให้ทรัพย์สินเสียหาย เสียเกียรติยศชื่อเสียง บางครั้งอาจทำให้เกิดการผิดศีลข้ออื่น ๆ จนถึงกับทำให้ตนเองหรือผู้อื่นต้องเสียชีวิตลงได้ ดังนั้น การปฏิบัติตามศีลห้าจึงเป็นการปฏิบัติตามแนวพระพุทธศาสนาชั้นหยาบ ๆ หรือขั้นต้น สำหรับฆราวาสทั่ว ๆ ไป ซึ่งศีลห้านี้มีอิทธิพลต่อสังคมมาก โดยถือว่าเป็นบรรทัดฐานทางสังคมด้านศีลธรรมของพุทธศาสนิกชนตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

พระราชวรมณี (ประยูทธ ปยุตโต) ได้ให้ความหมายของศีลห้าว่า หมายถึงการรักษากาย วาจาให้เรียบร้อย เป็นการรักษากฎตามระเบียบวินัยหรือข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว (The Five Percepts of Morality) เดิมเรียกสิกขาบท 5 เป็นข้อปฏิบัติในการฝึกตน ใครปฏิบัติได้ตามนี้เรียกว่ามีศีลเบื้องต้น

พระราชวรมณี (พระราชวรมณี 2518 ข : 70) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ศีลคือภาวะของผู้ที่มีหลักความประพฤติถูกต้องทางกาย วาจา ระบบศีลจะเป็นอย่างไร เกรงครัดเข้มงวดเพียงใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของระบบการครองชีวิตแบบนั้น ๆ โดยปกติถือว่าศีลห้า เป็นหลักความประพฤติสามัญสำหรับมนุษย์ ไม่ว่าจะครองชีวิตอยู่ในระดับใด ศีลสำหรับระบบชีวิตแต่ละอย่างต้องมีวินัยจำเพาะให้ฝึก นอกจากเบญจศีล ในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งแล้ว นักเรียนต้องมีศีลของนักเรียน คือวินัย เพื่อความเป็นอยู่ ที่เกื้อกูลต่อวัตถุประสงค์ของการดำเนินชีวิตในโรงเรียน ฯลฯ

พุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ 2519 ก : 137 - 141) ให้ความเห็นว่า ศีลมีขอบเขตตรงที่ปรากฏทางกาย วาจา เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้ประพฤติสบายกายใจ และทำให้โลกมีสันติภาพ โดยการปฏิบัตินี้เน้นการควบคุมตนเอง เห็นได้จากการ อารามนาศีลและศีลไม่ใช่พิธีรีตอง ศีลที่เป็นพื้นฐานมี 5 ข้อ ได้แก่เบญจศีล

ปิ่น มุทุกันต์ (ปิ่น มุทุกันต์ 2518 : 185 - 189) กล่าวว่า ศีลห้า หมายถึงการตั้งใจรักษากฎของคนที่ทางกายและวาจา

สมทรง ปุณฺณทตฺตี (สมทรง ปุณฺณทตฺตี 2523 : 50) เสนอให้สอนเด็ก ให้รักษาศีล โดยให้ครูนำเด็กรักษาศีลจริง ๆ แรก ๆ ก็รักษาศีลห้า แล้วค่อย ๆ ฝึก ศีลที่สูงขึ้นไป เมื่อรักษาแล้วให้ทำรายงานส่งครูว่าต้องต่อสู้กับกิเลสในใจอย่างไร ผลเป็นอย่างไร

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า เบญจศีล คือข้อกำหนดหรือข้อปฏิบัติ เบื้องต้นในการเว้นจากการทำชั่ว โดยการรักษากาย และวาจาให้เป็นปกติ เพื่อช่วยให้กิจกรรมของสังคมดำเนินไปอย่างปกติสุข ทั้งส่วนปัจเจกบุคคลและสังคมโดยรวม

องค์ประกอบของศีลห้า

ศีลเป็นเบื้องต้น เป็นที่ตั้ง เป็นบ่อเกิดแห่งความดีทั้งหลาย เป็นประธานแห่งธรรมทั้งปวง (พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง 2514 : 352) เจตนาเป็นศีล ความสำรวมเป็นศีล ความไม่หลงเป็นศีล (พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง 2514 : 42)

เบญจศีลเป็นข้อปฏิบัติในฐานะมนุษย์ ทุกคนควรปฏิบัติโดยการควบคุมตนเองให้มียกย วาจาอยู่ในขอบข่ายของศีล กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 95) กล่าวถึงเบญจศีลไว้ดังนี้

เบญจศีล หมายถึงข้อปฏิบัติเบื้องต้นในการเว้นจากการทำชั่ว 5 ประการ

1. เว้นจากการฆ่า เบียดเบียนคนและสัตว์
2. เว้นจากการลักขโมย ยักยอก ฉ้อโกง ที่ชิงวิ่งราว
3. เว้นจากการประพฤติดิศประเพณีอันดีงามในเรื่องเพศสัมพันธ์
4. เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดหยาบคาย ไร้สาระ
5. เว้นจากการดื่มสุราเมรัยและสิ่งเสพติดให้โทษ

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส 2521 : 1 - 85) ทรงรจนาเรื่องเบญจศีลเพื่อเป็นแบบเรียนแก่พระภิกษุเป็นใจความว่า

ความประมาทเป็นมูลเหตุของความเบียดเบียนกันในโลก ซึ่งเป็นไปโดยทางกาย 3 ทาง ทางวาจา 4 ทาง นักปราชญ์ทั้งหลายมีพระพุทธเจ้าเป็นประธานจึงบัญญัติศีลมืองค์ห้า คือ เว้นจาก

1. การฆ่าชีวิตสัตว์ให้ตกลงอันเป็นการเบียดเบียนชีวิต ร่างกาย ทั้งที่กระทำด้วยตนเองและใช้ผู้อื่นกระทำ เน้นเมตตาจิตเป็นใหญ่ จึงหมายถึงการเว้นจาก

1.1 การฆ่า

1.2 การทำร้ายให้พิการ เสียโฉม เจ็บปวด

1.3 การทรมานโดยการใช้งาน กักขัง นำไปเล่นสนุก ผจญสัตว์
 สัตว์อื่น หมายรวมถึงการสร้างเครื่องมือให้ผู้อื่นกระทำการ

2. การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ อันเป็นการ เบียดเบียนทรัพย์สิน
 เน้นความชอบธรรมในทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นใหญ่ จึงหมายถึงการ เว้นจาก

2.1 กิริยาโจรกรรม คือการลัก ฉก กรรโชก ปล้น ทุบ ฉ้อ
 หลอก ลวง ปลอม ทรยศ เบียดบัง สับเปลี่ยน ยักยอก กิริยาโจรกรรมนี้
 จะทำโดยตนเองหรือใช้ผู้อื่นก็ได้ทั้งสิ้น

2.2 อนุโลมโจรกรรม คือการสมโจร (สมรู้ร่วมคิด) ปอกลอก
 รับสินบน

2.3 ฉายาโจรกรรม คือ ฉลาภ หนีบฉวย

3. การประพฤติดีในทางกามทั้งหลาย อันเป็นการ เบียดเบียนประเพณี
 เน้นการประพฤติดีในเรื่องรักใคร่อย่างถูกต้องตามประเพณี จึงหมายถึงการ เว้นจาก
 การร่วมรัก คล้าคลึง เกี้ยวพาราสี แสดงอาการปฏิพัทธ์แม่แต่ชายตาต่อบุคคล
 ต้องห้าม ได้แก่

3.1 หญิงหรือชายที่มีคู่ครองแล้ว

3.2 หญิงหรือชายที่จารีตห้าม เช่น ผู้ถือบวช เพื่อกเถาเหล่ากอ
 ตนเอง

3.3 หญิงในพิทักษ์ของท่าน เช่น มีผู้ปกครอง คู่หมั้น

4. การมุสาอันเป็นการประพฤติเสียทางวาจา เน้นความซื่อสัตย์เป็นใหญ่
 จึงหมายถึง การพูดหรือแสดงอาการที่สื่อความหมายได้โดย

4.1 มุสา คือ ปด หนสาบาน ทำเล่ห์กระเท่ห์ มารยา ทำเล่ห์นัย
 เสริมความ อ้ำความ

4.2 อนุโลมมุสา คือ เสียดแทง สับปลับ

4.3 ปฏิสวะ คือ การฉีกสัญญา คืบคำ

ยกเว้นจากคำจำพวก ความตามธรรมเนียม คำอุปมาอุปไมย สำคัญผิด
พลั้งและถอนคำ (ในกรณีที่ต้องสนทนากับคนชั่วว่าจะทำชั่ว)

5. การเสพลสิ่งมีนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ทำตนเองให้แปรปรวน
ไปจากดีเป็นชั่ว หมายถึงถึงสิ่งย้อมใจนานา ที่ทำให้ตนเองขาดสติสัมปชัญญะจนทำชั่ว
เน้นความแปรปรวนจากความเป็นใหญ่

อภิธรรมมุลินิธิ (อภิธรรมมุลินิธิ 2520 : 66 - 110) อธิบายเรื่อง
เบญจศีลมีใจความดังนี้

การกระทำทุจริตทั้งหลาย ต้องประกอบด้วยเจตนา 3 คือ

1. เจตนาจะทำชั่ว คือความดำริว่าจะทำอะไร อย่างไร
2. เจตนาขณะกระทำ คือความดำริกำลังทำอะไร อย่างไร
3. เจตนาเมื่อกระทำแล้ว คือความดำริถึงผลของการกระทำว่าอะไร

อย่างไร

การกระทำทุจริต กระทำได้ 4 วิธี คือ

1. ทำด้วยตนเอง
2. ใ้คนอื่นทำ
3. กล่าวแสดงประโยชน์ของการกระทำ
4. มีความยินดี พอใจในการกระทำ

การกระทำทุจริตมีองค์ประกอบของการทุจริต ดังต่อไปนี้

ทางกาย

1. การกำวล่วงความเบียดเบียนชีวิตสัตว์ให้ตกลงไปก่อนเวลาอันสมควร
มีองค์ประกอบกำวล่วงกรรมบทดังนี้

- 1.1 สัตว์มีชีวิต
- 1.2 รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
- 1.3 มีจิตคิดจะฆ่า (หมายถึงรวมถึงการทำร้ายอื่น ๆ)

1.4 ทำความเพียรเพื่อให้ตาย (หรือลำบากกาย)

1.5 สัตว์ตาย (หรือลำบากกาย) เพราะความเพียรนั้น

ถ้าครบองค์ห้า เรียกว่านิคคีสลข้อปามาติบาต ฯ ถ้าไม่ครบองค์ห้า

เรียกว่าคางพร้อยในศีล และในข้อที่ว่า "ทำความเพียรเพื่อให้ตาย" ขยายความได้ว่า

1. พยายามทำด้วยตนเอง
2. ใช้ให้ผู้อื่นกระทำ
3. กระทำทางอ้อมโดยปล่อยอาวุช เช่น ขว้าง ปา
4. สร้างเครื่องประหารไว้อย่างถาวร เช่น ข่ายอาวุช ชุดหลุมพราง

กับดัก

5. ใช้วิชาอาคม เช่น ไสยศาสตร์ สะกดจิต

6. ใช้อำนาจ อิทธิฤทธิ์อื่น ๆ

2. การก้าวล่วงความเบียดเบียนทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น คิยียิตเอาสิ่งของที่
เจ้าของไม่อนุญาตว่าให้ มีองค์ประกอบของการก้าวล่วงกรรมบทดังนี้

- 2.1 วัตถุของมีเจ้าของเก็บรักษาไว้
- 2.2 รู้ว่าวัตถุนั้นมีเจ้าของเก็บรักษา
- 2.3 มีจิตคิดจะลักของสิ่งนั้น
- 2.4 ทำความเพียรเพื่อลักทรัพย์นั้น
- 2.5 ได้สิ่งของนั้นมาด้วยความเพียรนั้น

ถ้าครบองค์ห้า เรียกว่านิคคีสลข้อหินนาทาน ฯ ถ้าไม่ครบองค์ห้า

เรียกว่าคางพร้อยในศีล และในข้อ 4 ที่ว่า "ทำความเพียรเพื่อลักทรัพย์" ขยายความ
ได้ว่า

1. ลักทรัพย์ด้วยตนเอง
2. ใช้คนอื่นลักทรัพย์โดยวาจาหรือเขียนหนังสือสั่ง
3. เสี่ยงภาษีหรือสิ่งที่จะต้องมอบให้คนอื่นด้วยวิธีต่าง ๆ

4. สิ่งพรรคพวกไว้ให้ขโมยเมื่อได้โอกาส
5. ใช้เล่ห์กล เวทมนต์ที่ทำให้เจ้าของหลงใหลขึ้นทรัพย์ให้ หรือใช้วิชาทำให้เจ้าของหลับแล้วเข้าลักทรัพย์
6. ใช้อำนาจที่ตนมีอยู่บังคับเอาโดยทางตรงหรือทางอ้อม
ที่ว่า "ได้สิ่งของนั้นมาด้วยความเพียร" นั้นขยายความได้ว่า เพียงแต่ทำให้สิ่งของของคนอื่นที่ตนมีเจตนาขโมยเอาโดยมิชอบนั้น เคลื่อนจากสิทธิของเจ้าของ เช่น เคลื่อนย้ายไปจากที่ที่เจ้าของเก็บรักษา หรือทำให้เจ้าของเคลื่อนจากทรัพย์นั้นแล้วโกงเอา ก็ถือว่าลักทรัพย์นั้นแล้ว

ทรัพย์ที่คิดจะลักคือความถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ทรัพย์เคลื่อนที่ได้ เช่น แก้วแหวนเงินทอง
2. ทรัพย์เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น ที่ดิน ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร
3. ทรัพย์มีวิญญาณ เช่น สัตว์เลี้ยง คนในปกครอง
4. ทรัพย์ไม่มีวิญญาณ เช่น เงินทอง บ้านที่ดิน

การล่วงกรรมบทศีลแต่ละข้อมักอยู่ในรูปนิคคัลเมื่อกระทำแล้ว แต่สำหรับข้ออนินาทาน ๑ อาจล่วงกรรมบทตั้งแต่ยังไม่ทำการลัก ซึ่งเป็นได้ในกรณีต่อไปนี้

1. เมื่อใช้ผู้อื่นไปลักทรัพย์ ผู้ถูกใช้ก็ไปลักตามที่ใช้ ผู้ใช้ล่วงกรรมบทอนินาทาน ๑ ทันทีที่ใช้ มิใช่ล่วงกรรมบทเมื่อผู้ถูกใช้ลักทรัพย์สำเร็จ
2. เมื่อทรัพย์เคลื่อนไปจากที่เดิมโดยความพยายามลัก แม้ของนั้นยังไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ลัก เช่น ย้ายหลักเขตที่ดิน ขณะที่ทำการย้ายก็ถือว่าครบองค์อนินาทานแล้ว
3. คณะบุคคลร่วมกันคิดขโมยแต่ขโมยมีคนเดียว พอทรัพย์ที่ขโมยเคลื่อนจากที่เดิม คนที่สมคบถือว่าครบองค์อนินาทานแล้ว ทั้ง ๆ ที่มิได้เป็นผู้ขโมย
4. ใช้ผู้อื่นไปลักโดยกำหนดเวลาให้ ถ้าผู้ถูกใช้ไปลักตามกำหนดเวลาถือว่าผู้ใช้ล่วงกรรมบทอนินาทาน ๑ ในเวลาที่กำหนดนั้น

5. การให้สัญญาณผู้อื่นให้ทำการชัก เช่น ยกมือ เป่าปาก ถ้าผู้ถูกใช้ขโมยตามอาณัตินั้น ผู้ใช้การลวงกรรมบทนี้

3. การกล่าวลวงความประพฤติดังไรก็ได้ที่บัณฑิตได้ยิน มีองค์ประกอบ การกล่าวลวงกรรมบทดังนี้

3.1 วัตถุนั้นไม่ควรเกี่ยวข้องกับ (วัตถุ หมายถึง คน สัตว์ สิ่งของ)

3.2 มีจิตคิดจะเสพในวัตถุนั้น

3.3 มีความพยายามเสพวัตถุนั้นในทางรักใคร่

3.4 มีความพอใจในการประกอบการเสพนั้น

ถ้าครบองค์สี่ถือว่ากล่าวลวงกรรมบทกาเมสุมิจนจารา ถ้าไม่ครบองค์สี่ ก็ถือว่าค้างพร้อยในคิด

อนึ่ง การดื่มสุราเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท อนุโลมเข้าในกาเมสุมิจนจารา เพราะการเสพสิ่งมีนเมานี้ มีนเมาอารมณ์เช่นเดียวกับความมีนเมาในความพอใจในรูปรส กลิ่น เสียง สัมผัส (คือกามารมณ์) แต่ถ้าเสพสิ่งมีนเมาแล้ว กล่าวลวงบทอื่น ๆ ก็สงเคราะห์ว่าผิดศีลข้อนั้น โดยเน้นลักษณะที่ช่วยให้กุศลธรรมข้อนั้น สำเร็จลง

ทางวาจา

การกระทำทุจริตทางวาจา หมายถึงการสื่อความหมายทุกวิธีที่ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เช่น การพยักหน้า การเขียน การพูด การนิ่ง การทุจริตทางวาจามี 4 ทาง ดังนี้

1. การพูดไม่ตรงความจริงโดยมีเจตนาให้ผู้อื่นเสียประโยชน์เพราะเข้าใจผิด มีองค์ประกอบกล่าวลวงกรรมบทดังนี้

1.1 เรื่องราวหรือสิ่งของนั้นไม่ใช่ความจริง

1.2 มีจิตคิดจะมุสา

1.3 ทำความเพียรเพื่อมุสา

1.4 ผู้อื่นเชื่อตามที่มุสานั้น

ถ้าครอบครัวก็ถือว่าก้าวล่วงกรรมบทข่มขืนสาวจาเวรมณี มุส้านั้น
 ประโยชน์ของผู้ถูกมุสาเป็นสำคัญ ถ้าไม่เสียหายก็ถือว่ายังไม่ล่วงกรรมบท เพียงแต่
 คีตค้างพร้อย และคำว่า "ทำความเพียรเพื่อมุสา" ขยายความได้เป็น

1. พยายามมุสาควยตนเอง
2. ไขผู้อื่นให้มุสา
- ✓ 3. ไม่เขียนเรื่องที่ไม่จริงส่งให้ผู้อื่น เช่น แฉนปลิว จดหมาย

ประกาศวิญญู บัณฑิตนเทห์

4. ประกาศเรื่องที่ไม่จริงโดยถาวร เช่น พิมพ์เป็นหนังสือ

อัคเสยงไว้

2. พูดส่อเสียด พูดบดความสามัคคี หมายถึงรวมถึงการพูดให้ผู้อื่นรักตน เกียด
 ผู้อื่น มีองค์ประกอบการก้าวล่วงกรรมบท ดังนี้

- ✓ 2.1 มีผู้ถูกทำให้แตกแยก
- 2.2 มีเจตนามุ่งให้แตกแยกจากกัน
- 2.3 ทำความเพียรให้แตกจากกัน
- 2.4 ผู้ฟังความรู้เรื่องราวนั้น

ข้อนี้เพียงแต่ผู้อื่นรู้เนื้อความ ก็ถือว่าผู้ทำความเพียรนั้นล่วงกรรมบทแล้ว

3. พูดโดยทำความเคืองร้อนให้แผ่ไปในหัวใจ หรือพูดคำหยาบคาย แสดงหุ
 มีองค์ประกอบการก้าวล่วงกรรมบท ดังนี้

- 3.1 มีความโกรธ
- 3.2 มีผู้ถูกฟังคำแสดงหุนั้น เช่น คำ แข่ง ประชด ฯลฯ
- 3.3 มีการกล่าววาจา คำแข็ง ค้วยความโกรธ

ข้อนี้เพียงแต่มีการกล่าววาจาด้วยความโกรธก็ถือว่าล่วงกรรมบทแล้ว

ไม่ต้องมีคนโต้ตอบ

4. พุทธโธสาระที่ทำลายประโยชน์และความสุข หมายถึงการพูดเรื่องที่ไม่ประเทืองปัญญาแก่ผู้ฟังได้ เช่น การเล่าเรื่องการละเล่น เรื่องตลกกลามก มีองค์ประกอบการกล่าววาทกรรมบท ดังนี้

4.1 เจตนาทำลายวาทะประโยชน์

4.2 กล่าววาทะที่ไม่เป็นประโยชน์นั้นขึ้น

การวาทกรรมบทในข้อ 3 - 4 นี้ จะเกิดผลต่อผู้ฟังหรือไม่สำคัญ ถ้าได้กล่าวออกมาถึงถือว่าวาทกรรมบทแล้ว

พุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ 2519 ข : 146 - 154) ให้นิยามคำว่า ศีลห้า ดังนี้

1. อย่าประทุษร้ายร่างกายของบุคคลอื่น สัตว์อื่น
2. อย่าประทุษร้ายทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่น สัตว์อื่น
3. อย่าประทุษร้ายของรักของใคร่ของบุคคลอื่น สัตว์อื่น
4. อย่าประทุษร้ายสิทธิอันชอบธรรมหรือความเป็นธรรมของผู้อื่นด้วยวาจา
5. อย่าประทุษร้ายสติสมปฤติของตนเอง ศีลข้อนี้สำคัญเพราะถ้าเสียไป

ก็ยากที่จะรักษาศีลข้ออื่นเสียได้

ส่วน ปิน มุทุกันต์ (ปิ่น มุทุกันต์ 2518 : 185 - 189) ได้กล่าวถึงเบญจศีลไว้ดังนี้

ศีลห้าประกอบด้วยข้อละเว้น 5 ประการ คือ

ศีลข้อที่ 1

ปาณาติ ปา ตา เวรมณี แปลว่า เจตนางดเว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์ ความมุ่งหมายของศีลข้อนี้ คือ มุ่งให้มนุษย์มีเมตตากรุณาต่อกันและเผื่อแผ่แก่สัตว์ทั้งปวงด้วย

ข้อห้าม

เว้นจากการกระทำ 3 อย่าง คือ

1. การฆ่า หมายถึงการทำลายชีวิตสัตว์ให้ตายลง ไม่ว่าฆ่าคนหรือสัตว์ ล้วนผิดศีลทั้งสิ้น ความบาปมากน้อยขึ้นอยู่กับเจตนาและชนิดของคนหรือสัตว์ที่ฆ่า ฆ่าผู้มีพระคุณก็บาปมาก ฆ่าสัตว์มีคุณก็บาปมากกว่าสัตว์เคี้ยวเอื้อง และถ้าฆ่าโดยมีวิธีการ อันโหดเหี้ยม สัตว์หรือคนนั้นตายด้วยความทุกข์ทรมานก็บาปมากกว่าฆ่าโดยไม่ตั้งใจ

2. การทำร้าย ได้แก่ การทำให้สัตว์นั้นเจ็บปวด ทุกข์ยากหรือพิการ

3. ทรมาน ได้แก่ การทำให้สัตว์นั้นได้รับความทุกข์ยากลำบาก เช่น ใช้งานสัตว์เลี้ยงโดยขาดความเมตตา ไม่ให้ข้าวให้น้ำ ให้ทำงานโดยไม่พักผ่อน หรือจับขังกรง จนสัตว์นั้นได้รับความทุกข์เวทนาหรือนำเอาสัตว์นั้นไปโดยวิธีทรมาน เช่น มัดขาเอาหัวลงดิน หรือรวมไปถึงการนำสัตว์นั้นไปทรมานเพื่อความสนุกสนาน เช่น กัดปลา ตีไก่ ชนโค เป็นต้น

หลักวินิจฉัย ปาณาติบาต

1. ปาโณ สัตว์นั้นมีชีวิต
2. ปาณสญฺญิตา คนรู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
3. วรกจิตต จิตตฺติจะฆ่าให้ตาย
4. อุปกโกโม พยายามฆ่า
5. เตนมรณ สัตว์นั้นตายลงด้วยความพยายามนั้น

การฆ่าเป็นสุกทางความโหดร้าย ไซ้ให้ผู้อื่นฆ่าหรือฆ่าตัวเองก็บาปทั้งสิ้น

ศีลข้อ 2

อทินนา ทานา เวรมณี แปลว่า เจตนาขโมยเงินจากการลักทรัพย์ ความมุ่งหมาย ของศีลข้อนี้ คือ มุ่งป้องกันการทำลายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ของกันและกัน ให้ทุกคนตั้งหน้า ทำมาหากินเลี้ยงชีพโดยสุจริต

ข้อห้าม

1. โจรกรรม หมายถึงลักษณะ 14 อย่าง คือ ลัก ฉก กรรโชก ปล้น ทุบ ฉ้อ หลอก ครอบครอง เบียดบัง สับเปลี่ยน ลักลอบ ยักยอก ซึ่งทั้ง 12 ประการที่กล่าวมาเป็นอาการของโจร

2. อนุโลมโจรกรรม หมายถึงการให้ความอุปการะแก่โจร หรืออุปการะผู้ประพฤตินิสัยชั่วร้าย รวมไปถึงการปกปิด ลวง โดยการคบกับผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ เมื่อได้แล้วก็เลิกคบ และการรับสินบนของผู้อื่นเพื่อกระทำในทางผิดกฎหมายหรือนิสัยชั่วร้าย ผู้ประพฤติดังกล่าวมีศีลต่างพร้อย

3. ฉายาโจรกรรม หมายถึงการทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นหรือหยิบฉวยมาด้วยความมั่งง่าย โดยคิดว่าเจ้าของคงไม่ว่าอะไร ผู้ประพฤติดังกล่าวมีศีลต่างพร้อย

หลักวินิจัย อทินนาทาน

อทินนาทานมีองค์ห้า คือ

1. ปรปริคคหิต ของนั้นมีเจ้าของ
 2. ปรปริคคหิตสญญิตา คนก็รู้มีเจ้าของ
 3. เถยยจิตต จิตคิดจะลัก
 4. อุปกโม พยายามเพื่อจะลัก
 5. เทนหรณ นำของนั้นมาด้วยความพยายามนั้น
- ศีลข้อที่ 3

กาเมสุ มิจฺฉา จารา เวรมณี แปลว่า เจตนาถ่วงวนจากการประพฤตินิสัยในกาม ความมุ่งหมายสำคัญของศีลข้อนี้คือการสร้างความเป็นปึกแผ่น สร้างความสามัคคีและป้องกันการแตกร้างในหมู่มนุษย์

ข้อห้าม

ห้ามทั้งชายหญิงไม่ให้ผิดประเวณีสำหรับบุคคลต่อไปนี้

1. หญิงต้องห้าม

1.1 หญิงมีสามี (สสุลามีกา)

1.2 หญิงมีญาติปกครอง (ญาติรุกชิตา) ยังไม่เป็นคู่ของใคร

เมื่ออยากได้ต้องไปขอจากญาติหรือผู้ปกครอง

1.3 หญิงมีจารีตรักษา (จารีต ธรรมรักษา) คือหญิงที่มีศีลธรรม
กฎหมาย หรือจารีตนิยมคุ้มครอง ได้แก่ นักบวช หญิงห้ามของพระราชินีในสมัยก่อน
และหญิงที่เป็นเทือกเถาเหล่ากอของชาย

หลักวินิจัย กาเมสุมีฉา จาร

1. กคมนิยวตุ หญิง (ชาย) ต้องห้าม
2. ศสมีเสวนาจิตฺต เจตนาจะเสพ
3. เสวนาปโยโค ประกอบการเสพ
4. มคฺเคนมคฺคปฺปฏิปตฺติ มรรคถึงกัน

ศีลข้อที่ 4

มุสาวาท เวมณี แปลว่า เจตนาจะเว้นจากการพูดเท็จ ความมุ่งหมาย
ของศีลข้อนี้บัญญัติเพื่อป้องกันการทำลายประโยชน์ของตนและผู้อื่นด้วยการพูดเท็จ
และให้รู้จักรักษาวาจาสอนตนให้เป็นที่เชื่อถือได้

ข้อห้าม

1. มุสาวาท หมายถึง การพูดเท็จอันจะทำให้ศีลขาคมี 7 ลักษณะ คือ
 - 1.1 ปค คือการพูดตรงข้ามกับความจริง เช่น จริงว่าไม่จริง
 - 1.2 ทนสาบาน คือทำผิดแล้วไม่ยอมรับผิด
 - 1.3 มารยา คือการเสแสร้งทำกิจวิยาให้ตรงข้ามกับสิ่งที่จริง
 - 1.4 ทำเลห์ คือการอวดว่าตัวเองเป็นผู้วิเศษเหนือผู้อื่น
 - 1.5 ทำเลศ คือการตั้งใจจะพูดเท็จแต่พูดเป็นเล่นส่วนในให้สนุกสนาน

พูดผิดเอง

- 1.6 เสริมความ คือพูดเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เล็กลงเป็นเรื่องใหญ่
- 1.7 อ่ำความ คือเรื่องใหญ่ ๆ หรือสำคัญ ๆ กลับไม่พูดเพราะกลัว

ตนหรือผู้อื่นเสียหาย

2. อนุโลมมุสา คือการพูดไม่จริงโดยไม่หวังจะให้ผู้อื่นเชื่อตามนัก ได้แก่
การพูดประชดประชัน พูดเสียดสี พูดสอเสียด

3. ปฏิสสวะ คือการลักลอบกับผู้อื่นควยคำพูดแล้วไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติไม่ได้ จนทำให้ผู้อื่นเสียหายผลประโยชน์ ผู้ประพฤติดังกล่าวนั้นมีศีลค้างพร้อย

หลักวินิจัย มุสาวาท

1. อตถ วตฺถุ เรื่องไม่จริง
 2. วิสฺวาทนจิตฺ จิตฺตํจะพฺกให้ฉก
 3. ทชฺโซ วายาโม พยายามพุดออกไป
 4. ปรสฺสททตฺตวิธานน คนอื่นเข้าใจเนื้อความนั้น
- ศีลข้อที่ 5

สุรา เมรยมชฺช ปนาค ทนฺฐานา เวรมณี แปลว่าเจตนางดเว้นจากการค้ำน้ำเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ความมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลรู้จักรักษาศีลตนเองให้สมบูรณ์

ข้อห้าม

ห้ามค้ำน้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาททำให้สติฟั่นเฟือน น้ำเมาที่ว่าได้แก่ สุราและเมรัย หรือเครื่องดองของเมา

หลักวินิจัย สุรา ปานะ (การค้ำสุรา)

1. มทฺเณยํ น้ำเมา
2. ปาทุกมฺมยตาจิตฺ จิตฺตํจะค้ำน้ำเมา
3. ทชฺโซวายาโม พยายามค้ำน้ำเมา
4. ปิตปฺปเสวน น้ำเมาลวงล้าคองลงไป

ความสำคัญของการปฏิบัติเบญจศีล

การปฏิบัติตามเบญจศีล หมายถึงการมีเจตนางดเว้นจากการทำความชั่ว 5 อย่างดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งการงดเว้นดังกล่าวเราเรียกว่า วิริยิ แแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ (ปิ่น มุทุกันต์ 2518 : 434 - 450)

1. สัมปัตตวิริติ หมายถึงงกเว้นขณะประจวบ
2. สมาทานวิริติ หมายถึงงกเว้นด้วยการสมาทาน
3. สมุทเทวิริติ หมายถึงงกเว้นอย่างเด็ดขาด

ถ้าผู้ใดมีวิริติ 3 อย่างนี้อย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้นั้นก็มีศีล ถ้าไม่มีวิริติก็หมายความว่าผู้นั้นไม่มีศีล และเมื่อใจมีวิริติขึ้นก็มีศีลขึ้นทันที ไม่ว่าคิดตั้งใจไว้จะรับมาจากพระมาตั้งใจไว้ จะตั้งใจด้วยตนเองก็ได้ เมื่อปฏิบัติด้วยการทำ พุค ที่ไม่ผิดข้อห้ามที่ให้เว้นไว้ จะตื่นหรือหลับอยู่ก็มีศีลตลอดเวลา

1. สัมปัตตวิริติ ได้แก่เจตนางดเว้นซึ่งเกิดขึ้นในทันทีทันใดที่จะประจวบกับเหตุที่จะทำให้เสียศีล หมายความว่าเค็มไม่ได้ตั้งใจจะรักษาศีลไม่ได้สมาทานศีลไว้ แต่เมื่อพบกับเหตุที่ตนจะล่วงศีลได้ จึงคิดงดเว้นในขณะนั้น เช่น เห็นสัตว์ที่พอจะฆ่าได้น่าจะฆ่าแต่คิดเว้นไม่ฆ่า พบกระเป๋าสตางค์เงินที่เจ้าของเขาวางไว้ แม้จะขโมยก็พอขโมยได้แต่ถึงขโมย มีหญิงที่จะล่วงประเวณีได้ มีช่องทางและโอกาสอำนวยทุกอย่าง แต่ใจคิดงดเว้นการล่วงประเวณีนั้น จะเล่าข้อความเท็จให้ใครฟังก็ได้ แต่ถึงงดเว้นกล่าวข้อเท็จนั้น มีสุราอยู่มีโอกาสดื่มแต่ใจงดเว้น การตั้งใจงดเว้นขณะประจวบเข้ากับเหตุการณ์อย่างนี้ เรียกว่า สัมปัตตวิริติ ผู้งดเว้นดังกล่าวเป็นผู้มีศีล

2. สมาทาน แปลว่า รับ สมาทานวิริติ แปลว่างดเว้นด้วยการสมาทาน ข้อนี้หมายความว่า เราได้ตั้งใจไว้ก่อนว่าจะรักษาศีล กรณิ์ไปพบเหตุการณ์ชักชวนให้ล่วงศีลก็ไม่ล่วง เพราะถือว่าตนได้สมาทานศีลไว้แล้ว จะล่วงก็เสียกายศีล กลัวศีลจะขาด การงดเว้นจากการล่วงศีลด้วยคำนี้ถึงศีลที่ตนได้สมาทานไว้อย่างนี้ เรียกว่า สมาทานวิริติ ซึ่งลักษณะนี้พุทธศาสนิกชนทั่วไปนิยมปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน อาจไปสมาทานกับพระสงฆ์ ผู้ทรงศีล ผู้ที่เคารพนับถือ หรือสมาทานด้วยตนเองก็ได้

3. สมุทเทวิริติ แปลว่า งดเว้นโดยเด็ดขาด หมายถึง การงดเว้นของพระโสดาบันหรือผู้สิ้นกิเลส ไม่สามารถละเมิดเบญจศีลได้ เรียกว่า สมุจเจตนาวิริติ

กล่าวโดยสรุปจากวิธีทั้ง 3 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่อยู่ในศึกษาค้นคว้าจิตวิทยาและสมาทานวิธีนั้น จะมีอาการของสิ่งที่รักษา คือถ้ามีเจตนาจะละเมิดสิ่งที่สร้างความตั้งใจที่จะรักษาเป็นเครื่องระงับ จิตว่าเป็นอาการของสิ่งที่ส่วนสมุจเฉทวิธีนั้นชี้ให้เห็นว่าผู้ที่อยู่ในศึกษาจิตใจเป็นปกติ และเห็นบาปบุญคุณโทษของการผิดศีลแน่วจนไม่มีทางจะผิดด้วยตนเอง ประพฤติปฏิบัติจนเป็นนิสัย จึงเรียกว่าวิธีของผู้ทรงศีล /

การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมและบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนซับซ้อน การวัดจึงทำได้ยากเมื่อเทียบกับการวัดด้านอื่น ๆ แต่นักจิตวิทยาและนักวัดผลการศึกษาก็ได้พยายามหาวิธีการและสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพพอที่จะกระตุ้น (Elicit) ให้เห็นบุคลิกภาพที่แท้จริงของผู้ถูกวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ทวี ท่อแก้ว (ทวี ท่อแก้ว และอบรม สนิทบาล 2517 : 121) กล่าวว่า ถ้าจะให้ได้ผลที่มีความเที่ยงตรงสูงก็ควรจะใช้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน สรุปวิธีการที่ใช้วัดทั่ว ๆ ไปมีอยู่ 5 วิธี ดังนี้

1. วิธีการสังเกต เป็นวิธีที่ใช้กันมานานแล้ว โดยมีการสังเกตพฤติกรรมและลักษณะทั่ว ๆ ไปที่บุคคลแสดงออกมีอยู่ 2 แบบด้วยกัน คือ การสังเกตแบบควบคุม เป็นการสังเกตการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่จัดไว้โดยเฉพาะ อีกแบบหนึ่งเป็นการสังเกตทั่วไปในชีวิตประจำวันที่บุคคลแสดงออกทั้งสองแบบนี้ต้องบันทึกผลตรงตามที่ได้เห็น โดยไม่นำความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องและผู้สังเกตควรจะได้มีการฝึกฝนเป็นพิเศษจึงจะได้ผลดี

2. วิธีการรายงานตนเอง มี 2 แบบ คือ

การวิเคราะห์ตนเอง เป็นการให้บุคคลประมาณค่าตัวเองแบบวิเคราะห์ตัวเองจะเป็นคำถามแบบปรนัยอันเป็นนามธรรม เช่น ความสนใจในวิชาต่าง ๆ ทักษะแล้วแปลผลเข้าสู่มาตรวัด

อีกวิธีหนึ่งคือ การสัมภาษณ์ ซึ่งหมายถึงการสนทนาระหว่างบุคคลสองคน อย่างมีจุดหมาย โดยผู้สัมภาษณ์เตรียมคำถามมาและจดบันทึกประมาณค่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ จะไม่รู้ตัวว่าถูกทดสอบบุคลิกภาพ

3. วิธีการศึกษาความเห็นจากคนอื่น เป็นวิธีการที่ผู้วัดสร้างแบบสอบถาม ขึ้นเพื่อถามบุคคลอื่นว่ามีความรู้สึกเกี่ยวกับบุคคลนั้นอย่างไร เช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง เป็นต้น

4. การใช้แบบทดสอบ เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาก โดยมีการสร้างแบบทดสอบ ขึ้น ประกอบด้วยคำถามหรือข้อความหลายข้อ ซึ่งผู้ทดสอบสร้างขึ้นโดยถือเอาปฏิกิริยา ของคนทั่ว ๆ ไปเป็นมาตรฐาน หัวข้อคำถามหรือข้อความนั้นมักจะเกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกที่เกี่ยวกับผู้ถูกทดสอบเอง หรือสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมที่ทำอยู่เสมอ ๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้น ๆ ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือกับผู้ทดสอบในการตอบแบบทดสอบจึงจะ ได้ผล ทำให้การสอบได้ผลตามวัตถุประสงค์

5. วิธีให้สร้างจินตนาการ (Projective Techniques) เป็นวิธีที่ผู้วัด ได้จัดสิ่งเร้าขึ้นมาให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนอง เช่น เล่าเรื่องจากรูปที่นำมาให้ดู ตัวอย่างได้แก่ แบบทดสอบโรชาร์ท และรูปภาพที่เกิดจากหยดหมึก ให้สร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องจากคำที่กำหนดให้ ให้เติมข้อความที่ไม่สมบูรณ์ ให้แสดงออกโดยการ วาดรูป เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องใช้ผู้ทดสอบที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี

การเลือกวิธีวัดบุคลิกภาพขึ้นอยู่กับความเหมาะสมทั้งผู้ทดสอบ ผู้ถูกทดสอบ สภาพการณ์ทดสอบ และสิ่งที่จะวัดเพื่อการศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือก วิธีการสร้างแบบทดสอบเพื่อใช้วัดจริยธรรม แม้ว่าขบวนการสร้างค่อนข้างจะยุ่งยาก แต่ก็ เป็นวิธีที่เป็นปรนัย และมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีอื่น ๆ เพราะประหยัดทั้งแรงงาน และเวลา อีกทั้งการตรวจสอบเพื่อแปลผลก็มีข้ออ้างอิงทางสถิติที่เชื่อถือได้ สามารถลดอุปสรรคของการวัดด้านการลำเอียงของผู้ทำการวัด การบันทึกรายละเอียดและ การรวบรวมข้อมูลเพื่อแปลผลลงได้ จึงมีผู้นิยมสร้างโดยวิธีนี้กันมาก แต่จะแตกต่างกัน ในด้านรูปแบบและวิธีตรวจสอบคุณภาพ

ประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

จากการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของนักจิตวิทยาและนักวัดผลที่ผ่านมา
พอจะรวบรวมเป็นประเภทได้ 3 ประเภท คือ (สถิติ วงศ์สวรรค์ 2523 : 262)

1. แบบทดสอบประเภทให้รายงานตัว (Self Report Test or Questionnaires)
2. แบบทดสอบประเภทการฉายภาพหรือวิธีฉายภาพจิต (Projective Test หรือ Projective Technique)
3. แบบทดสอบประเภทให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่าง ๆ (Situational Test)

แต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบทดสอบประเภทให้รายงานตัว (Self Report Test or Questionnaires) หรือเรียกว่าแบบสอบถามบุคลิกภาพ ประกอบด้วยชุดของข้อคำถาม หรือมีข้อความให้ผู้รับการทดสอบต้องอ่าน แล้วเขียนตอบข้อความเพื่อแสดงบุคลิกภาพของตนออกมา เป็นการรายงานลักษณะของตนเอง จำแนกออกเป็นชนิดต่าง ๆ ตามรูปแบบของการถาม ดังนี้

- 1.1 แบบสำรวจรายการ (Checklists)
- 1.2 แบบสำรวจ (Inventory)
- 1.3 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

1.1 แบบสำรวจรายการ (Checklists) เป็นชุดของข้อความที่ทำเป็นบัญชีรายการเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะหรือการกระทำของบุคคล เรียงเอาไว้ให้ผู้ตอบตรวจสอบตัวเองดูว่ามีลักษณะตรงกับข้อใดในรายการนั้นบ้าง ถ้ามีความรู้สึกว่าข้อความใดตรงกับบุคลิกลักษณะของตนก็ทำเครื่องหมายลงที่ข้อความนั้น เช่น แบบตรวจสอบปัญหาของมูนนี่ (The Mooney Problem Checklists) ของมูนนี่ และเลียวนาร์ค (Mooney and Cordon. 1950)

1.2 แบบสำรวจ (Inventory) เป็นชุดของข้อความที่มีคำตอบให้เลือกตอบได้ 2 ตัวเลือก เช่น จริง-ไม่จริง ใช่-ไม่ใช่ อาจจะมี 3 ตัวเลือกบ้าง เช่น เพิ่มคำว่า คัดสินใจไม่ได้ และในบางแบบสำรวจสร้างในรูปของบังคับให้ตอบ (Forced Choice) โดยจัดข้อความไว้เป็นคู่ ๆ เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความแต่ละคู่ว่าข้อความใดตรงกับลักษณะของตนมากที่สุด ซึ่งผู้ตอบต้องเลือกเอาข้อความใดข้อความหนึ่ง ถึงแม้ว่าข้อความทั้งคู่ไม่ตรงกับลักษณะของเขา ก็ต้องเลือกข้อความที่ไม่ตรงกับเขาน้อยที่สุด ตัวอย่างของแบบสำรวจบุคลิกภาพ เช่น ของ

มินนีโซตา หรือ MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory)

1.3 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นแบบที่ดัดแปลงมาจากแบบตรวจสอบรายการ โดยดัดแปลงรูปแบบคำตอบที่ให้ตอบเพียง ใช่-ไม่ใช่ ชอบ-ไม่ชอบ จริง-ไม่จริง มาเป็นคำตอบที่มีน้ำหนักของการชอบ การมี โดยจำแนกความมากน้อยในการแสดงพฤติกรรมของตนได้ เช่น แบบสำรวจลักษณะนิสัย และเจตคติทางการเรียนของ บราวน์ และฮอลต์แมน (Brown and Holtzman, 1966) หรือ SSHA (The Survey of Study Habits and Attitude)

2. แบบทดสอบประเภทการฉายภาพหรือกลวิธีให้บุคคลระบายความในใจ (Projective Techniques) เป็นกลวิธีทดสอบเพื่อหารายละเอียดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลโดยใช้เครื่องกระตุ้นหรือเร้า ทำให้บุคคลระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา แล้วแปลความหมายจากคำตอบ จำแนกได้ 3 ประเภท คือ

2.1 ประเภทที่ใช้รูปภาพ (Pictorial Techniques)

2.2 ประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Techniques)

2.3 ประเภทที่ใช้การแสดงออก (Expressive Techniques)

2.1 ประเภทที่ใช้รูปภาพ (Pictorial Techniques) คือ สมมุติสถานการณ์ขึ้นให้ผู้ถูกทดสอบอธิบายออกมาตามภาพที่เห็น เป็นสิ่งเร้าที่ไม่ให้ความหมายแจ้งชัด อาจจะจินตนาการไปได้นานาประการ อาจจะแปลความหมาย

ได้มากกว่าหนึ่งอย่าง (Ambiguous) ดังนั้น เป็นโอกาสให้ผู้ถูกทดสอบแสดงออกซึ่งความรู้สึกและสิ่งต่าง ๆ ออกมานั้น เป็นการแสดงให้เห็นบุคลิกลักษณะของเขา เช่น แบบทดสอบภาพหยดหมึกของรอร์ชาช (The Rorschach Ink Blot Test) และแบบทดสอบการเล่าเรื่องหรือการบรรยายภาพที่เห็นของเมอร์เรย์ (Murray, 1943) ที่เรียกว่า TAT (Thematic Apperception Test)

2.2 ประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Techniques) เป็นแบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบและตอบปากเปล่าที่ใช้ภาษาโดยตรง มี 2 ชนิด คือ

2.2.1 ชนิดคำสัมพันธ์ (Free Association) คือ การใช้คำมากคำแล้วให้ผู้ตอบให้สัมพันธ์กับคำ ๆ นั้น เช่น พี่ ต้นไม้ เพื่อน โต๊ะ เกลียค ฯลฯ

2.2.2 ชนิดเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test) เป็นการเขียนประโยคที่ยังไม่ครบข้อความให้ได้ใจความสมบูรณ์

2.3 ประเภทที่ใช้การแสดงออก (Expressive Techniques) คือ การให้ผู้ถูกวัดแสดงออกมาในรูปของการวาดรูป การเล่น หรือการแสดงละคร

3. แบบทดสอบประเภทให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่าง ๆ (Situational Test) แบบทดสอบประเภทนี้ นักจิตวิทยาหลายท่านจัดรวมไว้ในประเภทที่สอง คือ แบบฉายภาพ (Projective Techniques) แต่นักจิตวิทยาและนักวัดผลหลายท่านให้เหตุผลว่า แบบทดสอบประเภทฉายภาพเป็นกลวิธีที่ให้ผู้ถูกทดสอบบรรยายภาพและข้อความที่คลุมเครือ ภาพต่าง ๆ ก็มีแต่ภาพเฉย ๆ ไม่มีความหมายชัดแจ้ง ผู้ตอบต้องจินตนาการและสามารถแปลความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง (Ambiguous) แต่แบบทดสอบวัดจากสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการกำหนดสถานการณ์และตัวละครให้ผู้ถูกวัดอ่านแล้วให้เขาแสดงความรู้สึกออกมาว่าภายใต้สถานการณ์นั้น เขามีความรู้สึกอย่างไร โดยให้เขาตอบในฐานะบุคคลที่ปรากฏในเรื่องมี 2 ชนิด คือ

3.1 สถานการณ์แบบรูปภาพ เป็นการกำหนดตัวละครในรูปภาพ อาจมีคำพูดหรือการบรรยายภาพประกอบบ้างเล็กน้อย แต่จะไม่เล่าเรื่องหรือบรรยายภาพทั้งหมด

3.2 สถานการณ์แบบข้อความ เป็นการกำหนดตัวละครโดยการเขียนบรรยายหรือเขียนเล่าเรื่องอย่างสั้น ๆ เป็นการใช้ภาษาเขียนหรือตัวหนังสือ

จากประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว มีวิธีการฉายภาพจิต (Projective Technique) ที่นิยมใช้วัดทางจิตวิทยา ส่วนทางด้านการศึกษาก็จะใช้ประเภทให้รายงานตัว (Self Report Test or Questionnaires) และแบบทดสอบให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่าง ๆ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบให้พิจารณาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ เพราะการวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเฉพาะตัวที่ไม่สมควรจะถามโดยตรง ควรมีสิ่งกระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา แอนเดอร์สัน (โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สินธุระเวชชัย 2527 : 155 อ้างอิงมาจาก Anderson, 1981) กล่าวว่า ความรู้สึกของคนจะผันแปรไปทุกวัน แต่ทุกคนต่างก็มีแบบแผนเฉพาะตัว (Typical Ways of Feeling) ที่มักจะมีความรู้สึกไปในทิศทางหนึ่ง ระดับหนึ่ง ที่แสดงเป็นลักษณะเฉพาะตัวของเขา สิ่งนี้เองที่ทำให้การวัดผลด้านบุคลิกภาพเกิดขึ้นได้ ถ้าจัดเงื่อนไขหรือสถานการณ์ (Situation) ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ แคทเทล (Hall and Lindzey, 1970 : 396 citing Cattell, 1965) ที่กล่าวว่าลักษณะนิสัยของบุคคลสามารถทำนายได้จากการกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลนั้น เมื่อมีสถานการณ์กำหนดให้ นั่นคือการวัดบุคลิกภาพของบุคคลไม่ควรที่จะถามโดยตรง ควรจะวัดทางอ้อมโดยการผ่านสิ่งเร้าที่เป็นสถานการณ์ เรื่องราว หรือตัวละครให้ผู้ถูกวัดแสดงความรู้สึก และตีความจากคำตอบของเขา (สงบ ลักษณะ 2529 : 11)

วิธีสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมและบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล การที่จะทราบบุคลิกภาพที่แท้จริงของแต่ละบุคคลนั้น จะต้องอาศัยเครื่องมือไปกระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลนั้นแสดงความรู้สึกที่แท้จริงออกมา แลนยอน และกูดสไตน์ (Lanyon and Goodstein. 1970 : 37 - 93) เสนอวิธีการสร้างเครื่องมือหรือแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพมี 3 วิธี คือ

1. สร้างโดยอาศัยหลัก เหตุผล และทฤษฎี (Rational-Theoretical) การสร้างแบบทดสอบโดยวิธีนี้ ผู้สร้างจะต้องมีทฤษฎีหรือความเชื่อใด ๆ ก่อน แล้วนำทฤษฎีมาแยกแยะดูรายละเอียดว่ามียุทธวิธีประกอบ พฤติกรรม หรือทักษะใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากรายละเอียดนั้นนำมาสร้างเป็นข้อความเพื่อใช้เร้าให้ผู้สอบให้ตอบ โดยมีข้อตกลงว่า

- 1.1 ผู้สอบมีความสามารถตอบคำถามที่ถามได้
- 1.2 การตอบต้องแสดงความจริงใจตามความรู้สึก
- 1.3 ข้อคำถามที่เร้ามีความหมายกระจ่างไม่กำกวม

นั่นคือการตอบคำถามที่ถามได้เพียงตรงข้อคำถามจึงอาจจะเป็นตามแล้วให้ตอบ ถูกหรือผิด หรือใช่-ไม่ใช่ จากที่ผู้ตอบเป็น หรือให้พิจารณาตนเองเปรียบเทียบกับข้อความนั้นว่าข้อความใดเหมาะสม เมื่อผู้ตอบตอบแล้วน่าจะแสดงผลการตอบมาแปลผลตามแนวคิดที่กำหนดไว้ แบบทดสอบที่สร้างในลักษณะนี้ เช่น การเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion) EEPS (Edwards Personal Preference Schedule), Study of Value, Rorschach, Thematic Apperception Test

2. สร้างโดยอาศัยพื้นฐานเชิงประจักษ์ (Empirical-Based Approaches) การสร้างแบบนี้ต้องอาศัยวิธีการเหมือนวิธีการแรกเพียงแต่จำเป็นต้องหาเกณฑ์ (Criterion Method) มาสนับสนุนให้เชื่อได้ว่า ข้อคำถามหรือข้อความที่เป็นตัวเร้านั้นวัดองค์ประกอบ หรือพฤติกรรมด้านนั้นจริงหรือไม่

เพื่อให้สอดคล้องกับทฤษฎีที่นำมาศึกษา การประเมินข้อความแต่ละข้อจึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ของข้อนั้นกับ เกณฑ์ที่รู้จัก เพื่อเป็นเครื่องชี้บ่งว่าข้อความนั้นมีความเที่ยงตรงจริงจากการทดลองแล้ว แบบทดสอบที่สร้างโดยอาศัยวิธีนี้ เช่น MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory), CPI (California Psychological Inventory)

3. การสร้างโดยอาศัยความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Approaches) การสร้างแบบนี้ก็ต้องอาศัยวิธีการเหมือนวิธีการแรกเช่นกัน แต่ถ้าอาศัยวิธีการนี้ต้องสร้างข้อความให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดให้มากไว้ แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อจะดูการจัดกลุ่มภายในของข้อสอบว่าเป็นอย่างไร อาจมีกลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่มก็ได้ ต่อจากนั้นนำข้อความมาจัดกลุ่มให้เหมาะสม กลุ่มหนึ่ง ๆ ก็คือองค์ประกอบหนึ่งนั่นเอง ตามธรรมชาติความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Intercorrelation) จะสูง จะเป็นองค์ประกอบร่วม (Common Factor) การจะตีความว่าองค์ประกอบใดวัดอะไรต้องอาศัยหลักการทางเหตุผลอีกเหมือนกัน แบบทดสอบที่สร้างตามแนวลักษณะนี้ เช่น The Guilford Test, Thurston Temperament Schedule, 16PF (Sixteen Personality Factor Questionnaire)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวกับการศึกษาพัฒนาการทางด้านจริยธรรม ได้มีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ทำการศึกษาในหลาย ๆ ลักษณะด้วยกัน ได้แก่

โจนส์ และมอร์ริส (Jones and Morris. 1954 : 781 - 832) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมของเด็ก พบว่ามีค่าสหสัมพันธ์ต่ำมาก จึงสรุปว่า ความรู้ทางศีลธรรมไม่ได้เป็นเครื่องประกันความประพฤติ เพราะมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลในการชักจูงเด็กให้แสดง

พฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความกดดันทางสังคม ความรู้สึกของเด็กต่อตัวเด็กเอง
ท่าทีที่ครอบครัวและเพื่อนแสดงต่อเด็ก ความต้องการของเด็กในขณะนั้น และ
องค์ประกอบอื่น ๆ อีก ✓

โฮลสไตน์ (Holstein. 1976 : 151 - 161) ได้ศึกษาระยะยาว
ในช่วง 3 ปี เกี่ยวกับพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น อายุ 13 ปี
จำนวน 53 คน ที่มีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมระดับเดียวกัน โดยใช้วิธีสุ่ม
แบบเจาะจง (Purposive Sampling) คำนวณเชาวน์สติปัญญา (I.Q. > 100)
การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถานการณ์ของโคลเบอร์ก 5 เรื่อง กับแบบสัมภาษณ์หลัง
โดยทดสอบครั้งแรกด้วยการสัมภาษณ์บิตามารดา พร้อมกับทดสอบการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของเด็ก แต่แยกห้องสอบที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างนั้น หลังจากทดสอบเด็กแล้ว
2 เดือน ไปสัมภาษณ์บิตามารดาอีก ผลการวิจัยพบว่า

1. ในการสอบครั้งแรกที่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง เด็กชายและเด็กหญิง
มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน แต่ครั้งหลังต่างกันเล็กน้อย อย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

2. เมื่อเปรียบเทียบผลการสอบครั้งแรกและครั้งหลังของเด็กชายและ
เด็กหญิง บิตามารดาแล้ว พบว่าในกลุ่มเด็กชาย เด็กหญิง บิตา มีการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมแตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างในมารดาแต่อย่างใด

3. สติปัญญามีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก

4. ในช่วง 3 ปี เด็กพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้น จากระดับกลางไปสู่
ระดับสูงมากกว่าขั้นต่ำไปสู่ขั้นสูง และกลุ่มตัวอย่างที่มีจริยธรรมสูง เกือบมากกว่า
กลุ่มตัวอย่างที่มีจริยธรรมต่ำ

✓ โคลเบอร์ก ฮานน์ และลองเจอร์ (Kohlberg, Hann and Langer.
1976 : 1204 - 1206) ทำการศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิก
ในครอบครัว จากการศึกษาพบว่าระดับจริยธรรมของบิตา มารดา กับลูก มีความ
สัมพันธ์กันเป็นบวก และความสัมพันธ์ลดลงกับกลุ่มของลูกที่มีอายุมากขึ้น จากการศึกษา

แสดงให้เห็นว่าเด็กได้รับการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมมาจากบิดา มารดา และการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมมีอิทธิพลมากเมื่อเด็กยังเล็กอยู่ ซึ่งสนับสนุนคำกล่าวของ เซียร์ส แมคโคบี และเลวิน (Sears, Maccoby and Levin. 1957 : 372) ว่าความรักของบิดามารดา เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการทางจริยธรรม ถ้าเด็กได้รับความรักและการตอบสนองทางกายเพียงพอแล้ว เด็กจะรู้สึกพอใจ มีความสุข มีความไว้วางใจ มั่นคงในอารมณ์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นพื้นฐานให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีงามต่อไป ✓

สไนเดอร์ (Schneider. 1979 : 4152 -A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของพัฒนาการเชิงจริยธรรมของเด็กในเรื่องเหตุผลเชิงจริยธรรม หน้าที่และพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กที่โรงเรียน กับผลของการเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบการให้ความรัก การออกคำสั่งบังคับ และการลงโทษ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น จำนวน 61 คน ที่เรียนในโรงเรียนมัธยม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดาของแลมเบอร์พาร์กเกอร์ (Lamber Parker)

2. แบบสัมภาษณ์การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

3. แบบทดสอบของ Feffer's Role-Taking Task

4. แบบทดสอบ Kagan's Matching Familiar Figures Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กไม่ได้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบออกคำสั่ง และการลงโทษ ของบิดามารดา แต่ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของเด็ก โดยไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง

2. คาสหสัมพันธ์ของพัฒนาการเชิงจริยธรรม 3 ประการ คือ การมีเหตุผลเชิงจริยธรรม หน้าที่ และพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ

/ลีออน (Leon. 1984 : 2106 - 2112) ได้ศึกษาการพิจารณาตัดสินความถูกผิดทางจริยธรรมของแม่และลูกชาย จากการพิจารณาความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยเจตนาและไม่เจตนา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กชายอายุ 6 - 7 ปี และมารดาจำนวน 32 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างฟังเรื่องที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามว่า "เด็กในเรื่องนั้น ๆ ควรจะถูกลงโทษแค่ไหนในสิ่งที่เกิดขึ้น" การตอบให้ตอบตามน้ำหนักความหนักเบาของการลงโทษตั้งแต่ระดับ 1 ถึง 12

ส่วนการศึกษจริยธรรมในประเทศไทยนั้น ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เช่น

วิระวรรณ อมระดิษ (วิระวรรณ อมระดิษ 2522 : 6, 7, 45, 46, 65 - 73) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเรื่องความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญู กตเวทิตะ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ การประหยัดและออมทรัพย์ และการเคารพผู้อาวุโส

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนกับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ ฐานะทางเศรษฐกิจ พื้นฐานการศึกษา ลักษณะอาชีพ ที่อยู่อาศัย และการเลี้ยงดูของบิดามารดา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 445 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต ในกรุงเทพมหานคร

แบบทดสอบที่ใช้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียน
2. แบบสอบถามเลือกตอบ ถามถึงลักษณะการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดาที่มีต่อนักเรียน

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบ Likert Scale มีค่าตอบ 5 ระดับ จำนวน 100 ข้อ
หาความเที่ยงตรงแบบ Face Validity โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

/ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม 10 ประการ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ คือมีความเห็นด้วยมากที่สุด
2. ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ติดตามคามีฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัยและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตร แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 /

~~๕~~ ๕/ คุณหญิง สิตลวรารักษ์ (คุณหญิง สิตลวรารักษ์ 2524 : 161) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบวิธีสอนแบบไตรสิกขาและธรรมสภาจจา ในการสอนเบญจศีลและฆราวาสธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2524 โรงเรียนสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 60 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย จากจำนวน 629 คน แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน โดยกลุ่มที่ 1 ได้รับการสอนจากวิธีสอนแบบไตรสิกขา และกลุ่มที่สองได้รับการสอนแบบธรรมสภาจจา เมื่อสอนครบตามกำหนดแล้วทดสอบทั้ง 2 กลุ่มด้วยแบบทดสอบ 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา เรื่องเบญจศีลและฆราวาสธรรม เป็นข้อสอบวัดกระบวนการเรียนรู้โดยการหาเหตุผล และวัดเนื้อหาจริยศึกษาค้นเบญจศีลและฆราวาสธรรม มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และอีกฉบับหนึ่งเป็นแบบทดสอบวัดการใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรม เป็นข้อสอบวัดกระบวนการเลือกหลักธรรม

และวัดเนื้อหาหลักสูตรทั้งแต่ละระดับจารีตประเพณีจนถึงระดับรู้จัก เข้าใจกฎของไตรลักษณ์ มีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ผลจากการทดลองพบว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบไตรสิกขา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาแตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบธรรมกัจจาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบธรรมกัจจายสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบไตรสิกขา /

นิทรา วรรณะ (นิทรา วรรณะ 2524 : 79 - 82) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรม 6 คุณลักษณะของนักเรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดทน และความยุติธรรม จำนวน 35 ข้อ ซึ่งเป็นแบบ Projective Technique

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 560 คน ในปีการศึกษา 2523 การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละในแต่ละคุณลักษณะจริยธรรม เปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ด้วยการทดสอบ Kolmogorov-Amirnov ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 6 คุณลักษณะอยู่ในระดับชั้นจริยธรรมที่ 5 เป็นจำนวนมากที่สุด กล่าวคือ เป็นการทำตามหน้าที่ ตามกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานของสังคม

2. จากการตรวจสอบสมมุติฐานของการวิจัยที่ว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในแต่ละสถานการณ์ของแต่ละคุณลักษณะแตกต่างกัน พบว่า

2.1 เกี่ยวกับความรับผิดชอบ 1 ใน 6 สถานการณ์ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย มีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายสูงกว่านักเรียนหญิง

2.2 เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัย 1 ใน 6 สถานการณ์ คือ ความมีระเบียบวินัยในห้องเรียน ซึ่งนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

2.3 เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ 1 ใน 7 สถานการณ์ คือ ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลทั่วไป ซึ่งนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

2.4 เกี่ยวกับความสามัคคี 2 ใน 6 สถานการณ์ คือ ความสามัคคีในการพัฒนาสังคม ซึ่งนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

2.5 เกี่ยวกับความอดสาเห 1 ใน 5 สถานการณ์ คือ ความอดสาเหในการทำหน้าที่ให้สำเร็จ ซึ่งนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

2.6 เกี่ยวกับความยุติธรรม 1 ใน 5 สถานการณ์ คือ ความยุติธรรมต่อบุคคลอื่น ซึ่งนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

จิรวรรณ วิรัชกุล (จิรวรรณ วิรัชกุล 2523 : 34, 101 - 104) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นแบบ Projective Techniques เพื่อสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดสาเห และความยุติธรรม จำนวน 35 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 405 คน ในปีการศึกษา 2523 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละและการทดสอบ Kolmogorov Smirnov ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

การศึกษาปรากฏผลดังนี้

1. พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 6 คุณลักษณะอยู่ในระดับชั้นจริยธรรมที่ 5 เป็นจำนวนมากที่สุด

2. จากการตรวจสอบสมมุติฐานของการวิจัยพบว่า

2.1 เกี่ยวกับความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย 1 ใน 6 สถานการณ์ของแต่ละคุณลักษณะพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่าชาย และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

2.2 เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ 2 ใน 7 สถานการณ์ พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับต่ำแตกต่างกัน 2 สถานการณ์

2.3 เกี่ยวกับความสามัคคีและความยุติธรรม พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ไม่แตกต่างกันในทุกสถานการณ์

2.4 เกี่ยวกับความอดุสาหะ 1 ใน 5 สถานการณ์ พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันทุกสถานการณ์

การสร้างเครื่องมือ ใช้วิธีการ Projective Techniques ซึ่งเป็นการศึกษาทางอ้อม แบบสอบถามประเภทนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ถ้าบุคคลมีโอกาสดที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างเสรี บุคคลนั้นย่อมจะแสดงบุคลิกภาพทัศนคติ และความเชื่อของตนออกมาในปฏิกิริยานั้น ๆ ด้วย

มิลินทร์ สำเภารเงิน (มิลินทร์ สำเภารเงิน 2524 : 74, 75, 134 - 140) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ศึกษาได้แก่ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ การให้ความร่วมมือ การช่วยตัวเอง การเสียสละ ความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2522 ซึ่งทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และโรงเรียนควบคุมซึ่งใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 จำนวน 50 โรงเรียน ทั่วประเทศ เป็นจำนวน 790 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ อรณัฐ หลิมประเสริฐ ซึ่งสร้างในปี พ.ศ. 2520 และ ถัน แพเพชร ซึ่งสร้างในปี 2517

2. แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวิเชียร ทองนุช ซึ่งสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2521

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยยืมแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ 3 ฉบับ คือ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และความรู้ทั่วไป

4. แบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น เป็นแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 49 ข้อ เป็นข้อจริง 42 ข้อ อีก 7 ข้อเป็นข้อนำ เพื่อวัดความคงที่ในการตอบ แต่ละข้อจะมีข้อย่อย ก และ ข ให้ผู้ตอบเลือกตอบ ก หรือ ข เพียงข้อเดียวที่ตรงกับลักษณะของตัวเองมากที่สุด ค่าความเชื่อมั่น (Split half) ของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีดังนี้

4.1 ความมีวินัย ค่าความเชื่อมั่น = .8622

4.2 ความซื่อสัตย์ ค่าความเชื่อมั่น = .7621

4.3 การให้ความร่วมมือ ค่าความเชื่อมั่น = .8238

4.4 การช่วยตัวเอง ค่าความเชื่อมั่น = .8741

4.5 การเสียสละ ค่าความเชื่อมั่น = .7248

4.6 ความซื่อสัตย์ ค่าความเชื่อมั่น = .9613

4.7 ความมีน้ำใจนักกีฬา ค่าความเชื่อมั่น = .8520

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างใช้วิธี Known Group Techniques

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนในโรงเรียนทดลองมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัย ความซื่อสัตย์ การให้ความร่วมมือ การช่วยตัวเอง การเสียสละ ความซื่อสัตย์ และความมีน้ำใจนักกีฬา ไม่สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนควบคุม

2. จากการวิจัยเฉพาะภาคสนามพบว่า พฤติกรรมการให้ความร่วมมือและ พฤติกรรมความซื่อสัตย์แตกต่างกันระหว่างนักเรียนในโรงเรียนทดลองและโรงเรียน ควบคุม

3. พฤติกรรมการให้ความร่วมมือมีความสัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย ส่วนพฤติกรรมความมีวินัย ความซื่อสัตย์ การช่วยตัวเอง การเสียสละ และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ไม่พบความแตกต่างระหว่างนักเรียน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างเชื่อมั่นได้ทางสถิติที่ระดับ .05

เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม ได้มีผู้ที่สนใจพัฒนาและสร้างเครื่องมือ วัดด้านนี้ ได้แก่ เปียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) สำหรับ เปียเจต์ (Piaget) นั้น ได้เริ่มศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมมาตั้งแต่ ค.ศ. 1932 เขาได้สร้างแบบสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อความของ เขาจะเป็นสถานการณ์คู่ ซึ่งทั้งสองเรื่องจะคล้ายกัน

ต่อมาโคลเบอร์ก (Kohlberg. 1981 : 12) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของเปียเจต์ โคลเบอร์กได้สร้างแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา โดยผู้กรรเื่องเป็นสถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมภายในเรื่องจะเป็นเหตุการณ์ขัดแย้งกันระหว่างความต้องการส่วนตัวกับกฎเกณฑ์ของสังคม หลังจากเล่าเรื่องให้ผู้ที่จะถูกทดสอบฟังแล้ว ก็จะมีคำถามให้ตอบพร้อมทั้งเหตุผลที่เขาตอบเช่นนั้น จากนั้นก็นำคำตอบมาพิจารณาว่าส่วนใหญ่จัดอยู่ในจริยธรรมขั้นใด ใน 3 ระดับ และ 6 ขั้น ที่เขาศึกษาไว้

ส่วน เจมส์ อาร์ เรสต์ (James R. Rest) และคนอื่น ๆ ได้สร้างแบบทดสอบวัดการเลือกเหตุผลในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (Moral Judgment) และใช้ชื่อแบบทดสอบว่า The Defining Issues Test (D.I.T. = ดีไอที) โดยปรับปรุงจากสถานการณ์และแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดของโคลเบอร์ก ให้มีลักษณะเป็นปรนัย และสะดวกในการใช้มากขึ้น

โครงสร้างของแบบทดสอบ D.I.T. จะประกอบด้วยปัญหาทางจริยธรรม 6 เรื่อง แต่ละเรื่องจะถามถึงการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้ตอบที่มีต่อปัญหานั้น ๆ แบบทดสอบแต่ละเรื่องมีคำตอบ 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการประเมินค่าความสำคัญ (Rating) มีคำถาม 12 ข้อย่อย

ตอนที่ 2 เป็นการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking) โดยการพิจารณาข้อความทั้ง 12 ข้อ จากตอนที่ 1 อีกครั้ง แล้วเลือกอันดับข้อที่สำคัญที่สุด 4 ข้อ โดยคำตอบตอนที่ 1 และตอนที่ 2 จะมีความสัมพันธ์กัน (อัครอนงค์ ปราโมช 2525 : 91 - 93)

ส่วนการสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมภายในประเทศไทยนั้น ได้มีผู้สนใจศึกษา ได้แก่

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก 2520 : 83 - 84) ได้ทำการวิจัย เรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้สร้างเครื่องมือวัดระดับจริยธรรมขึ้นโดยยึดหลักทฤษฎีของโคลเบอร์ก ประกอบด้วยสถานการณ์ทั้งหมด 10 เรื่อง การตรวจให้คะแนนให้ตามลำดับขั้นที่ใช้เหตุผล คือ ตอบเหตุผลขั้นที่ 1 ให้ 1 คะแนน ไปถึงตอบเหตุผลขั้นที่ 6 ให้ 6 คะแนน

นิตา คำนวณวิริยะกุล (นิตา คำนวณวิริยะกุล 2527 : 47 - 51) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต รูปแบบของแบบทดสอบมี 2 รูปแบบ คือแบบข้อความและสถานการณ์ที่มีตัวเลือก 3 ตัวเลือก การให้คะแนนเรียงตามลำดับ 3, 1, 2 แบบทดสอบนี้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 871 คน หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีแบ่งครึ่งแบบทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นแต่ละตอน และรวมทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ 0.6605 ถึง 0.6625 หาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพปัจจุบัน ได้เท่ากับ 0.685

เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร (เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร 2527 : 62 - 63) สร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง โดยจัดรูปแบบออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดความรู้สึกรู้สีก่อนค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 40 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบทดสอบประเมินพฤติกรรมค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง โดยกำหนดเป็นสถานการณ์ จำนวน 30 ข้อ การให้คะแนนเป็น 0, 1

การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยเทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) ได้ค่าตั้งแต่ 6.17 ถึง 9.37 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยวิธีครอนบาค (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .888 และ .873 ตามลำดับ

* วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ 2527 : 41 - 43) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ลักษณะของแบบทดสอบแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบข้อความจำนวน 62 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสถานการณ์ จำนวน 33 ข้อ โดยแยกย่อยออกเป็นด้าน ๆ ได้แก่

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน
2. ความรับผิดชอบในการกระทำของตน
3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

การให้คะแนนทั้งสองตอนให้ 3 1 และ 2 ตามลำดับ สำหรับข้อความทางบวก และให้ 1 3 และ 2 ตามลำดับ สำหรับข้อความทางลบ การหาคุณภาพของแบบทดสอบหาได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 479 คน หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีแบ่งครึ่งแบบทดสอบ (Split-Half Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9334 หาค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) ได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบแต่ละด้านและรวมทุกด้าน ตั้งแต่ 4.1574 - 5.7209 และค่าความเที่ยงตรงตามสภาพโดยหาจากค่าสหสัมพันธ์แบบจัดอันดับ (Rank Correlation) ได้ค่าความเที่ยงตรงของแต่ละด้านและรวมทุกด้านอยู่ในช่วง .507 ถึง .613

สนวน ลีโหวลิต (สนวน ลีโหวลิต 2528 : 61) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ลักษณะของแบบทดสอบมี 2 ตอน

- ตอนที่ 1 เป็นชนิดข้อความ จำนวน 83 ข้อ
- ตอนที่ 2 เป็นชนิดสถานการณ์ จำนวน 30 สถานการณ์

การให้คะแนนทั้งสองตอนเป็น 0 1 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยวิธีของ Kuder Richardson (KR - 20) จากกลุ่มตัวอย่าง 880 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์เท่ากับ 0.74 และ

0.81 ตามลำดับ หากความเที่ยงตรงตามสภาพโดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของผลการสอบกับอันดับที่อาจารย์และกลุ่มเพื่อนเป็นผู้จัด ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.487 ถึง 0.709 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว ได้ค่าเท่ากับ 5.80 และ 7.34 ตามลำดับ

ไสว ขอมงคลอคุม (ไสว ขอมงคลอคุม 2528 : 64 - 66) ได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมค่านิยม 4 ในรูปของสถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อยทั้งสี่ค่าน ค่านละ 10 สถานการณ์ รวมทั้งฉบับมี 40 สถานการณ์

การให้คะแนน ให้ตามข้อคำถามดังนี้ คือ คำถามข้อ 1 ให้คะแนนเป็น 1, -1, 0 ตามลำดับสำหรับสถานการณ์ในทางดี ส่วนสถานการณ์ในทางลบให้คะแนน -1, 1 และ 0 ตามลำดับ คำถามข้อ 2 ให้คะแนน 1, -1, 0 ตามลำดับถ้าเป็นสถานการณ์ในทางดี และให้ -1, 1 และ 0 ตามลำดับถ้าเป็นสถานการณ์ทางลบ คำถามข้อ 3 ให้คะแนน 0, 1 และ 2 ตามลำดับสำหรับเหตุผลในทางดี และให้ 0, -1 และ -2 สำหรับเหตุผลในทางลบ

คุณภาพของแบบทดสอบหาได้จากกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 945 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสอบซ้ำของแต่ละค่านและรวมทุกค่าน ตั้งแต่ .892 ถึง .953 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตั้งแต่ .609 ถึง .890 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว ตั้งแต่ 10.071 ถึง 15.908

จากการศึกษาเกี่ยวกับเบญจศีลยังไม่มีการศึกษากันอย่างแพร่หลายนัก ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องสำคัญสำหรับการแก้ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่ และพบว่างานวิจัยเกี่ยวกับเบญจศีลยังไม่มีใครสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมค่านเบญจศีลโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมค่านเบญจศีลขึ้นมาเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2,019 คน จากโรงเรียน 8 โรงเรียน มีจำนวน
ห้องเรียน 50 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 810 คน ซึ่งเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata)
คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม
(Sampling Unit) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

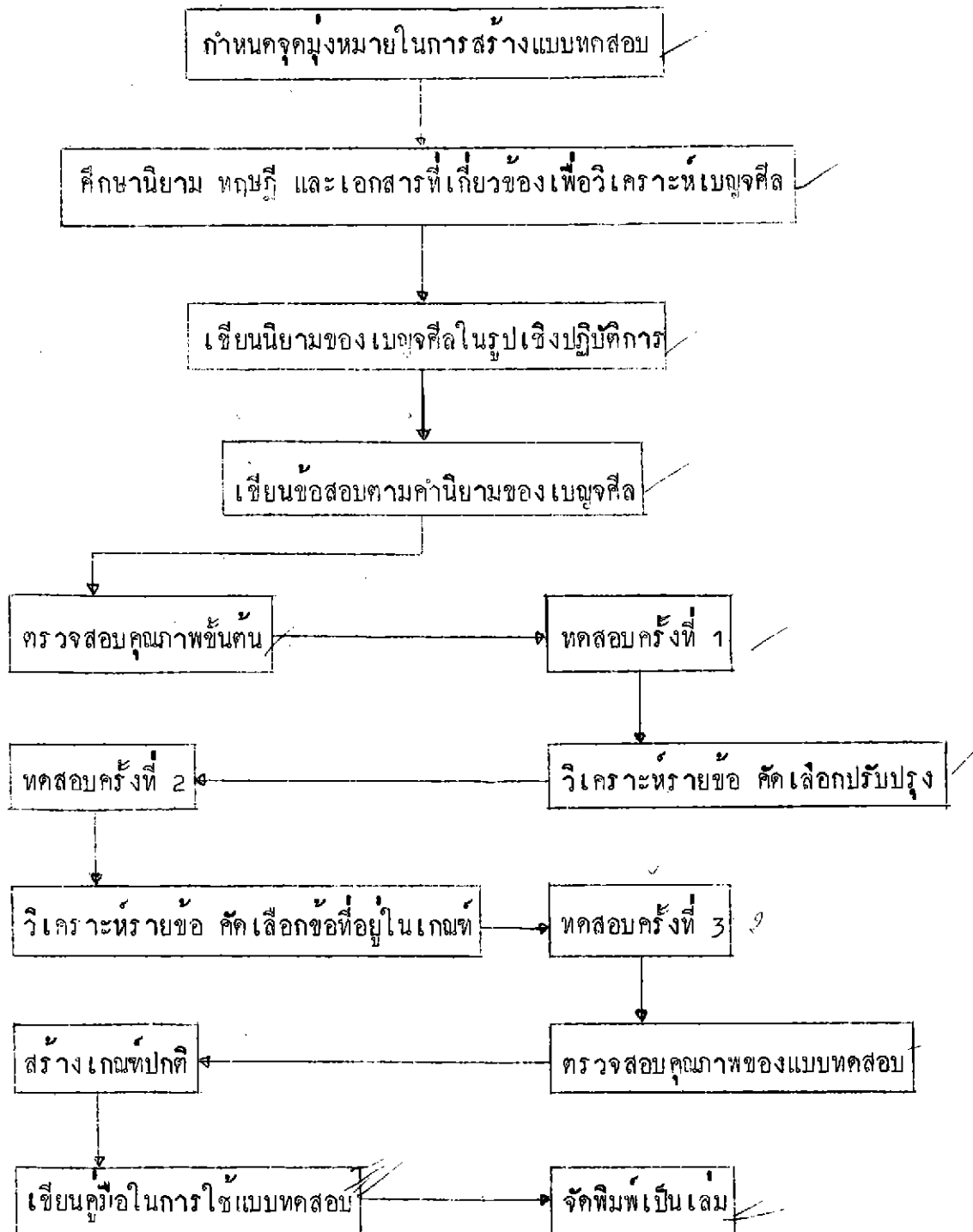
ขั้นที่ 1 ประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่น 95
เปอร์เซ็นต์ ($\alpha = .05$) ซึ่งเทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง ต้องใช้กลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 400 คน (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 260
อ้างอิงมาจาก Yamane. 1976 : 886 - 887)

ขั้นที่ 2 จำแนกโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเพชรบูรณ์
จำนวน 8 โรงเรียน ออกได้เป็น 2 ขนาด จะได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน แล้วสุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังแสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบ

ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน		
<u>ขนาดใหญ่</u>			
เพชรพิทยาคม	1(41)	1(41)	1(44)
วิทยานุกูลนารี	1(33)		1(42)
นิยมศิลป์อนุสรณ์		1(42)	1(44)
หนองไผ่	1(41)		2(80)
หล่มเก่าพิทยาคม		1(30)	2(86)
หล่มสักพิทยาคม	1(42)	1(38)	1(46)
<u>ขนาดกลาง</u>			
ชนแดนพิทยาคม		1(25)	1(24)
ศรีเทพประชาสรรค์	1(43)	1(34)	1(34)
รวม	200	210	400

วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีล

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

การสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามภาพประกอบ 1 ดังรายละเอียดดังนี้

✓ 1. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ

✓ 1.1 เพื่อสร้างเครื่องมือวัดเบญจศีล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

✓ 1.2 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดเบญจศีล เกี่ยวกับความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

✓ 1.3 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจศีล

✓ 2. ศึกษาทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์เบญจศีลในเชิงพฤติกรรม

✓ 2.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

✓ 2.2 รวบรวมนิยามของเบญจศีล

2.3 หาพฤติกรรมที่แสดงออกถึงเบญจศีล

✓ 3. เขียนนิยามของเบญจศีลในรูปนิยามปฏิบัติการ ซึ่งสรุปจากนิยามที่ค้นคว้ามาจากเอกสารต่าง ๆ

✓ 4. เขียนข้อสอบตามคำนิยามของเบญจศีล

4.1 ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบสถานการณ์ (Situation) ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมุติที่ประสบในชีวิตประจำวัน ในแต่ละสถานการณ์มี 3 ตัวเลือก

✓ 4.2 สร้างสถานการณ์ให้ครอบคลุมเบญจศีล ซึ่งสร้างให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน โดยสร้างสถานการณ์ด้านละ 5 สถานการณ์ รวมเป็น 100 สถานการณ์

✓ 4.3 การให้คะแนนแต่ละข้อมีน้ำหนักเป็น 0, 1, 2 โดยยึดหลักดังนี้ ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงปฏิบัติตามเบญจศีล

ไม่บกพร่องเลย

ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงปฏิบัติตามเบญจศีล

บกพร่องปานกลาง

ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงปฏิบัติผิดเบี่ยงคล

✓5. ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้นด้วยความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจริยธรรมและทางด้านการวัดผลการศึกษา พิจารณาตรวจสอบแบบทดสอบในแต่ละข้อว่าวัดได้ตรงกับเบี่ยงคลในแต่ละด้านหรือไม่

6. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง จำนวน 200 คน

✓7. วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ จากการทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อ

7.1 หาจุดอ่อนหรือจุดบกพร่องของแบบทดสอบ เช่น การใช้ภาษา ในคำชี้แจง ภาษาในข้อความ ตัวเลือก ความเหมาะสมของการวางรูปแบบ การดำเนินการสอบ และเวลาในการสอบ เป็นต้น

7.2 หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ t -test เพื่อคัดเลือกรายข้อที่ดี คือ ข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ของเอ็ดเวิร์ด (Edward, 1957 : 153) และปรับปรุงข้อสอบที่ไม่ดี

8. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกและปรับปรุงได้จากการ ทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน

✓9. วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อจากการทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อหาอำนาจ จำแนก โดยใช้ t -test แล้วคัดเลือกรายข้อที่ดี คือ ข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

10. ทดสอบครั้งที่ 3 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกได้จากการทดสอบครั้งที่ 2 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

✓11. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ คือ

✓11.1 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Alpha-Coefficient

11.2 หาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยใช้ Pearson Product-Moment Correlation Coefficient (r)

11.3 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีเทคนิคกลุ่มที่ รู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) สำหรับกลุ่มที่รู้จักดังนี้

นักเรียนที่รู้จักว่าเป็นผู้มีจริยธรรมด้านเบญจศีลมากหรือน้อยในเบญจศีลแต่ละคำนี้ได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนร่วมชั้นทุกคน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา จำนวน 3 ท่าน

พระภิกษุ ซึ่งได้เปรียบธรรมสามประโยคขึ้นไปจำนวน 30 รูป

✓12. สร้างเกณฑ์ปกติ นำคะแนนจากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในครั้งที่ 3 ไปคำนวณค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) แล้วเทียบหาค่า t ปกติ (T-Score)

✓13. เขียนคู่มือการใช้แบบทดสอบ

13.1 โครงสร้างของแบบทดสอบ

13.2 วัตถุประสงค์ในการใช้แบบทดสอบ

13.3 วิธีดำเนินการวัด

13.4 ค่าสถิติและคุณภาพเครื่องมือ

13.5 เกณฑ์ปกติ

13.6 การแปลความหมายของคะแนนจากผลการวัด

✓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านเบญจศีล เป็นแบบสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ให้ผู้ตอบพิจารณาแสดงความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองออกมาโดยการเลือกตัวเลือกที่กำหนดให้ ซึ่งการสร้างเป็นสถานการณ์นี้ยึดตามแนวคิดที่ว่า การวัดบุคลิกภาพของบุคคลไม่ควรที่จะถามโดยตรง ควรจะวัดทางอ้อมโดยการผ่านสิ่งเร้าที่เป็นสถานการณ์ เรื่องราวหรือตัวละครให้ผู้ถูกวัดแสดงความรู้สึก และตีความจากคำตอบของเขา (สงวนลิขสิทธิ์ 2529 : 11) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมนั้นนิยมสร้างเป็นสถานการณ์ เพราะให้ความเชื่อมั่นสูงกว่าแบบอื่น ๆ เช่น จากผลการวิจัยของ

นิตา คำนวณวิธียะกุล (นิตา คำนวณวิธียะกุล 2527 : 47 - 51) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต รูปแบบของแบบทดสอบมี 2 รูปแบบ คือแบบข้อความและสถานการณ์ มีความเชื่อมั่น 0.6605 และ 0.6625 ตามลำดับ และ สนวน สี่โทชวลิต (สนวน สี่โทชวลิต 2528 : 61) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา รูปแบบของแบบทดสอบมี 2 รูปแบบ คือแบบข้อความ และสถานการณ์ เช่นกัน มีความเชื่อมั่น 0.74 และ 0.81 ตามลำดับ

วิธีการสร้างแบบทดสอบครั้งนี้สร้างโดยอาศัยพื้นฐานเชิงประจักษ์ (Empirical-Based Approaches) โดยที่แต่ละสถานการณ์มี 3 ตัวเลือก และแบบทดสอบแบ่งเป็น 5 คำน คือ

- ข้อที่ 1 เว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์
- ข้อที่ 2 เว้นจากการถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่น
- ข้อที่ 3 เว้นจากประพฤตินิคมทางกาม
- ข้อที่ 4 เว้นจากการพูดไม่ตรงกับความจริง
- ข้อที่ 5 เว้นจากการค้ำน้ำเมา

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบต่อไปนี้นี้เป็นสถานการณ์ง่าย ๆ ซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เมื่อนักเรียนอ่านแล้วให้พิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิดอย่างแท้จริง และไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน จึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. วิธีตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ลงในช่อง ☐

ได้ตัวอักษร ก ข หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบในกระดานคำตอบ

ตัวอย่างแบบทดสอบที่ 1

(๐) สมศักดิ์เป็นคนที่กลัวงูมาก วันหนึ่งขณะที่เดินไปโรงเรียน เห็นลูกงูตัวหนึ่งกำลังเลื้อยข้ามถนน ถ้าท่านเป็นสมศักดิ์ท่านจะทำอย่างไร?

- ก. มองดูเจี๊ยบ ๆ ให้เลื้อยข้ามถนนไป
- ข. เอาก้อนหินปาให้ข้ามถนนไปเร็ว ๆ
- ค. เอาไม้ตีให้ตาย ถ้าปล่อยไว้โตขึ้นจะกัดคนได้

ตัวอย่างแบบทดสอบที่ 2

(๐) ประทีปเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ วันหนึ่งหลังจากเล่นกีฬามา เดินเข้าห้องน้ำเพื่อชำระร่างกายก่อนกลับบ้าน เห็นนางิภาอยู่บนชั้นล้างหน้าหน้ากระจก ไม่ทราบว่าใคร ถ้าท่านเป็นประทีปจะทำอย่างไร?

- ก. เก็บไปให้ครูประกาศหาเจ้าของ
- ข. เก็บกลับบ้านเพราะมันควร เป็นของคนเก็บได้
- ค. เก็บไว้ก่อนถ้าเจ้าของประกาศหาค่อยคืนให้ไป

ตัวอย่างแบบทดสอบที่ 3

(๐) ประสิทธิ์และประกอบเป็นเพื่อนที่รักกันมาก ไปรักชอบผู้หญิงคนเดียวกัน ส่วนผู้หญิงมีที่ท่าจะชอบประสิทธิ์มาก ซึ่งประกอบก็รู้ดี แต่ประกอบก็ชอบผู้หญิงคนนี้มากด้วย ถ้าท่านเป็นประกอบจะทำอย่างไร?

- ก. ตัดใจเสีย เพราะผู้หญิงไม่สนใจเรา
- ข. ตีสนิทต่อไป เรื่องอย่างนี้ใครก็ใครได้
- ค. แอบชอบไปก่อน ถ้าทั้งสองเลิกคบกันค่อยหาโอกาสใหม่

ตัวอย่างแบบทดสอบที่ 4

(๐) วันพุธที่จะถึงนี้โรงเรียนงดเรียน และมีภาพยนตร์ที่ดูชวากดูพอดี หากขออนุญาตคุณแม่ไปดู คุณแม่คงไม่อนุญาตแน่ ๆ ถ้าท่านเป็นสุชาจะทำอย่างไร?

- ก. ขออนุญาตคุณแม่ให้ได้

ข. แต่งตัวไปเรียนตามปกติ แล้วไปดูภาพยนตร์

ค. ขออนุญาตคุณแม่อ่านไม่อนุญาต ก็บอกว่าไปเรียน แล้วไปดูภาพยนตร์

ตัวอย่างแบบทดสอบข้อที่ 5

(๐) วันหนึ่งเป็นวันเกิดของปรีชา เพื่อนร่วมชั้นเรียนจึงจัดงานวันเกิดให้นราซื้อเหล้าไปร่วมฉลองด้วย เพราะเห็นว่าผู้ใหญ่จัดงานแล้วต้องมีเหล้าด้วยจึงหาให้งานสนุก นราบอกให้ปรีชาเป็นคนเปิดขวดและดื่มเป็นคนแรก ถ้าท่านเป็นปรีชาจะทำอย่างไร

ก. เปิดขวดดื่มเป็นคนแรก

ข. เปิดขวดจิบพอเป็นพิธี เพื่อให้ไม่เพื่อนเสียใจ

ค. ห้ามเพื่อน ๆ ไม่ควรดื่มและบอกเหตุผลที่ไม่ควรดื่ม

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ~~เป็น~~เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ~~ขอ~~ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน เพื่อกำหนด วัน เวลา ในการทดสอบ

2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอ ~~กับ~~กับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ และผู้วิจัย ~~เป็น~~เป็นผู้ดำเนินการสอบเอง

3. อธิบายให้นักเรียน ~~ใน~~กลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ และผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบทดสอบ

4. อธิบาย ~~ให้~~ให้นักเรียนที่เข้าสอบทุกคนเข้าใจวิธีทำแบบทดสอบวัดจริยธรรม ค่านิยมที่ดี และวิธี ~~การ~~การตอบเสียก่อนที่จะให้ทุกคนเริ่มต้นทำ

5. นำแบบทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์รายข้อ และปรับปรุงข้อสอบ ~~จากการ~~จากการสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

6. นำแบบทดสอบไปสอบครั้งที่ 3 แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์รายข้อ และปรับปรุงข้อสอบ

๕6. นำแบบทดสอบไปสอบครั้งที่ 3 แล้วหาคุณภาพของแบบทดสอบ และหาเกณฑ์ปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณเคลื่อนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Edwards. 1957 : 152 - 154 อ้างอิงมาจาก ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 187)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในแต่ละกลุ่ม

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (Mehrens and Lehmann. 1978 : 99 citing Cronbach. 1951)

$$L = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ L แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อสอบ

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนข้อหนึ่ง ๆ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

④) หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ (วัดด้วยวิธีใดก็ได้)

4.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธี Known Group Technique ในการเปรียบเทียบใช้ t-test (Ferguson. 1981 : 182)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{s^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ t แทน Distribution ของ t

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 (มีศีล) และกลุ่มที่ 2 (ไม่มีศีล) ตามลำดับ

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 (มีศีล) และกลุ่มที่ 2 (ไม่มีศีล) ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 (มีศีล) และกลุ่มที่ 2 (ไม่มีศีล) ตามลำดับ

4.2 หาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการสังเกตของครู โดยใช้สูตรของ Pearson Product-Moment Correlation Coefficient (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 168)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

- เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน X, Y
 N แทน จำนวนนักเรียน
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X
 $\sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
 $\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y คูณกันแต่ละคู่

✓5. หาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) โดยใช้สูตร
 (สมบุรณ์ จิตพงศ์ และสำเริง บุญเรืองรัตน์ 2524 : 92)

$$PR = \frac{100}{N} (of + \frac{1}{2}f)$$

- เมื่อ PR แทน ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
 f แทน ความถี่ของแต่ละช่วงคะแนน
 of แทน ความถี่สะสม
 N แทน จำนวนนักเรียน

✓6. หาคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norm) โดยหาคะแนนที่ปกติแบบยัดพื้นที่ใต้โค้ง
 เป็นหลัก (Area Transformation) จากการหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile
 Rank) แล้วนำค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้ไปเปิดตารางเปลี่ยนเป็นคะแนนที่ปกติ
 (Normalized T-Score) (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 :
 148 - 153)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ค่าความแปรปรวน
SE_{meas}	แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
CV	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-distribution
r_{tt}	แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
T	แทน คะแนน T-ปกติ (Normalized T-Score)
X_1	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดเบญจมคิลกันุปาณาธิบาท
X_2	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดเบญจมคิลกันอุทินนาทาน
X_3	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดเบญจมคิลกันกาเมสุมิฉา จาร
X_4	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดเบญจมคิลกันมุสาวาท
X_5	แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดเบญจมคิลกันสุรา ปานะ
X_6	แทน คะแนนรวมจากแบบทดสอบวัดเบญจมคิล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้น

1. รายละเอียดเบื้องต้นของแบบทดสอบ
2. ความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity)

ตอนที่ 2 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1

1. รายละเอียดของแบบทดสอบ
2. วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
3. การปรับปรุงและคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2

ตอนที่ 3 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 2

1. รายละเอียดของแบบทดสอบ
2. การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
3. การปรับปรุงและคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 3

ตอนที่ 4 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 3

1. รายละเอียดของแบบทดสอบ
2. การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
3. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ของแบบทดสอบ

4. ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ของแบบทดสอบ
5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบคือแต่ละด้าน
6. คะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบคือแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้น

1. รายละเอียดเบื้องต้นของแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดเบญจมคิลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคิล 5 ด้าน คือ

- 1.1 แบบทดสอบวัดเบญจมคิลด้านปณัติบาท
- 1.2 แบบทดสอบวัดเบญจมคิลด้านอภินันทาน
- 1.3 แบบทดสอบวัดเบญจมคิลด้านกาเมสุมิฉา จาร
- 1.4 แบบทดสอบวัดเบญจมคิลด้านมุสาวาท
- 1.5 แบบทดสอบวัดเบญจมคิลด้านสุรา ปานะ

2. ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity)

ในการประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดเบญจมคิล ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและผู้เชี่ยวชาญทางศาสนาจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาเป็นรายข้อ แบบทดสอบที่ตรวจสอบในเบื้องต้นนี้มีจำนวนทั้งหมด 125 ข้อ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขทางคำภาษาเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผลการพิจารณาแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่า มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นรายข้อตั้งแต่ 60 เปอร์เซนต์ขึ้นไป ได้ข้อสอบผ่านการพิจารณาขั้นต้นจำนวน 114 ข้อ

ตอนที่ 2 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1

1. รายละเอียดของแบบทดสอบ

รายละเอียดของแบบทดสอบประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สอบ จำนวนข้อของแบบทดสอบ เวลาที่ใช้ในการสอบ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจมคิล จากการศึกษาทดลองครั้งที่ 1

แบบทดสอบวัดเบญจมคิล	N	n	เวลา (นาที)	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}
ค่านปามาติบาท	200	22	25	29.900	6.636	.221	.727**
ค่านอหินนาทาน	200	24	25	33.515	7.332	.219	.800**
ค่านกาเมสุมิฉา จาร	200	22	25	31.830	7.692	.242	.833**
ค่านมุสาวาท	200	24	25	28.420	5.855	.206	.661**
ค่านสุรา ปานะ	200	22	25	31.565	5.953	.189	.722**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า การกระจายของคะแนนการสอบของแบบทดสอบเบญจมคิลแต่ละค่านแตกต่างกัน สัมประสิทธิ์ของการกระจายมีค่าตั้งแต่ .189 ถึง .242 แบบทดสอบค่านกาเมสุมิฉา จาร มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายสูงสุดคือ .242 แบบทดสอบค่านสุรา ปานะ มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายต่ำสุดคือ .189 ส่วนค่าความเชื่อมั่นซึ่งหาโดยวิธีแบ่งครึ่งฉบับ (Split-half) มีค่าแตกต่างกันตั้งแต่ .661 ถึง .833 โดยแบบทดสอบค่านกาเมสุมิฉา จาร มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุดคือ .833 และค่านมุสาวาทมีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุดคือ .661

2. การวิเคราะห์หข้อสอบรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ซึ่งมีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 50 คน และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4, 5, 6, 7 และ 8

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร
 การแปลผลดิบ จากการทดสอบสองครั้ง ที่ 1

ข้อ ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
1	1.960	0.039	1.240	0.839	5.414	คัดเลือกไว้
2	1.780	0.298	1.300	0.459	3.902	คัดเลือกไว้
3	2.000	0.000	1.000	0.939	7.299	คัดเลือกไว้
4	1.880	0.189	1.400	0.653	3.692	คัดเลือกไว้
5	1.800	0.327	0.700	0.827	7.237	คัดเลือกไว้
6	1.220	0.665	0.480	0.663	4.540	คัดเลือกไว้
7	1.740	0.319	1.080	0.646	4.748	คัดเลือกไว้
8	1.600	0.367	0.580	0.543	7.612	คัดเลือกไว้
9	1.420	0.698	0.420	0.573	6.250	คัดเลือกไว้
10	1.900	0.133	0.320	0.549	4.957	คัดเลือกไว้
11	1.900	0.133	1.140	0.776	5.630	คัดเลือกไว้
12	1.720	0.287	0.780	0.787	6.395	คัดเลือกไว้
13	1.700	0.255	0.640	0.725	7.571	คัดเลือกไว้
14	1.800	0.245	1.160	0.668	4.741	คัดเลือกไว้
15	1.520	0.336	0.800	0.776	4.832	คัดเลือกไว้
16	1.540	0.253	0.720	0.736	5.816	คัดเลือกไว้
17	1.860	0.204	1.060	0.751	5.797	คัดเลือกไว้

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
18	1.700	0.296	1.140	0.653	4.058	คัดเลือกไว้
19	1.960	0.380	1.100	0.786	6.515	คัดเลือกไว้
20	1.260	0.237	1.020	0.591	1.860	คัดเลือกไว้
21	1.720	0.410	1.120	0.842	3.797	คัดเลือกไว้
22	1.900	0.173	1.700	0.378	1.905	คัดเลือกไว้

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณ
 ปาณาติบาต มีทั้งหมด 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.860 ถึง 7.612 ทุกข้อมีค่า
 อำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ คือ 1.75 ที่กำหนดไว้ ดังนั้นทุกข้อก็จะได้นำไปทดลองสอบครั้งที่ 2
 ต่อไป

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร
 คำนวณพหุคูณจากผลการทดลองสอบครั้งที่ 1

ข้อ ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
1	1.980	0.020	1.320	0.753	5.323	คัดเลือกไว้
2	1.840	0.219	1.140	0.890	4.698	คัดเลือกไว้
3	1.880	0.189	0.880	0.679	7.576	คัดเลือกไว้
4	1.720	0.206	1.140	0.694	4.328	คัดเลือกไว้
5	1.820	0.151	1.360	0.643	3.651	คัดเลือกไว้
6	1.800	0.163	1.000	0.694	6.107	คัดเลือกไว้
7	2.000	0.000	1.160	0.749	6.885	คัดเลือกไว้
8	1.520	0.296	0.660	0.474	6.935	คัดเลือกไว้
9	2.000	0.000	1.360	0.725	5.289	คัดเลือกไว้
10	2.000	0.000	0.940	0.833	8.217	คัดเลือกไว้
11	1.780	0.175	0.940	0.751	6.176	คัดเลือกไว้
12	1.980	0.020	1.360	0.684	5.210	คัดเลือกไว้
13	1.480	0.581	0.440	0.415	7.376	คัดเลือกไว้
14	1.900	0.173	0.700	0.622	9.524	คัดเลือกไว้
15	1.900	0.173	1.220	0.747	5.000	คัดเลือกไว้
16	1.900	0.133	1.240	0.513	5.789	คัดเลือกไว้
17	1.980	0.020	0.960	0.651	8.793	คัดเลือกไว้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ ข้อท	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
18	1.900	0.092	0.740	0.686	9.280	คัดเลือกไว้
19	1.860	0.123	1.180	0.681	5.354	คัดเลือกไว้
20	1.940	0.098	0.860	0.653	8.780	คัดเลือกไว้
21	1.480	0.377	0.840	0.668	4.414	คัดเลือกไว้
22	1.980	0.020	0.980	0.714	8.264	คัดเลือกไว้
23	2.000	0.000	1.180	0.804	6.457	คัดเลือกไว้
24	1.960	0.039	0.820	0.518	10.755	คัดเลือกไว้

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตรค่านานาชาติ
มีทั้งหมด 24 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.651 ถึง 10.755 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนก
สูงกว่าเกณฑ์ คือ 1.75 ที่กำหนดไว้ ดังนั้นทุกข้อก็จะได้นำไปทดลองสอบในครั้งที่ 2 ต่อไป

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมคิล
 ทานกาเมธวินา จาร จากการทดลองสอบครั้งที่ 1

ข้อ ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.460	0.294	0.920	0.361	4.737	คัดเลือกไว้
2	1.860	0.123	0.660	0.474	11.009	คัดเลือกไว้
3	1.860	0.245	1.220	0.747	4.539	คัดเลือกไว้
4	2.000	0.000	1.140	0.653	7.544	คัดเลือกไว้
5	2.000	0.000	0.840	0.790	9.206	คัดเลือกไว้
6	1.800	0.163	0.860	0.613	7.520	คัดเลือกไว้
7	1.820	0.151	0.920	0.524	7.759	คัดเลือกไว้
8	1.960	0.080	0.960	0.774	8.065	คัดเลือกไว้
9	2.000	0.000	1.280	0.818	5.625	คัดเลือกไว้
10	1.220	0.216	0.580	0.493	5.378	คัดเลือกไว้
11	1.800	0.163	0.800	0.449	9.009	คัดเลือกไว้
12	1.980	0.020	1.080	0.524	8.654	คัดเลือกไว้
13	1.920	0.116	1.120	0.720	6.202	คัดเลือกไว้
14	1.840	0.219	1.100	0.740	5.441	คัดเลือกไว้
15	1.880	0.108	0.760	0.513	10.054	คัดเลือกไว้
16	1.940	0.098	1.060	0.547	7.719	คัดเลือกไว้
17	1.960	0.039	0.860	0.776	8.594	คัดเลือกไว้

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
18	1.980	0.020	0.840	0.668	9.744	คัดเลือกไว้
19	1.880	0.108	0.840	0.586	8.814	คัดเลือกไว้
20	1.820	0.232	0.620	0.649	9.023	คัดเลือกไว้
21	1.900	0.092	0.880	0.679	8.226	คัดเลือกไว้
22	1.860	0.204	1.040	0.488	6.949	คัดเลือกไว้

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตรค่าน
การแก้ปัญหา จาร มีทั้งหมด 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.539 ถึง 11.009 ทุกข้อ
มีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ คือ 1.75 ที่กำหนดไว้ ดังนั้นทุกข้อก็จะได้นำไปทดลองสอบ
ครั้งที่ 2 ต่อไป

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร
 ความรู้ส่วาท จากการทดลองสอบครั้งที่ 1

ข้อ ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.500	0.0459	0.800	0.612	4.795	คัดเลือกไว้
2	1.560	0.374	0.820	0.681	5.103	คัดเลือกไว้
3	1.840	0.300	1.120	0.679	5.143	คัดเลือกไว้
4	1.560	0.333	1.260	0.688	2.098	คัดเลือกไว้
5	1.720	0.287	1.020	0.591	5.263	คัดเลือกไว้
6	1.760	0.309	1.140	0.653	4.460	คัดเลือกไว้
7	1.220	0.747	0.660	0.596	3.415	คัดเลือกไว้
8	1.720	0.328	0.720	0.736	6.849	คัดเลือกไว้
9	1.060	0.466	0.780	0.583	1.931	คัดเลือกไว้
10	1.380	0.526	0.940	0.670	2.837	คัดเลือกไว้
11	0.880	0.598	0.320	0.345	4.086	คัดเลือกไว้
12	1.120	0.189	0.960	0.284	1.649	คัดออก
13	1.680	0.344	0.900	0.541	5.865	คัดเลือกไว้
14	0.880	0.434	0.740	0.605	0.972	คัดออก
15	1.300	0.418	0.960	0.447	2.576	คัดเลือกไว้
16	1.800	0.245	0.620	0.444	10.085	คัดเลือกไว้
17	1.980	0.020	1.140	0.858	6.364	คัดเลือกไว้

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
18	1.600	0.367	0.820	0.477	6.000	คัดเลือกไว้
19	1.260	0.237	0.920	0.524	2.764	คัดเลือกไว้
20	1.340	0.596	0.720	0.655	3.924	คัดเลือกไว้
21	1.700	0.214	1.080	0.647	4.733	คัดเลือกไว้
22	1.580	0.371	0.960	0.488	4.733	คัดเลือกไว้
23	1.200	0.531	0.740	0.441	3.309	คัดเลือกไว้
24	1.140	0.572	0.480	0.500	4.521	คัดเลือกไว้

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตรคณิษย์สามภาค มีทั้งหมด 24 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.972 ถึง 10.085 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ คือ $t < 1.75$ อยู่ 2 ข้อ คือ ข้อ 12 , 14 และจะคัดออกในการทดลองสอบครั้งต่อไป

ตาราง 8.1 แสดง ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร
 คำนวณได้ มาณะ จากการทดลองสอบครั้งที่ 1

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ความยากง่าย
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
1	1.500	0.500	0.300	0.500	8.437	คัดเลือกไว้
2	1.760	0.186	0.580	0.371	11.132	คัดเลือกไว้
3	1.960	0.390	1.060	0.874	5.660	คัดเลือกไว้
4	1.460	0.253	1.040	0.407	3.652	คัดเลือกไว้
5	1.740	0.400	0.380	0.485	10.226	คัดเลือกไว้
6	1.300	0.582	0.660	0.515	4.343	คัดเลือกไว้
7	1.580	0.249	0.840	0.545	5.873	คัดเลือกไว้
8	1.980	0.020	1.100	0.500	8.627	คัดเลือกไว้
9	1.980	0.020	1.120	0.883	6.418	คัดเลือกไว้
10	2.000	0.000	1.340	0.515	6.545	คัดเลือกไว้
11	1.940	0.058	1.420	0.575	4.602	คัดเลือกไว้
12	1.960	0.039	0.820	0.763	8.976	คัดเลือกไว้
13	1.540	0.253	0.680	0.589	6.615	คัดเลือกไว้
14	1.860	0.123	1.440	0.496	3.786	คัดเลือกไว้
15	1.980	0.020	1.400	0.490	5.743	คัดเลือกไว้
16	1.400	0.327	1.120	0.679	1.972	คัดเลือกไว้
17	1.920	0.157	1.100	0.786	5.985	คัดเลือกไว้

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
18	1.700	0.214	1.120	0.516	4.793	คัดเลือกไว้
19	1.600	0.286	0.960	0.692	4.571	คัดเลือกไว้
20	1.960	0.039	0.880	0.679	9.000	คัดเลือกไว้
21	1.980	0.020	1.280	0.777	5.556	คัดเลือกไว้
22	1.720	0.410	0.960	0.407	5.938	คัดเลือกไว้

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณ ปานะ มีทั้งหมด 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.972 ถึง 11.132 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ คือ 1.75 ที่กำหนดไว้ ดังนั้นทุกข้อก็จะได้นำไปทดลองสอบในครั้งที่ 2 ต่อไป

3. การปรับปรุงและคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปทดลองสอบครั้งที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองสอบครั้งที่ 1 พบว่าบางข้อมีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ไม่ถึงเกณฑ์ ดังนั้นในการคัดเลือกข้อสอบเพื่อรวบรวมเป็นฉบับใหม่เพื่อนำไปทดลองสอบในครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้คัดข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ออกเหลือข้อสอบที่ใช้ได้ในเบญจมบพิตรแต่ละคาบย่อย ดังนี้

แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณ ปานะ 22 ข้อ

แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณ อื่นๆ 24 ข้อ

แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณ กาเมสุมนิ จาร 22 ข้อ

แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณ สุวาท 22 ข้อ

แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณ สุรา ปานะ 22 ข้อ

ตอนที่ 3 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 2

1. รายละเอียดของแบบทดสอบ

รายละเอียดของแบบทดสอบประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สอบ จำนวนข้อของแบบทดสอบ เวลาที่ใช้ในการสอบ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร
ครั้งที่ 2

แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร	N	n	เวลา (นาที)	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}
ด้านภาคทฤษฎี	210	22	25	28.867	7.020	.243	.759**
ด้านทฤษฎี	210	24	25	32.762	8.032	.245	.879**
ด้านกาเมตริกา จาร	210	22	25	30.943	8.103	.262	.891**
ด้านสาขาวท	210	22	25	30.100	7.101	.236	.755**
ด้านสุรา ปานะ	210	22	25	30.805	8.035	.228	.754**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า การกระจายของคะแนนการสอบของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตรแต่ละด้านแตกต่างกันสัมประสิทธิ์ของการกระจายมีค่าตั้งแต่ .228 ถึง .262 แบบทดสอบด้านกาเมตริกา จาร มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายสูงสุดคือ .262 แบบทดสอบด้านสุรา ปานะ มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายต่ำสุดคือ .228 ส่วนค่าความเชื่อมั่นซึ่งหาโดยวิธีแบ่งครึ่งฉบับ (Split-half) มีค่าแตกต่างกันตั้งแต่ .754 ถึง .891

โดยแบบทดสอบคานกามณีนิจา จาร มีค่าความเชื่อมั่นสูงสุดคือ .891 และคานสุรา ปานะ มีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุดคือ .754

๒. การวิเคราะห์ผลสอบรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองสอบครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ซึ่งมีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 53 คน และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test โดยผลการวิเคราะห์ทั้งตาราง 10, 11, 12, 13 และ 14

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณภาคินาต จากการทดลองสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.830	0.221	1.189	0.733	4.784	คัดเลือกไว้
2	1.396	0.359	0.925	0.379	3.992	คัดเลือกไว้
3	1.887	0.179	0.943	0.785	6.993	คัดเลือกไว้
4	1.830	0.221	1.302	0.676	6.823	คัดเลือกไว้
5	1.755	0.189	0.811	0.464	8.505	คัดเลือกไว้
6	1.830	0.259	1.132	0.694	5.209	คัดเลือกไว้
7	1.925	0.110	1.151	0.746	6.094	คัดเลือกไว้
8	1.840	0.208	1.057	0.708	6.046	คัดเลือกไว้
9	1.811	0.194	0.774	0.525	8.940	คัดเลือกไว้
10	1.868	0.194	1.075	0.571	6.608	คัดเลือกไว้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
11	1.396	0.359	0.925	0.379	8.229	คัดเลือกไว้
12	1.906	0.126	0.868	0.771	7.985	คัดเลือกไว้
13	1.208	0.245	0.604	0.513	5.033	คัดเลือกไว้
14	1.849	0.169	0.887	0.679	7.794	คัดเลือกไว้
15	1.208	0.745	0.679	0.607	2.613	คัดเลือกไว้
16	1.925	0.110	0.887	0.679	8.508	คัดเลือกไว้
17	1.755	0.343	1.094	0.702	4.721	คัดเลือกไว้
18	1.774	0.179	0.887	0.602	7.331	คัดเลือกไว้
19	1.962	0.037	1.264	0.813	5.496	คัดเลือกไว้
20	1.604	0.282	1.415	0.517	1.537	คัดออก
21	1.792	0.283	1.038	0.499	6.231	คัดเลือกไว้
22	1.528	0.369	1.245	0.689	2.007	คัดออก

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณาติบาต มีทั้งหมด 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.537 ถึง 8.940 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ คือ $t < 1.75$ อยู่ 1 ข้อ คือ ข้อ 20 และได้ คัดเลือกข้อสอบและรวมเป็นฉบับใหม่สำหรับนำไปสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพครั้งสุดท้าย โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์ไว้เพียง 20 ข้อ จึงคัดข้อ 20 และข้อ 22 ออก

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร
ค่านอนินนาทาน จากการทดลองสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.849	0.208	1.189	0.733	4.962	คัดเลือกไว้
2	1.925	0.110	0.962	0.845	7.187	คัดเลือกไว้
3	1.453	0.368	0.849	0.669	4.314	คัดออก
4	1.774	0.217	1.340	0.652	3.391	คัดออก
5	1.849	0.208	1.226	0.525	5.280	คัดเลือกไว้
6	1.453	0.406	0.849	0.669	4.254	คัดออก
7	1.925	0.110	0.981	0.711	7.613	คัดเลือกไว้
8	1.849	0.169	0.755	0.689	8.614	คัดเลือกไว้
9	1.736	0.237	0.943	0.747	5.831	คัดเลือกไว้
10	1.849	0.208	1.226	0.525	5.280	คัดเลือกไว้
11	1.943	0.093	1.170	0.798	5.946	คัดเลือกไว้
12	1.925	0.110	0.962	0.652	7.187	คัดเลือกไว้
13	1.849	0.208	1.226	0.525	5.280	คัดเลือกไว้
14	1.887	0.179	0.868	0.655	8.152	คัดเลือกไว้
15	1.453	0.406	0.755	0.535	5.248	คัดเลือกไว้
16	1.925	0.110	0.962	0.652	7.187	คัดเลือกไว้
17	1.906	0.126	0.849	0.554	9.354	คัดเลือกไว้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
18	1.811	0.194	1.170	0.682	4.969	คัดเลือกไว้
19	1.698	0.215	1.132	0.694	5.145	คัดเลือกไว้
20	1.906	0.126	0.849	0.554	9.354	คัดเลือกไว้
21	1.774	0.217	1.340	0.652	3.391	คัดออก
22	1.943	0.093	1.189	0.771	5.937	คัดเลือกไว้
23	1.943	0.093	0.943	0.862	7.463	คัดเลือกไว้
24	1.453	0.599	0.472	0.446	7.007	คัดเลือกไว้

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล
 ด้านอินทนาทาน จำนวน 24 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.391 ถึง 9.354 ทุกข้อ
 มีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ คือ 1.75 ที่กำหนดไว้ และในการทดลองสอบครั้งที่ 3
 เพื่อหาคุณภาพครั้งสุดท้าย ได้คัดเลือกข้อสอบและรวมเป็นฉบับใหม่ โดยพิจารณาคัดเลือก
 ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์ไว้เพียง 20 ข้อ จึงตัดข้อ 3, 4, 6 และ
 21 ออก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัด เบนจิสัย
 คำนกาเมสุมิฉา จาร จากการทดลองสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.868	0.194	1.208	0.783	4.853	ตัดออก
2	1.943	0.093	1.132	0.655	6.815	คัดเลือกไว้
3	1.792	0.283	1.094	0.702	5.132	คัดเลือกไว้
4	1.943	0.093	1.264	0.813	5.183	คัดเลือกไว้
5	1.925	0.110	1.038	0.537	8.064	คัดเลือกไว้
6	1.830	0.182	0.774	0.525	9.183	คัดเลือกไว้
7	1.245	0.227	0.604	0.513	5.432	คัดเลือกไว้
8	1.943	0.093	1.264	0.813	5.183	คัดเลือกไว้
9	1.925	0.110	1.075	0.533	7.727	คัดเลือกไว้
10	1.208	0.745	0.679	0.607	3.306	ตัดออก
11	1.811	0.271	1.038	0.499	6.388	คัดเลือกไว้
12	1.811	0.194	0.679	0.491	9.930	คัดเลือกไว้
13	1.906	0.164	0.962	0.768	7.098	คัดเลือกไว้
14	1.755	0.227	0.868	0.617	7.040	คัดเลือกไว้
15	1.849	0.169	0.887	0.679	7.635	คัดเลือกไว้
16	1.604	0.282	0.811	0.848	5.432	คัดเลือกไว้
17	1.925	0.110	1.075	0.533	7.727	คัดเลือกไว้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
18	1.943	0.093	1.132	0.655	6.815	คัดเลือกไว้
19	1.811	0.195	0.679	0.491	9.930	คัดเลือกไว้
20	1.868	0.194	1.000	0.731	6.576	คัดเลือกไว้
21	1.830	0.182	0.774	0.525	9.183	คัดเลือกไว้
22	1.755	0.227	0.811	0.464	8.281	คัดเลือกไว้

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร คำนวณค่าเมสโมริชา จาร มีทั้งหมด 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.306 ถึง 9.930 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ คือ 1.75 ที่กำหนดไว้ และในการทดลองสอบ ครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพครั้งสุดท้าย ได้คัดเลือกข้อสอบและรวมเป็นฉบับใหม่ โดยพิจารณา คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์ไว้เพียง 20 ข้อ จึงตัดข้อ 1 และ ข้อ 10 ออก

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร
ค่านมสาวาท จากการทดลองสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.887	0.179	1.057	0.554	7.034	คัดเลือกไว้
2	1.369	0.705	0.453	0.599	6.006	คัดเลือกไว้
3	1.189	0.694	0.547	0.714	3.939	คัดเลือกไว้
4	1.717	0.322	1.528	0.600	1.432	คัดออก
5	1.679	0.453	1.113	0.833	4.101	คัดเลือกไว้
6	1.906	0.164	1.094	0.779	6.105	คัดเลือกไว้
7	1.509	0.293	0.736	0.737	5.561	คัดเลือกไว้
8	1.906	0.126	0.830	0.528	9.694	คัดเลือกไว้
9	1.736	0.352	1.283	0.476	3.624	คัดเลือกไว้
10	1.698	0.253	1.113	0.718	4.333	คัดเลือกไว้
11	1.660	0.344	1.132	0.655	3.854	คัดเลือกไว้
12	1.906	0.164	1.057	0.631	6.959	คัดเลือกไว้
13	1.906	0.125	1.226	0.832	5.075	คัดเลือกไว้
14	1.566	0.404	0.604	0.552	7.179	คัดเลือกไว้
15	1.849	0.208	1.302	0.561	4.558	คัดเลือกไว้
16	1.906	0.126	0.830	0.759	8.341	คัดเลือกไว้
17	1.189	0.271	1.038	0.383	1.360	คัดออก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
18	1.811	0.271	1.057	0.747	5.424	คัดเลือกไว้
19	1.679	0.453	1.113	0.833	3.628	คัดเลือกไว้
20	1.660	0.306	0.660	0.729	7.143	คัดเลือกไว้
21	1.604	0.282	0.736	0.737	6.245	คัดเลือกไว้
22	1.755	0.381	0.717	0.822	6.874	คัดเลือกไว้

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล คำนวณสวาท จำนวน 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.360 ถึง 9.649 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ คือ $t < 1.75$ อยู่ 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 และข้อ 17 และในการทดลองสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพครั้งสุดท้าย ได้คัดเลือกข้อสอบและรวมเป็นฉบับใหม่ โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์ไว้เพียง 20 ข้อ จึงคัดข้อ 4 และข้อ 17 ออก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร
 คำนวณหา ปานะ จากการทดลองสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.679	0.453	0.962	0.422	5.601	คัดเลือกไว้
2	1.906	0.126	0.887	0.679	8.285	คัดเลือกไว้
3	1.472	0.331	0.943	0.670	3.861	ตัดออก
4	1.509	0.293	0.698	0.599	6.238	คัดเลือกไว้
5	1.925	0.110	1.094	0.510	7.694	คัดเลือกไว้
6	1.811	0.194	1.415	0.517	3.414	ตัดออก
7	1.660	0.306	0.660	0.729	7.143	คัดเลือกไว้
8	1.566	0.404	0.604	0.552	7.179	คัดเลือกไว้
9	1.943	0.093	1.321	0.530	5.759	คัดเลือกไว้
10	1.660	0.267	1.113	0.525	4.484	คัดเลือกไว้
11	1.566	0.327	0.962	0.691	4.345	คัดเลือกไว้
12	1.698	0.446	0.415	0.517	9.504	คัดเลือกไว้
13	1.472	0.523	0.340	0.536	8.028	คัดเลือกไว้
14	1.925	0.110	1.377	0.509	5.074	คัดเลือกไว้
15	1.679	0.453	0.962	0.422	5.601	คัดเลือกไว้
16	1.642	0.308	1.057	0.670	4.301	คัดเลือกไว้
17	1.925	0.110	1.094	0.510	7.694	คัดเลือกไว้

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
18	1.547	0.291	0.849	0.554	5.540	คัดเลือกไว้
19	1.509	0.293	1.038	0.422	4.060	คัดเลือกไว้
20	1.906	0.126	0.830	0.759	8.341	คัดเลือกไว้
21	1.302	0.599	0.679	0.530	4.153	คัดเลือกไว้
22	1.660	0.306	0.660	0.729	7.143	คัดเลือกไว้

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล คำนสุรา ปานะ จำนวน 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.414 ถึง 9.504 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ คือ 1.75 ที่กำหนดไว้ และในการทดลองสอบ ครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพครั้งสุดท้าย ได้คัดเลือกข้อสอบและรวมเป็นฉบับใหม่ โดยพิจารณา คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์ไว้เพียง 20 ข้อ จึงตัดข้อ 3 และ ข้อ 6 ออก

3. การคัดเลือกข้อสอบเพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 2 พบว่ามีบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ไม่ถึงเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงได้ตัดออก และได้คัดเลือกข้อสอบและรวบรวมเป็นฉบับใหม่เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพครั้งสุดท้าย โดยพิจารณา คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์ไว้แต่ละ 20 ข้อ รวมทั้งฉบับ 100 ข้อ

ตอนที่ 4 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 3

1. รายละเอียดของแบบทดสอบ

รายละเอียดของแบบทดสอบประกอบด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สอบ
จำนวนข้อของแบบทดสอบ เวลาที่ใช้ในการสอบ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
ในการวัด ดังแสดงในตาราง 15 , 16 และ 17

ตาราง 15 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจศีลแต่ละค่าน
และรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนชาย จากการทดลองสอบครั้งที่ 3

แบบทดสอบ	N	n	เวลา (นาที)	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}	α
X_1	200	20	20	24.765	7.640	.308	.808**	.755**
X_2	200	20	20	25.855	8.050	.311	.895**	.840**
X_3	200	20	20	26.300	7.569	.288	.793**	.748**
X_4	200	20	20	23.560	6.863	.291	.753**	.663**
X_5	200	20	20	24.240	7.034	.290	.783**	.679**
X_6	200	100	100	124.755	35.313	.283	.912**	.891**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล
สำหรับนักเรียนชาย จำนวน 100 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 100 นาที มีค่าเฉลี่ยของ
แบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ 23.560 ถึง 26.300 ทั้งฉบับ 124.755 โดยเบญจศีล

ค่านกาเมสุมิณา จาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และค่านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ 6.863 ถึง 8.050 โดยค่านอหินนาทานมีค่าสูงสุด และค่านมูสาวาทมีค่าต่ำสุด ทั้งฉบับมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 35.313 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของแบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ .288 ถึง .311 โดยค่านอหินนาทาน มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุดและค่านกาเมสุมิณา จาร มีค่าต่ำสุด ทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย .283 มีค่าความเชื่อมั่นซึ่งหาโดยวิธีแบ่งครึ่งฉบับ (Split-half) มีค่าตั้งแต่ .753 ถึง .895 โดยแบบทดสอบค่านอหินนาทานมีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด และค่านมูสาวาทมีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุด รวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .912 ส่วนค่าความเชื่อมั่นซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) มีค่าตั้งแต่ .663 ถึง .840 โดยแบบทดสอบค่านอหินนาทานมีค่าความเชื่อมั่นสูงสุด และค่านมูสาวาทมีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุด รวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .891

ตาราง 16 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจศีลแต่ละค่าน และรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนหญิง จากการทดลองสอบครั้งที่ 3

แบบทดสอบ	N	n	เวลา (นาที)	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}	α
X_1	200	20	20	28.635	7.607	.266	.812**	.768**
X_2	200	20	20	30.180	7.835	.260	.864**	.793**
X_3	200	20	20	31.785	8.154	.257	.913**	.865**
X_4	200	20	20	27.095	7.172	.265	.774**	.672**
X_5	200	20	20	28.035	7.180	.256	.799**	.746**
X_6	200	100	100	146.305	36.532	.260	.920**	.905**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล สำหรับนักเรียนหญิง จำนวน 100 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 100 นาที มีค่าเฉลี่ยของ แบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ 27.095 ถึง 31.785 ทั้งฉบับ 146.305 โดยแบบทดสอบ วัดเบญจศีลค่านกาเมสุมิฉา จาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และค่านมสาวาหมีค่าต่ำสุด มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ 7.172 ถึง 8.154 โดย ค่านกาเมสุมิฉา จาร มีค่าสูงสุด และค่านมสาวาหมีค่าต่ำสุด ทั้งฉบับมีค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน 36.532 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของแบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ .256 ถึง .266 โดยค่านปาณาติบาตมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายสูงสุดและค่าน สุรา ปาณะ มีค่าต่ำสุด ทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย .260 มีค่าความ เชื่อมั่นซึ่งหาโดยวิธีแบ่งครึ่งฉบับ (split-half) มีค่าตั้งแต่ .774 ถึง .913 โดยแบบทดสอบค่านกาเมสุมิฉา จาร มีค่าสูงสุด และค่านมสาวาหมีค่าต่ำสุด รวมทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .920 ส่วนค่าความเชื่อมั่นซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) มีค่าตั้งแต่ .672 ถึง .865 โดยแบบทดสอบ ค่านกาเมสุมิฉา จาร มีค่าสูงสุด และค่านมสาวาหมีค่าต่ำสุด รวมทั้งฉบับมีค่าความ เชื่อมั่น .905

ตาราง 17 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดแบบจุดสี่แต่ละด้าน และรวมทั้งหมด สำหรับนักเรียน
ทั้งสองเพศ จากการทดสอบครั้งที่ 3

✓ แบบทดสอบ	N	n	เวลา (นาฬิกา)	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}	✓ α	SE_{meas} ของ r_{tt}	SE_{meas} ของ α
X ₁	400	20	20	26.700	7.989	.299	.910**	.902**	±2.397	±2.501
X ₂	400	20	20	28.018	8.201	.293	.921**	.913**	±2.305	±2.419
X ₃	400	20	20	29.043	8.004	.275	.915**	.897**	±2.334	±2.569
X ₄	400	20	20	25.328	7.036	.278	.822**	.695**	±2.968	±3.886
X ₅	400	20	20	26.133	7.223	.276	.817**	.706**	±3.090	±3.916
X ₆	400	100	100	135.530	36.044	.266	.949**	.934**	±8.140	±9.260

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร สำหรับนักเรียนทั้งสองเพศ จำนวน 100 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 100 นาที มีค่าเฉลี่ย ของแบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ 25.328 ถึง 29.043 ทั้งฉบับ 135.530 โดย แบบทดสอบค่านกาเมสุมินา จาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และค่านมูสาวาทมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ 7.036 ถึง 8.201 โดยค่านอนินนาทานมีค่าสูงสุด และค่านมูสาวาทมีค่าต่ำสุด ทั้งฉบับมีค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน 36.044 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายของแบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ .275 ถึง .299 โดยค่านปาณาติบาตมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายสูงสุดและค่าน กาเมสุมินา จาร มีค่าต่ำสุด ทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย .266 มีค่า ความเชื่อมั่นซึ่งหาโดยวิธีแบ่งครึ่งฉบับ (Split Half) มีค่าตั้งแต่ .817 ถึง .921 โดยแบบทดสอบค่านอนินนาทานมีค่าสูงสุด และค่านสุรา ปานะ มีค่าต่ำสุด รวมทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .949 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของแบบทดสอบ รายค่านตั้งแต่ ± 2.305 ถึง ± 3.009 รวมทั้งฉบับมีค่า ± 8.140 ส่วนค่าความเชื่อมั่น ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) มีค่าตั้งแต่ .695 ถึง .913 โดยแบบทดสอบค่านอนินนาทานมีค่าสูงสุด และค่านมูสาวาทมีค่าต่ำสุด รวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .934 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการวัดของ แบบทดสอบรายค่านตั้งแต่ ± 2.419 ถึง ± 3.916 รวมทั้งฉบับมีค่า ± 9.260

2. การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

ผู้วิจัยนำผลการทดลองสอบครั้งที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ซึ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 100 คน และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 18, 19, 20, 21 และ 22

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
วัดเบญจมบพิตรบ่มเพาะวิถีดนตรี จากการศึกษาทดลองครั้งที่ 3

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.760	0.368	0.940	0.905	7.193	
2	1.680	0.341	1.180	0.674	4.950	
3	1.780	0.295	0.890	0.907	8.091	
4	1.740	0.376	1.250	0.674	4.804	
5	1.620	0.420	0.860	0.808	6.847	
6	1.270	0.664	0.530	0.575	6.667	
7	1.560	0.451	1.080	0.660	4.571	
8	1.370	0.559	0.680	0.543	6.571	
9	1.260	0.659	0.460	0.534	7.339	
10	1.590	0.467	1.140	0.566	4.412	
11	1.700	0.394	1.180	0.836	4.685	
12	1.460	0.453	0.870	0.599	6.311	
13	1.510	0.394	0.910	0.729	5.660	
14	1.650	0.331	1.070	0.672	5.800	
15	1.530	0.514	0.850	0.755	5.965	
16	1.570	0.308	0.770	0.603	8.421	
17	1.800	0.283	0.990	0.838	7.642	

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
18	1.530	0.394	1.050	0.674	4.660	
19	1.750	0.311	1.190	0.741	5.437	
20	1.640	0.435	1.020	0.808	5.586	

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล
 ด้านปณัตติบาท จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.412 ถึง 8.421
 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ข้อที่ 16 มีค่าอำนาจ
 จำแนกสูงสุด และข้อที่ 10 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
 วัดเบญจศีล ด้านอนิมนทาน จากการทดลองสอบครั้งที่ 3

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.510	0.576	0.870	0.781	5.517	
2	1.720	0.325	0.950	0.876	7.000	
3	1.730	0.361	0.910	0.628	8.283	
4	1.520	0.535	1.000	0.707	4.685	

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
5	1.690	0.398	0.850	0.735	7.925	
6	1.530	0.413	0.980	0.585	5.500	
7	1.390	0.584	0.790	0.693	6.106	
8	1.550	0.593	0.710	0.713	7.368	
9	1.780	0.335	0.870	0.700	8.922	
10	1.550	0.573	0.800	0.788	6.410	
11	1.400	0.424	0.960	0.604	4.356	
12	1.570	0.470	0.940	0.885	5.431	
13	1.640	0.354	0.830	0.567	8.438	
14	1.540	0.453	0.550	0.573	9.802	
15	1.640	0.435	0.680	0.563	9.600	
16	1.490	0.576	0.940	0.683	4.911	
17	1.540	0.573	1.060	0.522	4.571	
18	1.500	0.616	0.730	0.623	6.937	
19	1.560	0.572	0.700	0.717	7.544	
20	1.670	0.405	0.640	0.697	9.810	

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล
 คำนวณหาจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.356 ถึง 9.810
 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ข้อที่ 20 มีค่า
 อำนาจจำแนกสูงสุด และข้อที่ 11 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
วัดเบญจมบพิตร คำนวณเมธีนา จาร จากการศึกษาครั้งที่ 3

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	1.700	0.313	0.980	0.606	7.500	
2	1.880	0.167	1.260	0.639	6.904	
3	1.910	0.143	0.860	0.788	10.938	
4	1.720	0.284	1.090	0.669	6.429	
5	1.620	0.299	1.040	0.584	6.170	
6	1.200	0.566	0.830	0.445	3.663	
7	1.940	0.078	0.910	0.507	13.553	
8	1.860	0.182	0.980	0.525	10.476	
9	1.770	0.361	0.840	0.762	8.774	
10	1.910	0.123	1.250	0.755	7.021	
11	1.800	0.263	1.160	0.723	6.465	
12	1.830	0.244	0.810	0.640	10.851	
13	1.650	0.331	1.010	0.535	6.882	
14	1.880	0.127	1.020	0.666	9.663	
15	1.750	0.270	0.900	0.455	10.000	
16	1.940	0.097	0.860	0.505	13.846	

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
17	1.860	0.162	0.920	0.701	10.108	
18	1.900	0.091	0.880	0.713	11.333	
19	1.670	0.324	0.980	0.484	7.667	
20	1.650	0.412	0.930	0.753	6.667	

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมศร
 คำนวณค่าเฉลี่ย จาร จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.663 ถึง 13.846
 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ข้อที่ 16 มีค่าอำนาจ
 จำแนกสูงสุด และข้อที่ 6 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
 วัดเบญจมศร คำนวณค่าจากผลการทดลองสอบครั้งที่ 3

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
1	1.360	0.556	0.380	0.359	10.208	
2	1.670	0.466	0.790	0.632	8.381	
3	1.620	0.420	1.230	0.603	3.861	
4	1.390	0.564	0.860	0.687	4.732	

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
5	1.640	0.314	1.170	0.567	5.000	
6	1.23	0.580	0.580	0.610	6.250	
7	1.660	0.348	0.980	0.606	6.939	
8	1.650	0.391	1.140	0.627	5.050	
9	1.500	0.495	0.940	0.542	5.490	
10	1.180	0.311	0.890	0.523	3.187	
11	1.310	0.479	0.890	0.564	4.118	
12	1.730	0.280	1.070	0.652	6.804	
13	1.790	0.248	1.110	0.766	6.733	
14	1.510	0.313	0.940	0.683	5.700	
15	1.370	0.377	0.820	0.634	5.446	
16	1.150	0.351	0.790	0.430	4.091	
17	1.290	0.511	0.900	0.859	3.333	
18	1.590	0.446	1.000	0.384	6.484	
19	1.380	0.340	0.850	0.391	6.235	
20	1.190	0.418	0.570	0.450	6.667	

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล
 คำนวณสาวาท จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.187 ถึง 10.208 ซึ่งมีค่า
 อำนาจจำแนกที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ข้อที่ 1 มีค่าอำนาจจำแนก
 สูงสุด และข้อที่ 10 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
วัดเบญจมบพิตร คำนวณจาก การทดลองสอบครั้งที่ 3

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2		
1	1.380	0.480	0.680	0.604	6.731	
2	1.340	0.307	0.880	0.470	5.227	
3	1.560	0.512	0.970	0.696	5.364	
4	1.300	0.354	0.980	0.545	3.368	
5	1.400	0.525	0.760	0.689	5.818	
6	1.290	0.592	0.750	0.634	4.865	
7	1.590	0.345	0.630	0.458	10.667	
8	1.710	0.309	1.020	0.727	6.765	
9	1.830	0.143	1.010	0.636	9.111	
10	1.740	0.295	1.290	0.551	4.891	
11	1.750	0.250	1.050	0.593	7.609	
12	1.740	0.275	0.810	0.741	9.208	
13	1.320	0.422	0.820	0.452	5.376	
14	1.800	0.202	1.040	0.726	7.917	
15	1.610	0.523	1.040	0.665	5.229	
16	1.490	0.353	0.790	0.592	7.216	

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
17	1.770	0.199	0.930	0.692	8.936✓	
18	1.610	0.362	0.830	0.587	8.041✓	
19	1.790	0.248	0.960	0.746	8.300✓	
20	1.620	0.440	0.950	0.715	6.262	

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล
 คำนวณค่า ปานะ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.368 ถึง 10.667
 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ข้อที่ 7 มีค่าอำนาจ
 จำแนกสูงสุด และข้อที่ 4 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

3. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนการสอบในแต่ละค่านและรวมทุกค่านมาตรวจสอบ
 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธีการเทคนิคกลุ่มรู้จักอยู่แล้ว (Known Group
 Technique) โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มีศีลมาก
 และกลุ่มที่มีศีลน้อยในศีลแต่ละค่านดังนี้

3.1 นักเรียนที่รู้จักว่าเป็นผู้ที่มีศีลมากหรือน้อยในศีลแต่ละค่าน
 ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากเพื่อนร่วมชั้นทุกคน อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ประจำวิชา
 อีกจำนวน 3 ท่าน

3.2 พระภิกษุ ซึ่งได้เปรียญธรรมตามประโยชน์ขึ้นไป จำนวน 30 รูป
การตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่มีศีลมาก
กับกลุ่มที่มีศีลน้อย ใช้ t-test ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดเบญจศีล แยกเป็นรายค่าน
และรวมทุกค่าน

แบบทดสอบวัดเบญจศีล	กลุ่มวัด	N	$\bar{X}$	S^2	t
X_1	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	32.415	8.403	18.133 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	19.852	21.395	
	พระภิกษุ	30	39.667	0.851	23.892 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	21.765	18.125	
X_2	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	34.092	13.179	19.470 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	20.541	17.186	
	พระภิกษุ	30	39.833	0.282	25.656 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	21.676	16.710	
X_3	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	33.815	17.372	16.829 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	20.738	20.530	
	พระภิกษุ	30	39.933	0.064	21.393 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	22.971	21.302	

ตาราง 23 . (ต่อ)

แบบทดสอบวัด เภยจุล	กลุ่มรู้จัก	N	$\bar{X}$	S^2	t
X ₄	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	32.877	8.672	22.596 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	19.475	13.320	
	พระภิกษุ	30	39.467	0.878	28.155 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	20.618	14.243	
X ₅	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	34.415	13.215	18.802 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	20.590	20.579	
	พระภิกษุ	30	39.877	0.120	27.657 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	22.324	13.559	
X ₆	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	168.662	71.852	22.860 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	103.033	453.332	
	พระภิกษุ	30	198.767	2.599	22.771 **
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	112.147	489.099	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัด เภยจุล มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างเชื่อมั่นได้ไม่ว่าจะวิเคราะห์เป็นรายคำหรือ วิเคราะห์ทั้งฉบับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความเที่ยงตรง

เชิงโครงสร้างตั้งแต่ 16.829 ถึง 28.155 โดยค่านาฬิกาที่มีค่า 18.133 และ 23.892 ค่านอนินาฬิกามีค่า 19.470 และ 25.656 ค่านาฬิกาเมตริก จาร มีค่า 16.829 และ 21.393 ค่านาฬิกาที่มีค่า 22.596 และ 28.155 ค่านาฬิกา ปานะ มีค่า 18.802 และ 27.657 และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ทั้งฉบับมีค่า 22.771 และ 22.860

4. ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลการสอบในแต่ละด้านและรวมทุกด้านมาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจาก แบบทดสอบกับคะแนนการสังเกตของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังแสดงในตาราง 24

ตาราง 24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบวัด เบญจศีลกับคะแนนจากการสังเกต
ในศีลแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน

เบญจศีล	การให้คะแนน	N	$\bar{X}$	S^2	r
X_1	การสังเกต	126	6.127	5.443	.938 **
	แบบทดสอบ	126	26.333	58.003	
X_2	การสังเกต	126	5.913	5.185	.829 **
	แบบทดสอบ	126	27.532	61.199	
X_3	การสังเกต	126	6.190	5.978	.826 **
	แบบทดสอบ	126	27.484	61.811	
X_4	การสังเกต	126	5.762	4.133	.823 **
	แบบทดสอบ	126	26.389	56.040	
X_5	การสังเกต	126	5.730	4.293	.831 **
	แบบทดสอบ	126	27.722	55.458	
X_6	การสังเกต	126	29.722	118.309	.914 **
	แบบทดสอบ	126	136.095	1318.053	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีล
มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพอย่างเชื่อมั่นได้ไม่ว่าจะวิเคราะห์เป็นรายด้านหรือ
วิเคราะห์ทั้งฉบับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ

ตั้งแต่ .823 ถึง .938 โดยค่าสหสัมพันธ์มีค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด และค่าความเที่ยงตรงตามสภาพทั้งฉบับมีค่า .914

5. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบในแต่ละคำ

คะแนนจากแบบทดสอบวัดเบญจมคีล 5 คำย่อย และรวมทั้งฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ดังแสดงในตาราง 25

ตาราง 25 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดเบญจมคีลแต่ละคำ และรวมทั้งฉบับ

แบบทดสอบ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
X_1	1.000	.633**	.662**	.691**	.622**	.868**
X_2		1.000	.761**	.766**	.689**	.885**
X_3			1.000	.739**	.724**	.898**
X_4				1.000	.700**	.921**
X_5					1.000	.808**
X_6						1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดเบญจมคีล แต่ละคำย่อยมีความสัมพันธ์กันทางบวกเชื่อมั่นได้ทุกคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .622 ถึง .766 ความแปรปรวนซ้อนทับกัน

ตั้งแต่ 38.69 เปอร์เซนต์ ถึง 58.68 เปอร์เซนต์ แบบทดสอบค่านปภาติบาท กับแบบทดสอบค่านสุรา ปาณะ มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ส่วนแบบทดสอบค่านอหินนาทาน กับแบบทดสอบค่านมูสาวาทมีความสัมพันธ์กันสูงสุด แบบทดสอบแต่ละค่านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .808 ถึง .921 ความแปรปรวนซ้อนทับกันตั้งแต่ 40.07 เปอร์เซนต์ ถึง 84.82 เปอร์เซนต์ แบบทดสอบค่านสุรา ปาณะ กับแบบทดสอบทั้งฉบับมีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ส่วนแบบทดสอบค่านมูสาวาทกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีความสัมพันธ์กันสูงสุด

6. คะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบแต่ละค่านและรวมทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัด เบนญูคีลมาสร้าง เกณฑ์ปกติซึ่งเป็น เกณฑ์ท้องถิ่น (Local Norms) โดยสร้างเป็นเกณฑ์ปกติในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score) แยกเป็นเพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ ดังแสดงในตาราง 26, 27, 28 และ 29

ตาราง 26 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบนญูคีล สำหรับนักเรียนชาย

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปภาติบาท	อหินนาทาน	กาเมสุมิฉา จาร	มูสาวาท	สุรา ปาณะ
40	77	72	74	82	75
39	75	70	73	80	73
38	74	68	71	78	71
37	72	66	69	76	70
36	71	65	67	74	68

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานกลาง	อหิณนาทาน	กาเมสุมิณา จาร	มุสาวาท	สุรา ปานะ
35	68	64	66	72	66
34	67	63	64	70	65
33	65	61	63	68	63
32	63	59	61	66	62
31	62	58	59	64	61
30	60	56	57	62	59
29	58	59	55	60	57
28	57	53	53	58	55
27	55	52	51	56	53
26	53	50	50	54	52
25	51	48	48	52	51
24	50	47	46	50	49
23	48	46	45	48	47
22	46	44	44	46	45
21	45	42	41	44	44
20	43	40	39	42	43
19	41	39	37	40	41
18	40	37	36	38	40

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานกลาง	อติณานาน	กาเมสุมิณา จาร	มุตาวาพ	สุรา ปานะ
17	38	37	34	36	38
16	36	35	32	34	37
15	34	32	30	32	35
14	33	31	29	30	34
13	31	29	27	28	33
12	29	28	25	27	31
11	28	26	23	24	29
10	26	24	22	22	27
9	24	23	19	20	26
8	22	21	18	19	24
N	200	200	200	200	200
$\bar{X}$	24.765	25.855	26.300	23.560	24.240
S	7.640	8.050	7.569	6.863	7.034
r_{tt}	.808	.895	.793	.753	.783
SE_{meas}	3.348	2.608	3.444	3.411	3.277

จากตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ
วัดเบญจมศร สำหรับนักเรียนชาย ในรูปคะแนนที่ปกติ มีพหุคูณดังนี้ คำนวณปานกลาง

ตั้งแต่ T22 ถึง T77 คำนวณหาค่าตั้งแต่ T21 ถึง T72 คำนวณค่าเฉลี่ย
 จาร ตั้งแต่ T18 ถึง T74 คำนวณค่าเฉลี่ยตั้งแต่ T19 ถึง T82 คำนวณค่า
 ปานะ ตั้งแต่ T24 ถึง T75

ตาราง 27- เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร สำหรับนักเรียนหญิง

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานาติบาท	อหินนาทาน	กาเมสุมิฉา จาร	มุสวาท	สุรา ปานะ
40	78	68	74	76	73
39	76	66	73	75	71
38	74	65	71	73	69
37	72	63	69	71	67
36	70	62	67	69	65
35	69	60	66	67	63
34	67	58	64	65	61
33	65	57	62	64	59
32	63	55	60	62	57
31	62	54	58	60	56
30	60	52	57	58	54
29	58	50	55	56	52
28	56	48	53	54	50
27	55	47	52	52	48

ตาราง 27 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานกลาง	อหิณนาทาน	กาเมสุมิณา จาร	มุสวาท	สุรา ปานะ
26	53	46	50	50	46
25	52	44	48	49	44
24	50	43	46	47	42
23	48	41	44	45	41
22	46	39	42	43	39
21	45	38	41	41	37
20	43	36	39	39	35
19	41	35	37	38	33
18	39	33	35	36	31
17	36	32	34	34	29
16	34	30	32	32	27
15	33	28	30	30	25
14	31	27	29	28	24
13	29	25	27	26	22
12	29	23	25	25	20
11	27	22	23	23	18
10	26	21	21	21	16

ตาราง 27 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานาติบาท	อหินนาทาน	กาเมสุมิฉา จาร	มูสาวาท	สุรา ปานะ
9	24	19	19	19	14
8	22	18	17	17	12
N	200	200	200	200	200
$\bar{X}$	28.635	30.180	31.785	27.095	28.035
S	7.607	7.835	8.154	7.172	7.180
r_{tt}	.812	.864	.913	.774	.799
SE_{meas}	3.298	2.889	2.405	3.410	3.219

จากตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมคิล สำหรับนักเรียนหญิง ในรูปคะแนนที่ปกติ มีพิสัยดังนี้ คำนปานาติบาทตั้งแต่ T22 ถึง T78 คำนอหินนาทานตั้งแต่ T18 ถึง T68 คำนกาเมสุมิฉา จาร ตั้งแต่ T17 ถึง T74 คำนมูสาวาทตั้งแต่ T17 ถึง T76 คำนสุรา ปานะ ตั้งแต่ T12 ถึง T73

ตาราง 28 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร รวมทั้งสองเพศ

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานกลาง	อันทันทาน	กาเมสุมิฉา จาร	มุสวาท	สุรา ปานะ
40	76	70	73	79	74
39	74	68	71	77	72
38	73	67	70	75	70
37	71	66	68	73	69
36	69	64	66	71	67
35	67	62	64	69	65
34	66	61	62	67	63
33	64	59	60	65	62
32	62	58	58	63	60
31	60	56	57	62	58
30	59	55	55	60	57
29	57	53	53	57	55
28	55	51	51	55	53
27	54	50	49	53	52
26	52	48	47	52	50
25	50	47	45	50	48
24	48	45	43	48	46
23	47	43	41	46	45
22	45	42	39	44	43

ตาราง 28 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปทุมทิเบต	อินทนาทนาน	กาเมสุมิฉา จาร	มุลาวาท	สุรา ปานะ
21	43	40	38	42	41
20	41	39	36	40	40
19	40	37	34	38	38
18	38	36	32	36	36
17	36	34	30	34	35
16	34	33	28	32	33
15	33	31	26	30	31
14	31	29	24	28	30
13	29	28	22	26	28
12	27	26	20	24	26
11	26	25	19	22	24
10	24	23	17	20	23
9	22	21	15	18	21
8	21	20	13	16	19
N	400	400	400	400	400
$\bar{X}$	26.700	28.018	29.043	25.328	26.133
S	7.989	8.201	8.004	7.036	7.223
r_{tt}	.910	.921	.915	.822	.817
SE_{meas}	2.397	2.305	2.334	2.968	3.090

จากราย 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ วัดเบญจมสิริรวมทั้งสองเพศ ในรูปคะแนนที่ปกติ มีพิสัยดังนี้ คำนวณปกติบาทตั้งแต่ T21 ถึง T76 คำนวณหินนาทานตั้งแต่ T20 ถึง T70 คำนวณกาเมสุมิณา จาร ตั้งแต่ T13 ถึง T73 คำนวณสาวาทตั้งแต่ T16 ถึง T79 คำนวณสุรา ปานะตั้งแต่ T19 ถึง T74

ตาราง 29 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมสิริ รวมทั้งฉบับ แยกเพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
200	82	77	81
199	81	76	80
198	81	76	80
197	81	75	79
196	80	75	79
195	80	75	79
194	79	74	78
193	79	74	78
192	78	73	77
191	78	73	77
190	78	72	77

ตาราง 29 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
189	77	72	76
188	77	72	76
187	76	71	75
186	76	71	75
185	75	70	74
184	75	70	74
183	74	69	73
182	74	69	73
181	74	69	72
180	73	68	72
179	73	68	72
178	72	67	71
177	72	67	71
176	72	66	70
175	71	66	70
174	71	65	69
173	70	65	69
172	70	65	68

ตาราง 29 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
171	69	64	68
170	69	64	68
169	69	63	67
168	68	63	67
167	68	62	66
166	67	62	66
165	67	62	65
164	66	61	65
163	66	61	64
162	66	60	64
161	65	60	63
160	65	59	63
159	64	59	63
158	64	58	62
157	63	58	62
156	63	57	61
155	62	57	61
154	62	57	60

ตาราง 29 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
153	61	56	60
152	61	56	59
151	60	55	59
150	60	55	59
149	60	54	58
148	60	54	58
147	59	54	57
146	59	53	57
145	58	53	56
144	58	52	56
143	57	52	55
142	57	51	55
141	57	51	54
140	56	51	54
139	56	50	54
138	55	50	54
137	55	49	53
136	54	49	52

ตาราง 29 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
135	54	46	52
134	54	48	51
133	53	47	51
132	53	47	51
131	52	46	50
130	52	46	50
129	51	46	49
128	51	45	49
127	51	45	48
126	50	44	48
125	50	44	47
124	49	43	47
123	49	43	47
122	48	43	46
121	48	42	46
120	48	42	45
119	47	41	45
118	47	41	44

ตาราง 29 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
117	46	40	44
116	46	40	44
115	45	39	43
114	45	39	43
113	44	39	42
112	44	38	42
111	44	38	41
110	43	37	40
109	43	37	40
108	42	36	40
107	42	36	40
106	41	35	39
105	41	35	38
104	41	35	38
103	40	34	37
102	40	34	37
101	39	33	37
100	39	33	36

ตาราง 29 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
99	38	32	36
98	38	32	35
97	37	31	35
96	37	31	34
95	36	31	34
94	36	30	33
93	36	30	33
92	35	29	32
91	35	29	32
90	35	28	32
89	34	28	31
88	34	27	31
87	34	27	31
86	33	27	30
85	33	26	29
84	32	26	29
83	32	25	28
82	32	25	28

ตาราง 29 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
81	31	24	27
80	31	24	27
79	30	24	26
78	30	23	26
77	29	23	26
76	29	22	25
75	28	22	25
74	28	21	24
73	28	21	24
72	27	21	23
71	27	20	23
70	26	20	22
69	26	19	22
68	26	19	21
67	25	18	21
66	25	18	21
65	24	17	20
64	24	17	20

ตาราง 29 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
63	24	16	19
62	23	16	19
61	23	16	18
60	22	15	18
N	200	200	400
$\bar{X}$	124.755	146.305	135.530
S	35.313	36.532	36.044
r_{tt}	.912	.920	.949
SE_{meas}	10.476	10.333	8.140

จากตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร รวมทั้งฉบับ ในรูปคะแนนที่ปกติ แยกเป็นเพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ มีพิสัยดังนี้ เพศชายตั้งแต่ T22 ถึง T82 เพศหญิงตั้งแต่ T15 ถึง T77 รวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T18 ถึง T81

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดเบญจศีลที่สร้างขึ้น
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับตีความหมายของคะแนนจากผลการสอบวัดเบญจศีลที่สร้างขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2530 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 810 คน ใช้ทดลองเครื่องมือครั้งที่ 1 จำนวน 200 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 210 คน และใช้ในการทดลองครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบจำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดเบญจศีล ชนิดสถานการณ์แบบเลือกตอบ เพื่อวัดพฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อประสบกับสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 100 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อผู้บริหารโรงเรียนที่เลือกใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตนำแบบทดสอบไปสอบและนัดหมายเวลาที่จะทำการสอบ
 2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง
 3. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ และผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบทดสอบ
 4. อธิบายให้นักเรียนที่เข้าสอบทุกคนเข้าใจวิธีทำแบบทดสอบและวิธีตอบแบบทดสอบก่อนลงมือทำ
 5. นำผลการสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ และทั้งฉบับดังนี้
 - 5.1 การทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ ปรับปรุง และคัดเลือกข้อสอบ
 - 5.2 การทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ และคัดเลือกแบบทดสอบ
 - 5.3 การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ
- ในด้านอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง และเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดเบญจมศิลที่ได้จากการทดลองสอบครั้งที่ 1 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดเบญจมศิล 114 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.972 ถึง 11.132 ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ข้อ ซึ่งแยกเป็นรายค่านี้นี้คือ คำนวณาคิยาต มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.860 ถึง 7.612 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ คำนวณินนาทาน

มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.651 ถึง 10.755 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ คำนกาเมสุมิฉา จาร
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.539 ถึง 11.009 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ คำนมุสวาท มีค่า
อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.972 ถึง 10.085 ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ข้อ คำนสุรา ปานะ
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.972 ถึง 11.132 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดเบญจศีล ที่ได้จากการทดลอง
สอบครั้งที่ 2 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดเบญจศีล ซึ่งได้คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกถึงเกณฑ์
จากการทดลองสอบครั้งที่ 1 ได้จำนวน 112 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.360
ถึง 9.930 ไม่ผ่านเกณฑ์ 3 ข้อ ซึ่งแยกเป็นรายค่านได้ดังนี้คือ คำนปาณาติบาต
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.537 ถึง 8.940 ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ข้อ คำนอหินนทาน
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.391 ถึง 9.354 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ คำนกาเมสุมิฉา จาร
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.306 ถึง 9.930 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ คำนมุสวาท มีค่า
อำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.360 ถึง 9.649 ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ข้อ คำนสุรา ปานะ
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.414 ถึง 9.504 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

3. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดเบญจศีล ที่ได้จากการทดลอง
สอบครั้งที่ 3 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดเบญจศีล ซึ่งได้จากการคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง
จากการทดสอบครั้งที่ 2 จำนวนทั้งหมด 100 ข้อ แยกเป็นค่านละ 20 ข้อ มีค่าอำนาจ
จำแนกตั้งแต่ 3.187 ถึง 13.846 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ซึ่งแยกเป็น
รายค่านดังนี้คือ คำนปาณาติบาต มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.412 ถึง 8.421
คำนอหินนทาน มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.356 ถึง 9.810 คำนกาเมสุมิฉา จาร
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.663 ถึง 13.846 คำนมุสวาท มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่
3.187 ถึง 10.208 คำนสุรา ปานะ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.368 ถึง 10.667

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบครั้งที่ 3 ได้คำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ โดยวิธีแบ่งครึ่งฉบับ (Split-half) และโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

วิธีแบ่งครึ่งฉบับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ด้านปณาดิชาติ
ด้านอหินนาทาน ด้านกาเมสุมิฉา จาร ด้านมุสวาท ด้านสุรา ปานะ และรวมทั้งฉบับ
สำหรับนักเรียนชายมีค่าเท่ากับ .808 .895 .793 .753 .783 และ
.912 ตามลำดับ สำหรับนักเรียนหญิงมีค่าเท่ากับ .812 .864 .913 .
.774 .799 และ .920 ตามลำดับ รวมทั้งสองเพศมีค่าเท่ากับ .910
.921 .915 .822 .817 และ .949 ตามลำดับ

วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ด้านปณาดิชาติ
ด้านอหินนาทาน ด้านกาเมสุมิฉา จาร ด้านมุสวาท ด้านสุรา ปานะ และรวมทั้งฉบับ
สำหรับนักเรียนชายมีค่าเท่ากับ .755 .840 .748 .663 .679 และ
.891 ตามลำดับ สำหรับนักเรียนหญิงมีค่าเท่ากับ .768 .793 .865 .672
.746 และ .905 ตามลำดับ รวมทั้งสองเพศมีค่าเท่ากับ .902 .913 .897
.695 .706 และ .934 ตามลำดับ

5. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ หากค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
เชิงโครงสร้างของแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว
(Known Group Technique) ผลปรากฏว่า แบบทดสอบ เบนุจศีลด้านปณาดิชาติ
มีค่าความเที่ยงตรง 18.133 และ 23.892 ด้านอหินนาทาน มีค่าความเที่ยงตรง
19.470 และ 25.656 ด้านกาเมสุมิฉา จาร มีค่าความเที่ยงตรง 16.829
และ 21.393 ด้านมุสวาท มีค่าความเที่ยงตรง 22.596 และ 28.155
ด้านสุรา ปานะ มีค่าความเที่ยงตรง 18.802 และ 27.657 และค่าความเที่ยงตรง
ทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 22.860 และ 22.771 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

หาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตรแต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบ กับคะแนนจากการสังเกต ผลปรากฏว่า แบบทดสอบด้านปณานัติบาท มีความเที่ยงตรง เท่ากับ .938 ด้านอหินนาทาน มีความเที่ยงตรงเท่ากับ .829 ด้านกาเมสุมิณา จาร มีความเที่ยงตรงเท่ากับ .826 ด้านมูสาวาท มีความเที่ยงตรงเท่ากับ .823 ด้านสุรา ปานะ มีความเที่ยงตรงเท่ากับ .831 และรวมทั้งฉบับมีค่า ความเที่ยงตรงเท่ากับ .914 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

6. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบในแต่ละด้านของแบบทดสอบ วัดเบญจมบพิตรมีค่าเป็นบวกทุกค่า โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .622 ถึง .766 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้าน กับแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าเป็นบวกทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .808 ถึง .921 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตรในแต่ละด้านและ รวมทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบโดยใช้คะแนนที่ปกติ (Normalize T-Score) โดยแยกเป็นเพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ ผลปรากฏดังนี้

แบบทดสอบด้านปณานัติบาท ของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T22 ถึง T77 ของนักเรียนหญิงตั้งแต่ T22 ถึง . . . และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T21 ถึง T76

แบบทดสอบด้านอหินนาทานของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T21 ถึง T72 ของนักเรียนหญิงตั้งแต่ T18 ถึง T68 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T20 ถึง T70

แบบทดสอบด้านกาเมสุมิณา จาร ของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T18 ถึง T74 ของนักเรียนหญิงตั้งแต่ T17 ถึง T74 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T13 ถึง T73

แบบทดสอบด้านมูสาวาทของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T19 ถึง T82 ของ นักเรียนหญิงตั้งแต่ T17 ถึง T76 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T16 ถึง T79

ด้านสุรา ปานะ ของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T24 ถึง T75 ของนักเรียน

หญิงตั้งแต่ T12 ถึง T73 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T19 ถึง T74 แบบทดสอบ
วัดเบญจศีลรวมทั้งห้าด้าน มีช่วงคะแนนที่ของนักเรียนชายตั้งแต่ T22 ถึง T82
ของนักเรียนหญิงตั้งแต่ T15 ถึง T77 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T18 ถึง T81

อภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายคือ ต้องการสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีล
ที่มีคุณภาพ ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

จากการทดลองสอบครั้งที่ 1 จำนวน 114 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่
0.972 ถึง 11.132 มีค่าไม่ถึงเกณฑ์ 2 ข้อ ผลจากการวิเคราะห์ครั้งนี้พบว่า
ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ สาเหตุเนื่องมาจากความกำกวมของภาษา
ลักษณะตัวเลือกรั้วบ่งในทางดีและไม่ดีเด่นชัดเกินไป ผู้วิจัยจึงคัดเลือกและรวบรวม
เป็นฉบับใหม่ โดยคัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ออก ได้จำนวนข้อของแบบทดสอบ
112 ข้อ แล้วนำไปทดสอบครั้งที่ 2 ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.360 ถึง 9.930
ไม่ถึงเกณฑ์ 3 ข้อ แสดงว่าข้อสอบบางข้อมีค่าอำนาจจำแนกลดลงถึงแม้จะผ่านการ
คัดเลือกแล้วก็ตาม เนื่องมาจากการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างใหม่ ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบ
ที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์เพื่อไว้ทดสอบครั้งที่ 3 คำนละ 20 ข้อ
รวมทั้งฉบับ 100 ข้อ ปรากฏว่าค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 3.187 ถึง 13.846
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และสอดคล้องกับเกณฑ์ของ เอ็ดเวิร์ด
(Edward. 1957 : 153) ที่กำหนดค่าอำนาจจำแนกที่ดีควรมีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป
จึงแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจริงในแต่ละข้อ
คำถามนั้น ๆ จะเห็นว่าค่าอำนาจจำแนกในการทดสอบครั้งที่ 3 สูงกว่าการทดสอบ
ในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีจำนวนน้อยที่มีค่าอำนาจจำแนกลดลง

ทั้งนี้เพราะได้ผ่านการคัดเลือกสถานการณ์ที่มีคุณภาพแล้ว และกลุ่มตัวอย่างใหญ่ขึ้นด้วย
ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบใกล้เคียงกับแบบทดสอบวัด
บุคลิกภาพของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งสร้างโดย จินตนา ทองย่อย ปี พ.ศ.
2525 ที่พบค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.46 ถึง 12.87 (จินตนา ทองย่อย 2525 :
94) และยังมีค่าใกล้เคียงกับแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมค่านิยม
ซึ่งสร้างโดย พรณี อุนศรีเพ็ง ปี พ.ศ. 2529 ที่พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกของ
แบบทดสอบมีค่าตั้งแต่ 2.017 ถึง 12.987 (พรณี อุนศรีเพ็ง 2529 : 102)
จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบวัดเบญจศีลที่สร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่ใช้ได้และสูง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดเบญจศีล โดยแยกเป็น
ศีลแต่ละค่านับและรวมทั้งฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 2 วิธีคือ
วิธีที่หนึ่ง โดยวิธีแบ่งครึ่งฉบับ (Split-half) ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นในศีล
แต่ละค่านับและรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนชายตั้งแต่ .753 ถึง .912 สำหรับ
นักเรียนหญิงตั้งแต่ .774 ถึง .920 และรวมทั้งฉบับตั้งแต่ .812 ถึง .949
กล่าวได้ว่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ซึ่งนับได้ว่ามีความเชื่อมั่นอย่างเชื่อมั่นได้ เมื่อพิจารณาเทียบกับการทดสอบวัด
จริยธรรมค่านิยมขันหมั่นเพียร ซึ่งสร้างโดย นิสา คำนวณวิริยะกุล มีค่าความเชื่อมั่น
ตั้งแต่ .6606 ถึง .6625 (นิสา คำนวณวิริยะกุล) แบบทดสอบวัดจริยธรรมค่านิยม
ความรับผิดชอบ ซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9334 แบบทดสอบมาตรฐานของ
ชาวต่างประเทศชื่อ Edward's Personal Preference Scheduling
สร้างโดย เอ็ดเวิร์ด มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .60 ถึง .87 (Edward. 1957)
วิธีที่สองหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ปรากฏว่ามีความ
เชื่อมั่นในศีลแต่ละค่านับและรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนชายตั้งแต่ .663 ถึง .891

สำหรับนักเรียนหญิงตั้งแต่ .672 ถึง .905 และรวมทั้งฉบับตั้งแต่ .695 ถึง .934 กล่าวได้ว่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง สร้างโดย เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .873 ถึง .888 (เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร 2528 : 98) แบบทดสอบวัดคุณธรรมค่านิยมคหวัตถุ 4 ซึ่งสร้างโดย ไสว ขอมงคลอุดม มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .609 ถึง .890 (ไสว ขอมงคลอุดม 2528 : 79) แบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมค่านิยมคหวัตถุ 4 ซึ่งสร้างโดย พรณี อุนศรีเพ็ง มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .694 ถึง .893 แบบทดสอบมาตรฐานชาวต่างประเทศ California Test of Personality ซึ่งสร้างโดย โทรฟ์ มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .59 ถึง .83 (สันติ สุขทรัพย์ 2528 : 116 อ้างอิงมาจาก Thorpe. 1953) และ Gordon Personal Profile Inventory G.P.P.I. ซึ่งสร้างโดย การ์คอน มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .79 ถึง .87 (ไสว ขอมงคลอุดม 2528 : 106 อ้างอิงมาจาก Gordon. 1978)

3. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักแล้ว (Known Group Technique) ซึ่งได้จากนักเรียนที่เพื่อนร่วมชั้นเสนอชื่อว่าเป็นผู้ที่ มีศีลมากกว่าผู้ที่มีศีลน้อยในแต่ละค่านิยมและสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ผู้สอนด้วย นอกจากนี้ยังมีพระภิกษุรูปที่เชื่อถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีศีลมากอยู่แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่รู้จัก แล้วนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ t-test ปรากฏว่าได้ค่า t คำนวณมาเทียบเท่ากับ 18.133 และ 23.892 ด้านอทินนาทานเท่ากับ 19.470 และ 25.656 ด้านกาเมสุมิฉา จาร เทเท่ากับ 16.829 และ 21.393 ด้านมสุสาวาท เทเท่ากับ 22.596 และ 28.155 ด้านสุรา ปานะ เทเท่ากับ 18.802 และ 27.657 และรวมทั้งฉบับเท่ากับ 22.860 และ 22.771 จะเห็นได้ว่าค่า t ของแบบทดสอบวัดเบญจศีลแต่ละค่านิยมและรวมทั้งฉบับมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งได้ผลสอดคล้องกับค่าความเที่ยงตรง

เชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดคุณธรรมค่านึงศรัทธา 4 ซึ่งสร้างโดย ไสว ข้อมงคลอุดม ที่ได้ค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 5.035 ถึง 15.908 (ไสว ข้อมงคลอุดม 2528 : 103) จึงกล่าวได้ว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีลที่สร้างขึ้น สามารถจำแนกผู้ที่มีศีลมากกับผู้ที่มีศีลน้อยได้ หรือกล่าวได้ว่ามีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบกับคะแนนจากการสังเกตซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คะแนน โดยแยกเป็นรายค่าน และรวมทุกค่า ซึ่งปรากฏว่าได้ค่า r ตั้งแต่ .826 ถึง .938 จะเห็นว่าค่า r ของแบบทดสอบของศีลแต่ละค่านและรวมทั้งฉบับมีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า จึงกล่าวได้ว่า แบบทดสอบวัดเบญจศีลที่สร้างขึ้นสามารถจำแนกผู้ที่มีศีล ได้ตรงตามความเป็นจริงในปัจจุบันของบุคคลนั้น

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบในแต่ละค่านมีค่าตั้งแต่ .622 ถึง .766 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบในแต่ละค่านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ .808 ถึง .921 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งสอดคล้องกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปดค่านศีล ซึ่งสร้างโดย พรณี อุนศรีเพ็ง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตั้งแต่ .381 ถึง .889 (พรณี อุนศรีเพ็ง 2529 : 84) จะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบมีค่าเป็นบวกและแสดงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า แสดงว่านักเรียนที่มีศีลในค่านหนึ่งก็จะมีศีลในค่านอื่นด้วย หรือนักเรียนที่มีศีลในค่านหนึ่งน้อยก็จะมีศีลในอีกค่านหนึ่งน้อยด้วย ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบแต่ละค่านกับทั้งฉบับมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูงนั้น แสดงว่าแบบทดสอบแต่ละค่านของแบบทดสอบวัดองค์ประกอบใหญ่เดียวกันคือเบญจศีล

5. เกณฑ์ปกติ

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalize T-Score) เพื่อใช้เปรียบเทียบศิลาในแต่ละคานและรวมทุกคานให้เป็นหน่วยเดียวกัน เนื่องจากการกระจายของคะแนนไม่ครอบคลุมทุกช่วง ในการสร้างเกณฑ์ปกติจึงต้องขยายขอบเขตของคะแนนดิบในบางช่วงคะแนน

การประเมินผลการสอบ ถ้าต้องการทราบระดับเบญจศีลของนักเรียน เป็นรายบุคคลว่าอยู่ในเกณฑ์สูง ค่าเพียงใด ให้พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ (ขวาล แพทย์กุล 2520 : 53)

ตั้งแต่ T65	และสูงกว่า	แปลว่า มีศีลในคานนั้นสูงมาก
ตั้งแต่ T55 - T65		แปลว่า มีศีลในคานนั้นสูง
ตั้งแต่ T65 - T55		แปลว่า มีศีลในคานนั้นพอใช้
เฉพาะที่ T50		แปลว่า มีศีลในระดับปานกลางของกลุ่ม
ตั้งแต่ T35 - T45		แปลว่า มีศีลในคานนั้นต่ำ
ตั้งแต่ T35	และต่ำกว่า	แปลว่า มีศีลในคานนั้นต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดี คือ T35, T45, T55

และ T65 ให้เลื่อนขึ้นไปอยู่ในกลุ่มสูงถัดไปเสมอ

ดังนั้นถ้ามีผู้สอบแบบทดสอบวัดเบญจศีลได้คะแนนดิบรวมทั้งฉบับ 150

คะแนน เพศชายจะตรงกับคะแนนที่ปกติ T60 เพศหญิงตรงกับคะแนนที่ปกติ T55 จัดได้ว่ามีเบญจศีลสูง ถ้าได้คะแนนดิบรวมทั้งฉบับเป็น 80 คะแนน เพศชายจะตรงกับคะแนนที่ปกติ T31 เพศหญิงจะตรงกับคะแนนที่ปกติ T24 จัดได้ว่าเป็นผู้มีเบญจศีลในระดับต่ำมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวความคิดที่จะเสนอแนะไว้ดังนี้

1. จากการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเพชรบูรณ์เท่านั้น ดังนั้นในการนำแบบทดสอบวัดเบญจมศูลไปใช้กับนักเรียนระดับอื่นหรือกลุ่มประชากรที่แตกต่างออกไปควรจะสร้าง เกณฑ์ปกติใหม่ในการแปลผลคะแนนจากการสอบวัด
2. ในการนำแบบทดสอบวัดเบญจมศูลไปใช้ควรใช้การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์นักเรียนประกอบด้วย จะเป็นประโยชน์ในด้านการแนะแนว การบริหาร การศึกษา และการวิจัย ที่จะช่วยให้สามารถวินิจฉัยเหตุนักเรียนได้ถูกต้อง และเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น
3. ควรสร้างแบบทดสอบวัดเบญจมศูลในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แบบข้อความ ก็จะทำให้ได้แบบทดสอบที่วัดเบญจมศูลในรูปแบบอื่นเพิ่มขึ้น และจะเป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบที่จะสร้างรูปแบบของข้อสอบที่ง่ายและสะดวกขึ้น
4. การสร้างแบบทดสอบในรูปแบบสถานการณ์สมมุติขึ้นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ สถานการณ์ที่สร้างขึ้นต้องไม่ใช่สถานการณ์ที่ธรรมดาเกินไป คือ ง่ายต่อการตัดสินใจ เพราะคนทั่วไปปฏิบัติกันอยู่เช่นนั้น และไม่ใช่สถานการณ์ที่ตัดสินใจยากเกินไปจนถึงต้องเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ เพราะจะทำให้คำตอบจำแนกไม่ได้ค่า

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง เล่มที่ 26
พิมพ์ครั้งที่ 2 ในปี่ดลองรัชกาลภิเษกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

โรงพิมพ์การศาสนา 2514, 390 หน้า

โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ การประเมินผลในชั้นเรียน วัฒนาพานิช
2527, 375 หน้า :

กอ สวัสดิ์พานิชย์ "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมใน
สังคมปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522,
251 หน้า

จินตนา ทองย้อย การสร้างแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525,
189 หน้า อักสำเนา

จิรวรรณ วิรัชกุล การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดชลบุรี ปริญญาณิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523,
158 หน้า อักสำเนา

ชัยพร วิชาวุช "แนวทางการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม"
ครูศาสตร์ 11(4) : 22 - 23 เมษายน - มิถุนายน 2526

ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน การพัฒนาจริยธรรม สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 84 หน้า อักสำเนา

_____ "การวิจัยเพื่อการพัฒนาจริยธรรม" วิจัยการศึกษา 7(5) : 23 -
31 มิถุนายน - กรกฎาคม 2527

_____ "จริยธรรมของเด็กไทย" ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 3(2) : 49 - 57 มกราคม - พฤษภาคม 2523

ดวงเดือน พันธุมนาวิน พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและ
จิตวิทยาภาษา ไทยวัฒนาพานิช 2524, 130 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก จริยธรรมของเยาวชนไทย
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
โรงพิมพ์การศาสนา 2520, 399 หน้า (รายงานการวิจัย ฉบับที่ 21)

คุณหญิง สีกุลวรรค์ การเปรียบเทียบวิธีสอนแบบไตรสิกขา และธรรมสภาจนาใน
การสอนเบญจศีล และฆราวาสธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 161 หน้า

อัคราเนา

ทวี ทอแก้ว และอมร สันภิบาล จิตวิทยาการศึกษา โอเคียนส์โตร 2517,
172 หน้า

ธีรพร อูรรณโณ "แล้วเราจะเสริมสร้างจริยธรรมกับคนวัยใด" ครูศาสตร์
11(4) : 1 - 5 เมษายน - มิถุนายน 2526

นิทรา วรณะ การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เขตกรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2524, 136 หน้า อัคราเนา

นิตา คำนวณวิระกุล การสร้างแบบทดสอบวัดจิตธรรมด้านความขยันหมั่นเพียร
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2527, 147 หน้า อัคราเนา

เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการพึ่งตนเอง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพิษณุโลก ปรินิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 174 หน้า อัคราเนา

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "คำปราศรัยเปิดการสัมมนาว่าด้วยจริยศึกษาของกระทรวง
ศึกษาธิการ ณ ศาลาสันติธรรม วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2504" สัมมนาว่าด้วย
จริยศึกษา 15 หน้า

ปิ่น มุทุกันต์, พ.อ. คำบรรยายพุทธศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา

2504, 452 หน้า

พระราชวรานี (ประยูรช ปรยุตโต) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2518, 374 หน้า

_____ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2527, 463 หน้า

_____ พุทธธรรม กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอ เอส เพ้นท์ 2525,

206 หน้า

พระวรศักดิ์ วรธมโม ครูกับศีลธรรม สมชายการพิมพ์ 2521, 320 หน้า

พระศรีสุทธิโมลี พุทธธรรม สมาคมสังฆมคธแห่งประเทศไทย 2514, 206 หน้า

พุทธทาส ภิกขุ เศรษฐกิจธรรม ธรรมทานมูลนิธิ 2519 ก, 413 หน้า

_____ แนะแนวจริยธรรม บริษัทศิริพิสด 2505, 356 หน้า

_____ พุทธจริยธรรม การพิมพ์พระนคร 2516 ก, 487 หน้า

มานิช คัมภวนิชย์ "ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ" ครูปริทัศน์

5(9) : 41 - 48 กันยายน 2523

มลินทร์ สำเภาเงิน การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน

จากการประเมินหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521 ปริญญาโท

กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 182 หน้า

อัครสำเนา

ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 อักษรเจริญทัศน์

2525, 930 หน้า

ราชวรานี, พระ ปรัชญาการศึกษาไทย วรพายุพิณิจ 2518 ก, 368 หน้า

_____ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2518 ข, 374 หน้า

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2
 วัฒนาพานิช 2522, 276 หน้า
- _____ หลักการวิจัยทางการศึกษา โรงพิมพ์วิจิตรการพิมพ์ 2524, 287 หน้า
- วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระ เบญจศีลและเบญจธรรม
 มหามกุฏราชวิทยาลัย 2521, 130 หน้า
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปรินูญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2527, 118 หน้า อักสาเนา
- วิระวรรณ อมระศิษ ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ปรินูญานินท์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512,
 113 หน้า อักสาเนา
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี จริยศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์ครั้งที่ 1
 2524, 134 หน้า
- ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
 อมรินทร์การพิมพ์ 2523, 383 หน้า
- สถิต วงศ์สวรรค์ จิตวิทยาการแนะแนว 2523, 559 หน้า
- สงบ ลักษณะ "การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย" การวัดผลการศึกษา 2 :
 29 - 57 มกราคม - ธันวาคม 2524
- _____ "การวัดคุณลักษณะทางด้านความรู้ลึก" เอกสารประกอบการบรรยาย
 16 มิถุนายน 2529, 17 หน้า อักสาเนา
- สนวน สีโหวลิต การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา
 ระดับนักศึกษาพยาบาล ปรินูญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2528, 174 หน้า อักสาเนา
- สมเด็จพระสังฆราช (สกล มหาสังฆปริณายก) "สัมโมทนียกถา" วารสาร
พ.ส.ด. 14(พฤศจิกายน - ธันวาคม 2525) : 5 - 14

- สมทรง ปุญญทัต คู่มือครูสอนศีลธรรม สำนักหนังสือธรรมบูชา 2523, 197 หน้า
 สมบูรณ์ ชิตพงษ์ และสำเริง บุญเรืองรัตน์ การวัดความถนัด ไทยวัฒนาพานิช
 2524, 106 หน้า
- สันติ สุขทรัพย์ การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปริญญาธิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2528, 129 หน้า อัดสำเนา
- สาโรช บัวศรี "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย
ปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522, 251 หน้า
จริยธรรมศึกษา โรงพิมพ์ครุสภา 2526, 61 หน้า
- สุนทร โคมิน และสนิท สมักรการ ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือ
ในการสำรวจวัด สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2522, 338 หน้า
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญในรอบปี
2524 ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ 2525, 36 หน้า
- ไสว ข้อมงคลอุดม การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมค่านิยมสังคม 4 สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปริญญาธิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2528, 179 หน้า อัดสำเนา
- อนันต์ ศรีโสภ ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ ไทยวัฒนาพานิช 2525, 280 หน้า
- อภิธรรม, มูลนิธิ คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัตถสังคหะ สุทธิสารการพิมพ์ 2520,
 215 หน้า
- อักรอนงค์ ปราโมช, ม.ล. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยานาวิชาชีพ
ในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525,
 89 หน้า อัดสำเนา

อำนวย ทะพิงค์แก และชนันต์ วรธนภุติ "ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยใน
ทัศนะของนักการศึกษา" การศึกษาแห่งชาติ 13(5) : 23 - 47 มิถุนายน -
กรกฎาคม 2522

Brown R. Social Psychology. New York, The Free Press, 1968.
412 p.

Durkheim, Emile. Moral Education. London, The Free Press,
1973. 288 p.

Edward, Allen L. Technique of Attitude Scale Constructions.
New York Appleton-Centure Crofts, Inc., 1957. 286 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and
Education. New York, McGraw-Hill, Inc., 1981. 549 p.

Freud, Sigmund. An Outline of Psychoanalysis. New York,
W.W.Norton, Co., 1944. 358 p.

Hall, Galwins and Cardner, Lindzey. Theories of Personality.
2nd, ed., New Year, John Willey and Sons. 1970. 622 p.

Holstein, Conbtance, B. "Irreversible Stepwise Sequence in
the Development of Moral Judgement : A Longtitudinal Study
of Male and Female," Child Development. p. 151 - 161,
47 : 1, 1976.

Jeffreys, M. Personal Value in the Modern World. Harmondsworth,
Middlesex Penquin Books, 1962. 174 p.

Jones and Marris. "Relations of Temperament to the Choice of
Values," Journal of Abnormal Social Psychology. v. 53,
p. 345 - 349, 1956.

Kohlberg L. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive
Development Approach," Moral Development and Behavior.
ed. by Thomas Lickona, p. 29 - 53, New-York, Holt Rinchart
and Winston, 1976.

Kohlberg, Lawrence., N. Hean and J. Langer. "Family Patterns
of Moral Reading," Child Development. 47 : 1204 - 1205
December, 1976.

Lanyon, Richard I. and Goodstein, Leonard D. Personnallity
Assessment. John Wiley and Sons, Inc., New York, 1971.
267 p.

- Leon, M. "Rules Mothers and Sons Use to Integrate Intent and Damage Information in their Moral Judgment," Child Development. 55 : 2106 - 2112, December, 1984.
- Lickona, Thomas. Moral Development and Behavior. New York, Holt Rinehart and Winston, 1976. 430 p.
- Mehrens, William A. and Lehman, Irvin J. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1978. 743 p.
- Rest, James R. "A Theoretical Analysis of Moral Judgement Development," Unpublished Manuscript. University of Minnesota, 1977.
- _____. "New Approach in Assessing Moral Judgment," Moral Development and Behavior. Edited by Thomas Lickona. New York, Holt Rinehart and Winston Co., 1976. 344 p.
- Schneider Barry Howard. "An Elaboration of the Relationship Between Parental Behavior and Children's Moral Development," Dissertation Abstracts International. 7(39) : 4152-A, January, 1979.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือดำเนินการสอบ
แบบทดสอบวัด เบนจี่ด

คู่มือคำใบ้การสอบ แบบทดสอบวัดเบญจศีล

ความหมายของเบญจศีล

เบญจศีล หมายถึงข้อปฏิบัติเบื้องต้นในการเว้นจากการทำชั่ว เพื่อเป็นปกติทางกาย วาจา อันจะทำให้ผู้นั้นอยู่ในสังคมด้วยความสุข โดยมีการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 5 ประการ

ศีลข้อที่ 1 ปาณาติ ปา ตา เวรณณิ หมายถึงเว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์หรือมนุษย์ที่ยังมีชีวิตโดยเจตนา

ศีลข้อที่ 2 อทินนา ทานา เวรณณิ หมายถึงเว้นจากการถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่น ของสังคม เป็นของตนเองในลักษณะที่ไม่ชอบ

ศีลข้อที่ 3 กาเมสุ มิจุฉา จารา เวรณณิ หมายถึงเว้นจากการประพฤติดีกทางกาม ประกอบประเวณีกับชายหรือหญิงต้องห้าม รวมถึงการพยายามถูกเนื้อต้องตัว พุกจาตะโลม แสดงอาการรักใคร่ในเชิงชู้สาวกับชายหรือหญิงที่ยังมีสามีหรือภรรยา

ศีลข้อที่ 4 มุสาวาทา เวรณณิ หมายถึงเว้นจากการพูดไม่ตรงกับความจริง โดยเจตนาจะให้ผู้อื่นเข้าใจตามที่ตนพูดอันทำให้เกิดผลเสียแก่ผู้ฟัง

ศีลข้อที่ 5 สุรา เมรยมชฺช ปมาท ฏฐานา เวรณณิ หมายถึงเว้นจากการดื่มน้ำเมาหรือสุราเมรัย การเสพสิ่งมีนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ทำตนเองให้แปรปรวนไปจากความเป็นตัว รวมถึงสิ่งย้อมใจนานาที่ทำให้ตนเองขาดสติสัมปชัญญะจนทำชั่ว

ความมุ่งหมาย

แบบทดสอบวัดเบญจศีล สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ทดสอบวัดเบญจศีลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ว่ามีเบญจศีลอยู่ในระดับใด เพื่อประโยชน์ต่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู ครูแนะแนวในการที่จะพัฒนาจริยธรรมค่านี้นักเรียนที่อยู่ในความปกครองในการอบรมสั่งสอน ส่งเสริม และปลูกฝังเบญจศีลต่อไป

โครงสร้างแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดเบญจมคีล เป็นแบบทดสอบในรูปสถานการณ์สมมุติ แล้วให้ผู้ตอบตอบคำถามตามความรู้สึก ความคิดเห็นหรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน โดยสมมุติตนเองอยู่ในสถานการณ์นั้น ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก 3 ตัวเลือก แบบทดสอบวัดเบญจมคีลมีข้อละ 1 สถานการณ์ และมีสถานการณ์ในคีลแต่ละค่านีมี 20 ข้อ รวมทั้งฉบับมี 100 ข้อ ซึ่งมี 5 คำน้อยย ดังนี้

1. คีลข้อที่ 1 เว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์
2. คีลข้อที่ 2 เว้นจากการถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่น
3. คีลข้อที่ 3 เว้นจากการประพฤติดิทางกาม
4. คีลข้อที่ 4 เว้นจากการพูดไม่ตรงกับความจริง
5. คีลข้อที่ 5 เว้นจากการค้ำน้ำเมา

ตัวอย่าง

- (อ) เพื่อน ๆ ของศักดิ์ชัยชวนไปรวมขโมยส้มโอที่อร่อยมากในสวนที่เจ้าของไม่มีเวลาดูแล ถ้าท่านเป็นศักดิ์ชัยจะทำอย่างไร
- ก. ไปดักยคงสนุกดี
 - ข. ขอขานทางคึกกว่า
 - ค. ไม่ไปดีกว่าอาจถูกจับได้

การพัฒนาแบบทดสอบ

ในการสร้างแบบทดสอบวัดเบญจมคีล ได้ดำเนินการสร้างตั้งแต่ปี 2530 ถึงปี 2531 จึงสำเร็จตามต้องการ การดำเนินการทดสอบและปรับปรุงได้ทำติดต่อกันสามครั้ง คือ

การทดสอบครั้งที่ 1 ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 200 คน วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏว่าค่าอำนาจจำแนก (τ) ของแต่ละข้อตั้งแต่ 0.972 ถึง 11.132 แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกถึงเกณฑ์ คือมีค่า τ มากกว่า 1.75 ขึ้นไป เพื่อรวบรวมเป็นแบบทดสอบวัดเบญจมศิล สำหรับใช้ในการทดสอบครั้งที่ 2 ต่อไป ซึ่งคัดเลือกได้ 112 ข้อ จากเดิม 114 ข้อ

การทดสอบครั้งที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน ได้ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 1.360 ถึง 9.930 ซึ่งคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและถึงเกณฑ์ไว้ คำนละ 20 ข้อ รวม 100 ข้อ เพื่อใช้ในการทดสอบครั้งที่ 3

การทดสอบครั้งที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.333 ถึง 13.846 ซึ่งสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และได้ค่าสถิติพื้นฐานและคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

1. คาสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบในแต่ละค่านและรวมทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 1 2 และ 3

ตาราง 1 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร
แบ่งครึ่งฉบับ (Split half) และใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-
Coefficient) ในแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนชาย

แบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร	n	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}	α
ด้านปณิธาน	20	24.765	7.640	.308	.808**	.755**
ด้านอดทนทาน	20	25.855	8.050	.311	.895**	.840**
ด้านกาเมสุภินา จาร	20	26.300	7.569	.288	.793**	.748**
ด้านมธุราพ	20	23.560	6.863	.291	.753**	.663**
ด้านสุรา ปานะ	20	24.240	7.034	.290	.783**	.679**
รวมทั้งฉบับ	100	124.755	35.313	.283	.912**	.891**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร
แบ่งครึ่งฉบับ (Split-half) และใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-
Coefficient) ในแต่ละคำและรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนหญิง

แบบทดสอบวัด เภยจศีล	n	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}	α
คำนำพาติบาท	20	28.635	7.607	.266	.812**	.768**
คำนอหินนาทาน	20	30.180	7.835	.260	.864**	.793**
คำนกามะสุมิฉา จาร	20	31.785	8.154	.257	.913**	.865**
คำนมุสวาท	20	27.095	7.172	.265	.774**	.672**
คำนสุรา ปาณะ	20	28.035	7.180	.256	.799**	.746**
รวมทั้งฉบับ	100	146.305	36.532	.260	.920**	.905**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรแบ่งครึ่งฉบับ (Split-half) และโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ในแต่ละคำและรวมทั้งฉบับ สำหรับนักเรียนทั้งสองเพศ

แบบทดสอบวัด เภยจุศีล	n	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}	α
คำนำพาวิชา	20	26.700	7.989	.299	.910**	.902**
คำอธิบายทาน	20	28.018	8.201	.293	.921**	.913**
คำกาเมสุมิณา จาร	20	29.043	8.004	.275	.915**	.897**
คำมุลาวาท	20	25.328	7.036	.278	.822**	.695**
คำสุรา ปาณะ	20	26.133	7.223	.276	.817**	.706**
รวมทั้งฉบับ	100	135.530	36.044	.266	.949**	.934**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัด เภยจุศีลในครั้งนี้ ได้หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีเทคนิคกลุ่มรู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) และตรวจสอบค่าสถิติ t-test ปรากฏว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดเบญจศีล แยกเป็นรายค่าน และรวมทุกค่าน

แบบทดสอบวัดเบญจศีล	กลุ่มผู้จัด	N	X	S ²	t
ค่านปาณาติบาต	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	32.415	8.403	18.133**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	19.852	21.395	
	พระภิกษุ	30	39.667	0.851	23.892**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	21.765	18.125	
	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	34.092	13.179	19.470**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	20.541	17.186	
ค่านอหิงสาทาน	พระภิกษุ	30	39.833	0.282	25.656**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	21.676	16.710	
	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	33.815	17.372	16.829**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	20.738	20.530	
	พระภิกษุ	30	39.933	0.064	21.393**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	22.971	21.302	
ค่านมุสาวาท	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	32.877	8.672	22.596**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	19.475	13.320	
	พระภิกษุ	30	39.467	0.878	28.155**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	20.618	14.243	

ตาราง 4 (ต่อ)

แบบทดสอบวัดเมตริกซ์	กลุ่มวิชา	N	$\bar{X}$	S^2	t
คำสุร่า ปานะ	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	34.415	13.215	18.802**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	20.590	20.579	
	พระภิกษุ	30	39.877	0.120	27.657**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	22.324	13.559	
รวมทั้งฉบับ	นักเรียนที่มีศีลมาก	65	168.662	71.852	22.860**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	61	103.033	453.332	
	พระภิกษุ	30	198.767	2.599	22.771**
	นักเรียนที่มีศีลน้อย	34	112.147	489.099	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หาความเที่ยงตรงตามสภาพโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง
คะแนนจากแบบทดสอบกับคะแนนจากการสังเกตของอาจารย์ที่ปรึกษา ปรากฏว่า
มีความเที่ยงตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบวัด เบนจิสลกับคะแนนจากการสังเกต
ในศิลปะแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน

เบนจิสล	การให้คะแนน	N	$\bar{X}$	S^2	r
ด้านปาณาติบาต	การสังเกต	126	6.127	5.443	.938**
	แบบทดสอบ	126	26.333	58.003	
ด้านอกุศลเจตนา	การสังเกต	126	5.913	5.185	.829**
	แบบทดสอบ	126	27.532	61.199	
ด้านกาเมสุมิฉา จาร	การสังเกต	126	6.190	5.978	.826**
	แบบทดสอบ	126	27.484	61.811	
ด้านมุสาวาท	การสังเกต	126	5.762	4.133	.823**
	แบบทดสอบ	126	26.389	56.040	
ด้านสุรา ปาณะ	การสังเกต	126	5.730	4.293	.831**
	แบบทดสอบ	126	27.722	55.458	
รวมทั้งฉบับ	การสังเกต	126	29.722	118.309	.914**
	แบบทดสอบ	126	136.095	1318.053	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน และ
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับ ดังแสดงใน
ตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบของศีลแต่ละคาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ของแบบทดสอบศีลแต่ละคานกับแบบทดสอบทั้งหมด

แบบทดสอบ	คานปาณาติบาต	คานอหิงสาทาน	คานกาเมสุฉฉา จาร	คานมุสสาวาท	คานสุร่า ปาณะ	รวมทั้งหมด
คานปาณาติบาต	1.000	.633**	.662**	.691**	.622**	.868**
คานอหิงสาทาน		1.000	.761**	.766**	.689**	.885**
คานกาเมสุฉฉา จาร			1.000	.739**	.724**	.898**
คานมุสสาวาท				1.000	.700**	.921**
คานสุร่า ปาณะ					1.000	.808**
รวมทั้งหมด						1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการสอบ

วิธีดำเนินการสอบแบ่งเป็นสามระยะ คือ การเตรียมตัวก่อนสอบ
วิธีปฏิบัติขณะสอบ และเมื่อสอบเสร็จแล้ว มีลำดับขั้นดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนสอบ ควรปฏิบัติดังนี้

- 1.1 กำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้สอบทราบวัตถุประสงค์ของการสอบ
- 1.2 เตรียมอุปกรณ์ในการสอบให้เรียบร้อย และมีผู้ดำเนินการสอบ 1 คน กับผู้ช่วย 1 คน
- 1.3 เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบ ได้แก่ กระดาษคำตอบ ให้มีจำนวนมากกว่าผู้เข้าสอบประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์
- 1.4 การเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการสอบ ผู้ดำเนินการสอบต้องศึกษาคำชี้แจง วิธีทำแบบทดสอบเหล่านี้ล่วงหน้าอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบได้อย่างคล่องแคล่ว

2. วิธีดำเนินการสอบ ปฏิบัติดังนี้

- 2.1 พูดยืนยันว่าจิตใจผู้สอบ ให้มีความกระตือรือร้นที่จะทำการสอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ
- 2.2 การให้คำชี้แจง รายละเอียดของคำชี้แจงจะปรากฏอยู่บนแผ่นหน้าของแบบทดสอบทุกฉบับ ผู้ดำเนินการสอบต้องชี้แจงจำกัดเฉพาะเท่าที่ปรากฏเท่านั้น โดยอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามให้ผู้เข้าสอบเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งทุกคน และอย่าให้ผู้เข้าสอบลงมือทำก่อนเวลา ควรให้ลงมือทำแล้วเริ่มจับเวลาตั้งแต่ผู้ดำเนินการสอบอนุญาตให้ลงมือทำได้
- 2.3 การเตือนเวลา ให้เตือนสองครั้งเท่านั้น คือ เตือนเมื่อหมดเวลาครั้งแรก และอีก 2 - 3 นาทีจะหมดเวลาอีกครั้งหนึ่ง

3. วิธีปฏิบัติเมื่อหมดเวลา

3.1 สั่งให้ผู้สอบวางคินสอ หรือปากกาหยุดทำทันที แล้วเก็บกระดาษคำตอบและแบบทดสอบ

3.2 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบแล้ว ก่อนที่จะให้ผู้สอบออกจากห้องสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวคำชมเชยนักเรียน ที่พยายามตั้งใจสอบเป็นอย่างดี เพื่อให้ นักเรียน เกิดความภูมิใจ

วิธีตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบ ผู้ตรวจต้องยึดหลักการให้คะแนน ดังนี้

1. ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงปฏิบัติตามเบญจศีลไม่บกพร่องเลย
 2. ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงปฏิบัติตามเบญจศีลบกพร่องปานกลาง
 3. ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงปฏิบัติผิดเบญจศีล
- สำหรับคะแนนของตัวเลือกแต่ละข้อ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 คะแนนของแบบทดสอบในแต่ละข้อคำถาม

เบญจศีล	ข้อคำถาม	คำตอบ			ข้อคำถาม	คำตอบ		
		ก	ข	ค		ก	ข	ค
ค่านปณาศีล	1	0	2	1	11	1	0	2
	2	2	0	1	12	1	2	0
	3	0	1	2	13	2	1	0
	4	0	2	1	14	0	1	2
	5	0	1	2	15	0	2	1
	6	1	2	0	16	2	0	1
	7	0	1	2	17	2	1	0
	8	2	1	0	18	1	2	0
	9	0	1	2	19	0	1	2
	10	2	1	0	20	2	0	1
ค่านอนินนาทาน	1	0	2	1	11	0	2	1
	2	1	0	2	12	0	2	1
	3	2	1	0	13	2	0	1
	4	2	0	1	14	2	0	1
	5	0	2	1	15	1	2	0
	6	2	0	1	16	2	1	0
	7	2	1	0	17	0	2	1
	8	2	1	0	18	2	1	0
	9	2	0	1	19	2	0	1
	10	2	0	1	20	2	0	1

ตาราง 7 (ต่อ)

เบญจศีล	ข้อคำถาม	คำตอบ			ข้อคำถาม	คำตอบ		
		ก	ข	ค		ก	ข	ค
ค่านกเมสุมิฉา จาร	1	2	1	0	11	2	0	1
	2	2	1	0	12	0	2	1
	3	2	0	1	13	0	2	1
	4	2	1	0	14	2	0	1
	5	2	0	1	15	2	1	0
	6	1	2	0	16	2	1	0
	7	2	0	1	17	2	1	0
	8	2	0	1	18	2	0	1
	9	2	1	0	19	0	1	2
	10	2	0	1	20	1	2	0
ค่านมสวาท	1	0	1	2	11	2	1	0
	2	0	2	1	12	0	1	2
	3	0	2	1	13	0	2	1
	4	2	0	1	14	1	2	0
	5	1	2	0	15	1	2	0
	6	0	2	1	16	0	1	2
	7	0	2	1	17	1	0	2
	8	2	0	1	18	2	0	1
	9	2	0	1	19	0	2	1
	10	2	1	0	20	0	1	2

ตาราง 7 (ต่อ)

เบญจศีล	ข้อคำถาม	คำตอบ			ข้อคำถาม	คำตอบ		
		ก	ข	ค		ก	ข	ค
ก้านสุรา ปานะ	1	2	1	0	11	2	1	0
	2	0	2	1	12	2	1	0
	3	0	2	1	13	2	0	1
	4	0	1	2	14	2	1	0
	5	2	1	0	15	0	1	2
	6	0	1	2	16	1	2	0
	7	0	1	2	17	0	2	1
	8	2	0	1	18	0	1	2
	9	0	2	1	19	0	2	1
	10	0	2	1	20	2	1	0

เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ

คะแนนเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนี้ เป็นเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local Norms) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่นำมาสร้างเกณฑ์ปกติมีจำนวน 400 คน เป็นชาย 200 คน เป็นหญิง 200 คน คะแนนเกณฑ์ปกติเป็นคะแนนมาตรฐานในรูปคะแนนที่ปกติ (Normalied T-Scores) ซึ่งสร้างเป็นศีลแต่ละค่านและทั้งฉบับ โดยแยกเป็นเพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ ดังแสดงในตาราง 8 , 9 , 10 และ 11

ตาราง 8 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัด เภยเจศีล สำหรับนักเรียนชาย

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปามาติบาท	อหินนาทาน	กาเมสุมิณา จาร	มุสาวาท	สุรา ปานะ
40	77	72	74	82	75
39	75	70	73	80	73
38	74	68	71	78	71
37	72	66	69	76	70
36	71	65	67	74	68
35	68	64	66	72	66
34	67	63	64	70	65
33	65	61	63	68	63
32	63	59	61	66	62
31	62	58	59	64	61
30	60	56	57	62	59
29	58	59	55	60	57
28	57	53	53	58	55
27	55	52	51	56	53
26	53	50	50	54	52
25	51	48	48	52	51
24	50	47	46	50	49
23	48	46	45	48	47
22	46	44	44	46	45
21	45	42	41	44	44

ตาราง 8 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานกลาง	อหิณฑาน	กาเมสุมิณา จาร	มุสวาท	สุวา ปานะ
20	43	40	39	42	43
19	41	39	37	40	41
18	40	37	36	38	40
17	38	37	34	36	38
16	36	35	32	34	37
15	34	32	30	32	35
14	33	31	29	30	34
13	31	29	27	28	33
12	29	28	25	27	31
11	28	26	23	24	29
10	26	24	22	22	27
9	24	23	19	20	26
8	22	21	18	19	24
N	200	200	200	200	200
$\bar{X}$	24.765	25.855	26.300	23.560	24.240
S	7.640	8.050	7.569	6.863	7.034
r_{tt}	.808	.895	.793	.753	.783
SE_{meas}	3.348	2.608	3.444	3.411	3.277

ตาราง 9 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร สำหรับนักเรียนหญิง

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปณาศิขิต	อภินันทาน	กาเมสุมิณา จาร	มุสาวาท	สุรา ปานะ
40	78	68	74	76	73
39	76	66	73	75	71
38	74	65	71	73	69
37	72	63	69	71	67
36	70	62	67	69	65
35	69	60	66	67	63
34	67	58	64	65	61
33	65	57	62	64	59
32	63	55	60	62	57
31	62	54	58	60	56
30	60	52	57	58	54
29	58	50	55	56	52
28	56	48	53	54	50
27	55	47	52	52	48
26	53	46	50	50	46
25	52	44	48	49	44
24	50	43	46	47	42
23	48	41	44	45	41
22	46	39	42	43	39
21	45	38	41	41	37

ตาราง 9 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานกลาง	อหิณนาทาน	กาเมสุมิณา จาร	มุสวาท	สุรา ปานะ
20	43	36	39	39	35
19	41	35	37	38	33
18	39	33	35	36	31
17	36	32	34	34	29
16	34	30	32	32	27
15	33	28	30	30	25
14	31	27	29	28	24
13	29	25	27	26	22
12	29	23	25	25	20
11	27	22	23	23	18
10	26	21	21	21	16
9	24	19	19	19	14
8	22	18	17	17	12
N	200	200	200	200	200
$\bar{X}$	28.635	30.180	31.785	27.095	28.035
S	7.607	7.835	8.154	7.172	7.180
r_{tt}	.812	.864	.913	.774	.799
SE_{meas}	3.298	2.889	2.405	3.410	3.219

ตาราง 10 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร รวมทั้งสองเพศ

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานกลาง	อหิณนาทาน	กาเมสุมิณา จาร	มุสาวาท	สุรา ปานะ
40	76	70	73	79	74
39	74	68	71	77	72
38	73	67	70	75	70
37	71	66	68	73	69
36	69	64	66	71	67
35	67	62	64	69	65
34	66	61	62	67	63
33	64	59	60	65	62
32	62	58	58	63	60
31	60	56	57	62	58
30	59	55	55	60	57
29	57	53	53	57	55
28	55	51	51	55	53
27	54	50	49	53	52
26	52	48	47	52	50
25	50	47	45	50	48
24	48	45	43	48	46
23	47	43	41	46	45
22	45	42	39	44	43
21	43	40	38	42	41

ตาราง 10 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ				
	ปานกลาง	อหิณฑาน	กาเมสุมิณา จาร	มุสาวาท	สุรา ปานะ
20	41	39	36	40	40
19	40	37	34	38	38
18	38	36	32	36	36
17	36	34	30	34	35
16	34	33	28	32	33
15	33	31	26	30	31
14	31	29	24	28	30
13	29	28	22	26	28
12	27	26	20	24	26
11	26	25	19	22	24
10	24	23	17	20	23
9	22	21	15	18	21
8	21	20	13	16	19
N	400	400	400	400	400
$\bar{X}$	26.700	26.018	29.043	25.328	26.133
S	7.989	8.201	8.004	7.036	7.223
r_{tt}	.910	.21	.915	.822	.817
SE_{meas}	2.397	2.305	2.334	2.968	3.090

ตาราง 11 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตร รวมทั้งฉบับ แยกเพศชาย เพศหญิง
และรวมทั้งสองเพศ

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
200	82	77	81
199	81	76	80
198	81	76	80
197	81	75	79
196	80	75	79
195	80	75	79
194	79	74	78
193	79	74	78
192	78	73	77
191	78	73	77
190	78	72	77
189	77	72	76
188	77	72	76
187	76	71	75
186	76	71	75
185	75	70	74
184	75	70	74
183	74	69	73

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
182	74	69	73
181	74	69	72
180	73	68	72
179	73	68	72
178	72	67	71
177	72	67	71
176	72	66	70
175	71	66	70
174	71	65	69
173	70	65	69
172	70	65	68
171	69	64	68
170	69	64	68
169	69	63	67
168	68	63	67
167	68	62	66
166	67	62	66
165	67	62	65
164	66	61	65

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
163	66	61	64
162	66	60	64
161	65	60	63
160	65	59	63
159	64	59	63
158	64	58	62
157	63	58	62
156	63	57	61
155	62	57	61
154	62	57	60
153	61	56	60
152	61	56	59
151	60	55	59
150	60	55	59
149	60	54	58
148	60	54	58
147	59	54	57
146	59	53	57
145	58	53	56

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
144	58	52	56
143	57	52	55
142	57	51	55
141	57	51	54
140	56	51	54
139	56	50	54
138	55	50	54
137	55	49	53
136	54	49	52
135	54	48	52
134	54	48	51
133	53	47	51
132	53	47	51
131	52	46	50
130	52	46	50
129	51	46	49
128	51	45	49
127	51	45	48
126	50	44	48

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
125	50	44	47
124	49	43	47
123	49	43	47
122	48	43	46
121	48	42	46
120	48	42	45
119	47	41	45
118	47	41	44
117	46	40	44
116	46	40	44
115	45	39	43
114	45	39	43
113	44	39	42
112	44	38	42
111	44	38	41
110	43	37	40
109	43	37	40
108	42	36	40
107	42	36	40

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
106	41	35	39
105	41	35	38
104	41	35	38
103	40	34	37
102	40	34	37
101	39	33	37
100	39	33	36
99	38	32	36
98	38	32	35
97	37	31	35
96	37	31	34
95	36	31	34
94	36	30	33
93	35	30	33
92	35	29	32
91	34	29	32
90	35	28	32
89	34	28	31
88	34	27	31

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
87	34	27	31
86	33	27	31
85	33	26	29
84	32	26	29
83	32	25	28
82	32	25	28
81	31	24	27
80	31	24	27
79	30	24	26
78	30	28	26
77	29	23	26
76	29	22	25
75	28	22	25
74	28	21	24
73	28	21	24
72	27	21	23
71	27	20	23
70	26	20	22
69	26	19	22

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวม
68	26	19	21
67	25	18	21
66	25	18	21
65	24	17	20
64	24	17	20
63	24	16	19
62	23	16	19
61	23	16	18
60	22	15	18
N	200	200	400
$\bar{X}$	124.755	146.305	135.530
S	35.313	36.532	36.044
r_{tt}	.912	.920	.949
SE_{meas}	10.476	10.333	8.140

เกณฑ์การตัดสิน

เนื่องจากการตีความหมายของคะแนนเป็นแบบอิงกลุ่ม เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบจึงใช้คะแนนมาตรฐานในรูปของคะแนนที่ปกติ ตัดสินผลการสอบคิดได้ดังนี้

1. การคิดคะแนนผลการสอบในแต่ละด้าน เมื่อสามารถวัดได้ว่านักเรียนคนใดได้คะแนนที่ปกติเท่าใดแล้ว ให้ตัดสินตามเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพรัตกุล

2520 : 53)

ตั้งแต่ T65 และสูงกว่า แปลว่า มีคิ่ลในค้ำนนั้นสูงมาก

ตั้งแต่ T55 - T65 แปลว่า มีคิ่ลในค้ำนนั้นสูง

ตั้งแต่ T45 - T55 แปลว่า มีคิ่ลในค้ำนนั้นพอใช้

เฉพาะที่ T50 แปลว่า มีคิ่ลในระดับปานกลางของกลุ่ม

ตั้งแต่ T35 - T45 แปลว่า มีคิ่ลในค้ำนนั้นต่ำ

ตั้งแต่ T35 และต่ำกว่า แปลว่า มีคิ่ลในค้ำนนั้นต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดี คือ T35, T45, T55 และ T65 แล้วให้เลื่อนผู้สอบนั้นขึ้นไปอยู่ในกลุ่มที่สูงถัดไปเสมอ

2. การคิดคะแนนผลการสอบรวมทั้งฉบับ โดยรวมคะแนนคิ่ลทุกค้ำน แล้วไปเทียบเป็นคะแนนที่ปกติจากตารางที่ให้ไว้ ส่วนเกณฑ์ตัดสินใช้เกณฑ์เดียวกับข้อ 1

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัด เภยจุล

แบบทดสอบสำหรับงานวิจัย วัดเมตริก

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบที่ใช้ในงานวิจัยนี้ เป็นสถานการณ์ที่เป็นเรื่องราวทั่ว ๆ ไป เมื่อผู้เรียนอ่านแล้วให้พิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับความรู้สึก ความคิดที่เห็นของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือผิดอย่างแท้จริง และไม่กระทบกระเทือนต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด จึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึก ความคิดที่เห็นของนักเรียนมากที่สุด เพื่อให้ผลการวิจัยออกมาถูกต้อง
2. แบบทดสอบมีทั้งหมด 5 ฉบับย่อย ฉบับละ 20 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกฉบับ และทุกข้อ
3. วิธีการตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ให้ตัวอักษร ก ข หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบในกระดาษคำตอบ และห้ามนักเรียนขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
4. **ตัวอย่าง**
- (๐) เพื่อน ๆ ของศักดิ์ชัยชวนไปร่วมขโมยส้มโอที่อร่อยมากในสวนที่เจ้าของไม่มีเวลาดูแล ถ้าท่านเป็นศักดิ์ชัยจะทำอย่างไร
- ก. ไปด้วยคงสนุกดี
ข. ขอคุยนทางดีกว่า
ค. ไม่ไปดีกว่าอาจถูกจับได้

กระดาษคำตอบ

(๐)

ก	ข	ค
	X	

เมื่อนักเรียนต้องการตอบข้อ ข

แต่ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ข เป็นข้อ ก ให้ทำดังนี้

(๐)

ก	ข	ค
X	X	

แบบทดสอบชุดที่ 1

1. วันหนึ่งฉันเห็นสุนัขของคนกำลังเล่นกลางคอกตัวหนึ่งโดยใช้เท้าเขี่ย และกักเบา ๆ จนคางคกอ่อนแรง ถ้าท่านเป็นฉันจะทำอย่างไร
 - ก. เป็นเรื่องของสัตว์ปล่อยตามปกติ
 - ข. ไล่สุนัขออก แล้วแยกคางคกออกไป
 - ค. รอกุสักรู ถ้ายังไม่เลิกเล่นค่อยไล่สุนัขออก
2. วรพงษ์พนมราคีคือเพื่อนที่เขารักกำลังชกต่อยกับเพื่อนอีกคนหนึ่งที่วรพงษ์ไม่ค่อยชอบนัก และนราคีก็เป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ ถ้าท่านเป็นวรพงษ์จะทำอย่างไร
 - ก. เข้าไปห้ามทั้งคู่
 - ข. เข้าช่วยนราคีด้วยอีกคน
 - ค. ยืนดูเฉย ๆ ปล่อยให้เป็นเรื่องของนราคี
3. นักตัวหนึ่งบินเข้าทางประตูบ้านของนารี ซึ่งหน้าต่างบานเป็นกระจุกและปิดอยู่ นกพยายามบินออกมาและบินชนกระจุกหน้าต่าง น้องชายของนารีกำลังไล่จับอย่างสนุกสนาน ถ้าท่านเป็นนารีจะทำอย่างไร
 - ก. ช่วยน้องจับให้ได้
 - ข. ปล่อยให้เล่นต่อไป
 - ค. ห้ามน้องไว้ แล้วเปิดหน้าต่างให้มันออกไป
4. วันหนึ่งสงวณไปกับวิทย์พบสมทรงในซอยเปลี่ยวและมีคน สงวณจะเข้าไปทักทาย สมทรงด้วยความแค้นที่สะสมมานาน ซึ่งเคยถูกสมทรงกลั่นแกล้งเป็นประจำ จึงชวนวิทย์มาร่วมด้วย ถ้าท่านเป็นวิทย์จะทำอย่างไร
 - ก. ปล่อยให้สงวณแค้นคนที่
 - ข. ห้ามสงวณไม่ให้ทำอย่างนั้น
 - ค. ไม่ร่วมด้วยแต่ขอยืนดูสงวณแค้นคนเดียว

5. นายสินเลี้ยงไก่ไว้หลายตัวปรากฏว่าหายไปอยู่เสมอ วันหนึ่งเขาจับได้ว่าไก่ที่หายไปเพราะสุนัขจรจัดตัวหนึ่งขโมยไปกิน และเย็นวันหนึ่งเขาได้ยินไก่ร้อง จึงออกไปดูเห็นสุนัขตัวเดิมกำลังไล่จับไก่อยู่ ถ้าท่านเป็นนายสินจะทำอย่างไร
- หาทางกำจัดสุนัขให้ได้
 - คอยไล่ขังสุนัขเพื่อป้องกันไก่
 - ขอมแซมคอกไก่ไม่ให้สุนัขเข้าได้
6. เพื่อน ๆ จัดไปทัศนศึกษาและพักแรมที่ม้งกะโลขายหาคริมทะเล สุริย์มีหน้าที่ทำอาหาร เพื่อนไปซื้อของที่ยังมีชีวิตอยู่มาให้ทำอาหาร ถ้าท่านเป็นสุริย์จะทำอย่างไร
- วานให้เพื่อนทำอาหารแทน
 - ให้เปลี่ยนรูปเป็นอย่างอื่น บอกว่าคนใช้ทำอาหารไม่เป็น
 - รีบฆ่าทำอาหารเลย ทาสค ๆ จะได้อร่อย
7. ในขณะที่ปราณีกำลังกวาดห้องเก็บของ เพื่อทำความสะอาดก็พบว่ามีหนูซึ่งกำลังเกิดมาใหม่ ๆ อยู่ในกล่องเก็บของ ถ้าท่านเป็นปราณีจะทำอย่างไร
- เรียกแมวมารับ
 - ใส่ถุงมัดไปทิ้งในถังขยะ
 - เอาไปทิ้งที่ไกลบ้านที่หนูรบกวน ๆ
8. ภาณุกำลังอาบน้ำ ปรากฏว่ารูอะไรไม่ทราบตัวไม่ใหญ่ักเลื้อยเข้ามาในห้องน้ำ ซึ่งทำให้ภาณุตกใจมาก ถ้าท่านเป็นภาณุจะทำอย่างไรกับรูตัวนั้นหลังจากหายตกใจกลัวแล้ว
- ไล่ให้ไปให้พ้นจากห้องน้ำ
 - บอกให้คนอื่นช่วยจัดการกับรู
 - ต้องตีให้ตายเพราะจะเป็นอันตรายได้

9. เพื่อน ๆ พ่อของสายใจมาเที่ยวที่บ้าน อาหารที่จะให้เพื่อนรับประทานกลางวัน
ยังไม่มี เงินก็ไม่มีที่จะซื้อข้าว พ่อของสายใจจึงบอกให้สายใจฆ่าไก่ที่เลี้ยงไว้
มาทำเป็นอาหารรับประทาน ถ้าท่านเป็นสายใจจะทำอย่างไร
- ฆ่าไก่ทำอาหารให้พ่อ
 - ไปบอกให้เพื่อนฆ่าแล้วทำอาหาร
 - คิดเปลี่ยนพืชผักข้างบ้านทำอาหารแทน
10. สุกดาเป็นแม่ค้าขายผลไม้ มักถูกไล่แม่ค้าผลไม้ด้วยกันขายตัดราคาเสมอทั้ง ๆ ที่
เคยพูดและตกลงกันหลายครั้ง แต่สาวก็ยังไม่เลิกประพฤติ แม้ไม่เอาควบวิธีนี้
ก็จะหาวิธีอื่นอีกเพื่อกลั่นแกล้ง ซึ่งทำให้ผลไม้ของสุกดาเหลือและขาดทุนทุกวัน
ถ้าท่านเป็นสุกดาจะทำอย่างไร
- เลิกขายที่นี้แล้วไปขายที่อื่น
 - ชักชวนให้แม่ค้าคนอื่นกลั่นแกล้งบ้าง
 - หาทางพาร้ายเพื่อให้มาขายผลไม้ไม่ได้
11. ในวันคล้ายวันเกิดคนขายอยากทำห่อหมกปลา ทำบุญใส่บาตรพระ และที่บ้านมีปลา
ที่สามีหามาได้ขังไว้ในโถง แต่คนไม่อยากจะฆ่าปลานั้น จึงไปซื้อปลาที่ตลาด
ซึ่งแม่ค้าขายปลาจะทำปลาเป็นชิ้นไว้เรียบร้อยแล้ว แต่เมื่อไปซื้อไม่มีปลาขาย
ถ้าท่านเป็นคนขายจะทำอย่างไร
- บอกให้สามีฆ่าแล้วทำห่อหมก
 - นำปลามาฆ่าเองแล้วทำห่อหมก
 - ทำอาหารอย่างอื่นใส่บาตรแทน
12. ทุเสื้อผ้าของท่านจัดเป็นระเบียบทำความสะอาดอยู่เสมอ แต่เมื่อเข้านี้เปิดตู้จะ
เจอเสื้อผ้าต่างตัวไปโรงเรียน ปรากฏว่าแมลงสาบ 2 - 3 ตัว ใต้ขอบบนเสื้อผ้า
ท่านจะจัดการอย่างไรกับแมลงสาบนั้น
- เอาผ้าออกไปสับคแรง ๆ
 - เอาตุ๊กเหม็นมาใส่ตู้ผ้าไว้
 - เอาไม้เขี่ยออกแล้วเหยียบให้แบน

13. ในสวนหลังบ้านของพรณีพี่ชายขึ้นรถคายอย่างไรก็ไม่หมด เพื่อนบ้านแนะนำให้ใช้ยาฉีดฆ่าหญ้า ขณะที่พรณีฉีดยาฆ่าหญ้ายู่นั้นเห็นเขียดตัวเล็ก ๆ วิ่งไปมาอยู่ ถ้าท่านเป็นพรณีจะทำอย่างไร
- หยุดฉีดชั่วคราว
 - ใช้น้ำฉีดแรง ๆ ให้หนีไปก่อน
 - รีบฉีดยาให้เสร็จไม่คงสนใจ
14. รุกกำลังเล่นอยู่หน้าบ้านเพลิน ๆ มีสุนัขข้างบ้านมากัดที่ขาของรุก ถ้าท่านเป็นพี่ชายของรุกจะทำอย่างไรกับสุนัขตัวนั้น
- ตีสุนัขให้ตาย
 - ไปบอกให้เจ้าของตีให้เช็ดหลาย
 - ไปบอกให้เจ้าของสุนัขให้ระวังจะได้ไม่กัดคนอื่นอีก
- ~~15.~~ ห้องนอนของสมถวิลมีตุ๊กแกอาศัยอยู่ สมถวิลเป็นคนที่เกลียด กัด และขะแยงตุ๊กแกมาก แต่มั่นคงมันส่งเสียงร้องนารำคาญ ถ้าท่านเป็นสมถวิลจะทำอย่างไร
- หาทางตีให้ตาย
 - ให้ใครก็ได้จับไปไว้ที่อื่น
 - เอาปูนผสมยาสูบให้มันดม เมื่อมันเมาแล้วจับไปโยนทิ้ง
16. สมเจนูก้าวลงจากรถเมล์ถูกนักเรียนอีกโรงเรียนอื่นชกตอยเอา หลังจากนั้นเขาไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ กลุ่มใหญ่ไปเจอคนที่เคยชกตอยเขาพอดี ถ้าท่านเป็นสมเจนุจะทำอย่างไร
- ปล่อยเขาไปจะได้ไม่จองเวรกัน
 - บอกให้เพื่อนจัดการเป็นการแก้แค้น
 - อยากจะแก้แค้น แต่กลัวเขากลับมาแก้แค้นอีก

17. นำชัยเป็นนักฟุตบอลของโรงเรียน วันหนึ่งลงแข่งขันฟุตบอลกับโรงเรียนอื่น ซึ่งเกมการเล่นเป็นไปอย่างตื่นเต้น และขณะนั้นนำชัยเห็นสามารถเพื่อนร่วมทีมของตนถูกชนล้มลงโดยเจตนา และสามารถลุกขึ้นมาชกต่อยคนที่ทำให้ตนหงุดหงิดและเกิดอารมณ์ขึ้น ถ้าท่านเป็นนำชัยจะทำอย่างไร
- วิ่งเข้าไปห้ามสามารถ
 - เรียกพรรคพวกที่นั่งข้างสนามให้ลงไปช่วยสามารถ
 - เข้าไปช่วยสามารถชกต่อยเพราะกลัวสามารถสู้เขาไม่ได้
18. นเรศเป็นเด็กยากจนต้องอาศัยครอบครัวหนึ่งซึ่งช่วยเหลือค่าเล่าเรียนให้ ครอบครัวนี้มีลูกชื่อเจริญ เจริญเป็นเด็กเกเรชอบรังแกคนอื่น วันหนึ่งเจริญรังแกเด็กคนหนึ่ง จึงชวนนเรศรวมมือด้วย ถ้าท่านเป็นนเรศจะทำอย่างไร
- ไม่เห็นด้วยแต่ก็ไม่รวมมือ
 - ชักชวนไม่ให้เจริญทำอย่างนั้น
 - ช่วยลงมือด้วยเพราะต้องอาศัยครอบครัวเขา
19. พ่อของสุธีถูกฆ่าตาย เขาทราบว่าคนที่ฆ่าพ่อคือนายแสง และเขาเคยไปแจ้งความกับเจ้าหน้าที่แล้ว แต่เจ้าหน้าที่บอกว่ายังไม่มีหลักฐานเพียงพอ ไม่สามารถจับกุมได้และวันหนึ่งเห็นนายแสงเค็มมาคนเคียวในซอยเปลี่ยว ถ้าท่านเป็นสุธีจะทำอย่างไร
- ลอบยิงให้ตาย
 - อยากเข้าทำร้าย แต่กลัวมีความผิด
 - พยายามหาหลักฐานให้ได้แล้วไปแจ้งเจ้าหน้าที่
20. ขณะที่วิไลรัตน์ซึ่งจักรยานอยู่บนถนนนั้น มีสุนัขตัวหนึ่งวิ่งตัดหน้าทำให้รถเสียหลักและล้มลง และเขาได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย ถ้าท่านเป็นวิไลรัตน์จะทำอย่างไรกับสุนัขตัวนั้น
- ปล่อยมันไป
 - ไล่ตีให้หายเจ็บใจ
 - อยากตีมันที แต่กลัวมันกัดเอา

แบบทดสอบชุดที่ 2

1. ประสิทธิ์เป็นนักเรียนที่ยากจน มักจะไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน เข้าวันหนึ่ง เขาเก็บกระเป๋าสตางค์เงินหน้าโรงเรียนซึ่งในกระเป๋ามีบัตรประจำตัวและมีเงินอยู่ 30 บาท ถ้าท่านเป็นประสิทธิ์จะทำอย่างไร

ก. นำเงินไปซื้ออาหารรับประทาน
ข. นำไปให้ครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ
ค. เก็บไว้ก่อนถ้าเจ้าของถามหาค่อยคืนให้

2. นภาพรและวชิเป็นนักเรียนชั้น ม.6 วันหนึ่งนภาพรลืมเอาปากกามา พอจำเป็นต้องใช้จึงขอยืมจากวชิ นอกจากวชิไม่ให้ยืมแล้วยังต่อว่าต่าง ๆ นานา ระหว่างพักรับประทานอาหารกลางวัน วชิวางปากกาไว้บนโต๊ะและนภาพรก็เห็นพอดี ถ้าท่านเป็นนภาพรจะทำอย่างไร

ก. หยิบไปใช้แล้ววางไว้ที่เดิม
ข. เก็บเอาไว้รออยากหวงคืน
ค. เฉย ๆ ไม่สนใจของของคนอื่น

3. บรรลือเป็นเด็กยากจนได้อาศัยอยู่กับครอบครัวหนึ่งที่ช่วยส่งเสียค่าเล่าเรียนให้ และครอบครัวนี้มีลูกชื่อประสงค์ ประสงค์เป็นเด็กเกเรไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ชอบขโมยของเพื่อนบ้าน วันหนึ่งประสงค์อยากกินมะม่วง จึงชวนบรรลือไปขโมยมะม่วงข้างบ้าน ซึ่งเจ้าของบ้านไม่อยู่ ถ้าท่านเป็นบรรลือจะทำอย่างไร

ก. ชักขวานและอธิบายนเหตุผลให้ฟัง
ข. ไม่ร่วมมือด้วยแต่ขอไปยืนดูอยู่ใกล้ ๆ
ค. ร่วมมือด้วยเพราะต้องอาศัยครอบครัวเขา

4. สุกาพบกับชัชชัยมีปากกาที่เหมือนกัน แต่ชัชชัยทำหายที่บ้านและจะหาซื้อใหม่ที่โรงเรียน แต่เมื่อเข้าไปในห้องเรียนเห็นปากกาของสุกาวางไว้บนโต๊ะและตอนนั้นไม่มีใครอยู่ ถ้าเอาปากกาของสุกามาเป็นของตนซึ่งไม่มีใครเห็นและรู้แน่ ถ้าท่านเป็นชัชชัย จะทำอย่างไร

- ก. ไม่สนใจซื้อใหม่ดีกว่า
- ข. เก็บเอาซะเลยไม่มีใครรู้
- ค. เก็บเอาไว้ก่อนถ้าสุกาถามหาคอยคืนให้

5. วันหนึ่งหลังจากเล่นกีฬาเสร็จแล้ว นารีรัตน์เดินเข้าห้องน้ำเพื่อล้างหน้าล้างตา ก่อนกลับบ้าน นารีรัตน์เห็นนาฬิกาอยู่บนชั้นล้างหน้าหน้ากระจก เขาไม่ทราบว่า เป็นของใคร ถ้าท่านเป็นนารีรัตน์จะทำอย่างไร

- ก. เก็บไว้ใช้เลย
- ข. นำไปให้ครูประกาศหาเจ้าของ
- ค. เก็บเอาไปก่อนถ้าเจ้าของประกาศหาคอยคืนให้

6. วันหนึ่งอาจารย์ให้นักเรียนไปชมภาพยนตร์ร่วมกันทั้งหมด หลังจากภาพยนตร์จบแล้ว สมศรีเดินออกจากโรงภาพยนตร์เป็นคนสุดท้าย และพบกระเป๋าเงินหล่นอยู่กับพื้น ถ้าท่านเป็นสมศรีจะทำอย่างไร

- ก. เก็บไปให้ครูประกาศหาเจ้าของ
- ข. เก็บไว้ใช้เองเพราะควรเป็นของผู้ที่เก็บได้
- ค. เก็บไว้ก่อนถ้าทราบว่า เป็นของคนที่ยังจะคืนให้

7. แนน้อยชอบซื้อผลไม้มาฝากอาจารย์เป็นประจำซึ่งทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ไม่พอใจ เพราะคิดว่าเป็นการประจบอาจารย์ วันหนึ่งนักเรียนกลุ่มหนึ่งคิดจะขโมยผลไม้ที่ แนน้อยเอามาฝากอาจารย์ โดยชวนนางเข่าวร่วมเป็นคันท่างให้ เพราะนางเข่าว ไม่ชอบแนน้อยอยู่แล้ว ถ้าท่านเป็นนางเข่าวจะทำอย่างไร

- (5) ก. ห้ามเพื่อน ๆ ไม่ให้ทำอย่างนั้น
- (5) ข. ไม่กล้าขโมยแต่ทำไม่รู้ไม่เห็น
- (1) ค. ร่วมเป็นคันท่างเพื่อแกล้งแนน้อย
- (2) ง. ไปบอกครู
- (4) จ. ไปบอกครู

8. บ้านของมงคลเป็นร้านอาหาร มงคลต้องช่วยบริการและคิดเงินลูกค้าเป็นประจำ การคิดเงินนั้นมงคลสังเกตว่าลูกค้าที่มารับประทานอาหารและเมาสุราคิดอย่างไรก็ไม่สนใจ วันหนึ่งมงคลต้องการเงินไปซื้อเกมส์เล่น จึงขอเงินจากแม่ แต่แม่ไม่ให้ ถ้าท่านเป็นมงคลจะทำอย่างไร

- ก. พยายามเก็บเงินที่แม่ให้ไปโรงเรียนสะสมไว้
- ข. หักเงินที่เก็บจากลูกค้าสะสมไว้วันละ 1 บาท
- ค. คิดเงินลูกค้าเพิ่มขึ้นแล้วหักเก็บไว้ เพราะลูกค้าไม่สนใจ

9. วินัยหิบบางลบของสมชายไปใช้ในขณะที่สมชายถูกจากโต๊ะไปทำธุระ ซึ่งไม่ได้บอกสมชายและคิดว่าจะส่งคืน เมื่อสมชายกลับมาที่โต๊ะไม่เห็นยางลบกับนิตต่าง ๆ นานา และคิดว่าคนที่เอาไปว่านิจัยไม่ใช่ วินัยได้ยินทุกคำพูด ถ้าท่านเป็นวินัยจะทำอย่างไร

- ก. คืนยางลบให้สมชายแล้วขอโทษ
- ข. ทว่าเลยตามเลยไม่คืนเพราะถูกค่าแล้ว
- ค. เก็บไว้ใช้ก่อนค่อยคืนให้ตอนที่สมชายไม่เห็น

10. สุนทรีเดินมาถามสุนทรวาเห็นไก่ของคนที่หรือเปล่า เพราะสุนัขไล่และเห็นวิ่งหนีมาทางนี้ สุนทรียบอกว่าไม่เห็นจริง ๆ เมื่อสุนทรียกลับไปสุนทรียเดินเข้าบ้านเห็นไก่หลบอยู่ใต้โต๊ะและเป็นไก่ของสุนทรียแน่ ถ้าท่านเป็นสุนทรียจะทำอย่างไร

- ก. จับไก่ตัวนั้นคืนให้สุนทรีย
- ข. จับขังไว้เพราะไม่มีใครรู้
- ค. จับขังไว้ก่อนถ้าสุนทรียมาถามหาอีกค่อยคืนให้

11. ปราณีเก็บกระเป๋าสตางค์ในตลาด ซึ่งมีเงินอยู่จำนวนมากและมีหลักฐานด้วยว่าเป็นของใคร แต่ปราณีไม่รู้จัก ถ้าท่านเป็นปราณีจะทำอย่างไร

- ก. เอาเงินไว้แล้วโยนกระเป๋าทิ้งไป
- ข. นำไปให้ครูที่โรงเรียนเพื่อประกาศหาเจ้าของ
- ค. เก็บไว้ก่อนจนกว่าเจ้าของประกาศหาค่อยคืนให้

12. สุธิทำปากกาหายตอนกลางวัน ซึ่งเพื่อนร่วมชั้นช่วยกันหาแต่ไม่พบ จนกระทั่งโรงเรียนเลิกทุกคนกลับบ้านหมด โนรีออกจากห้องเรียนเป็นคนสุดท้าย บังเอิญเห็นปากกาอยู่ที่ชั้นวางรองเท้าของเธอ และจำได้ว่าเป็นของสุธิ ถ้าท่านเป็นโนรีจะทำอย่างไร
- เก็บไว้ทะเลย
 - เอาไปคืนสุธิในวันรุ่งขึ้น
 - เก็บไว้ชั่วคราวก่อนถ้าสุธิถามหาอีกคอยคืนให้
13. วาริและสมคิดชอบอ่านหนังสืออ่านเล่นมาก แต่วาริไม่ค่อยได้อ่านเพราะไม่มีเงินซื้อ ซึ่งต่างจากสมคิดที่ซื้อมาอ่านทุกวัน วันหนึ่งเมื่อถึงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน สมคิดถือหนังสืออ่านเล่นไปอ่านด้วย แต่เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้วสมคิดถูกลงจากโต๊ะอาหารโดยไม่ได้เอาหนังสืออ่านเล่นไปด้วย และวาริก็เห็นพอดี ถ้าท่านเป็นวาริจะทำอย่างไร
- นำไปคืนให้สมคิด
 - เก็บไว้อ่านเองก็ไม่มีใครรู้
 - อ่านให้จบก่อนแล้วคอยคืนให้
14. สันติไปซื้อสินค้าที่ร้านแห่งหนึ่ง ซึ่งเจ้าของร้านบอกราคาแพงกว่าปกติ แต่จำเป็นต้องซื้อแม้ราคาไม่ได้ และบังเอิญเจ้าของร้านทอนเงินให้สันติเกินมา ถ้าท่านเป็นสันติจะทำอย่างไร
- คืนให้เจ้าของร้านไป
 - เอาเสียเลยอยากคิดแพงนัก
 - บอกให้คิดเงินใหม่ถ้ายังคิดผิดอีกก็เอาเสียเลย

15. ลุงมีเป็นคนใจกว้างเห็นแก่ตัวและชอบค่าเด็ก ๆ ที่มาเล่นใกล้บ้านแก เพราะลุงมีกลัวเด็กจะไปขโมยผลไม้ที่แกปลูกไว้ วันหนึ่งแกบิดม้านไปตระต่างจังหวัด ประคองคิดจะแกเผือกลุงมีโดยเข้าไปขโมยผลไม้ จึงชวนปรีชาไปช่วยเพราะเขากับปรีชาเคยถูกลุงมีค่าเป็นประจำ ถ้าท่านเป็นปรีชาจะทำอย่างไร

- ก. ขอเป็นต้นทางดีกว่ากลับถูกจับได้
- ข. ห้ามไม่ให้ทำอย่างนั้นและพยายามขัดขวาง
- ค. ร่วมมือช่วยเป็นการแกเผือกและไต่กินผลไม้ด้วย

16. มีนกขุนทองตัวหนึ่งบินมาเกาะหน้าต่างบ้านของอุดมศรี อุดมศรีเอาอาหารให้กินและจับไว้ อุดมศรีอยากได้นกมาเลี้ยงนานแล้วจึงดีใจมาก แต่อุดมศรีรู้ว่านกตัวนี้เป็นของรักชัยและรักชัยก็รักนกตัวนี้มากด้วย ถ้าท่านเป็นอุดมศรีจะทำอย่างไร

- ก. นำไปคืนรักชัย
- ข. จับไว้ก่อนถ้ารักชัยมาถามคอยคืนให้
- ค. เอาชิงกรงไว้เพราะควรเป็นของคนที่ยึดได้

17. สุธเทพเป็นเด็กที่ชอบรังแกคนอื่น มนตรีและนริศเป็นเพื่อนที่รักกันทั้งสองคนเคยถูกลูเทพรังแกเสมอ วันหนึ่งลูเทพเอาของเล่นมาเล่นที่หน้าบ้าน ขณะเดียวกันมนตรีเดินผ่านมาเห็นของเล่นของลูเทพ ซึ่งเป็นของเล่นที่ตนอยากได้มานานแล้ว จึงไปชวนนริศมาร่วมขโมยด้วย เมื่อลูเทพเผลอเป็นการแกแค้นและไต่ของเล่นที่ตนชอบด้วย ถ้าท่านเป็นนริศจะทำอย่างไร

- ก. ร่วมมือทันที
- ข. ห้ามไม่ให้มนตรีทำอย่างที่ดี
- ค. ไม่ร่วมด้วยแต่ขอคืนของต่าง ๆ กลับถูกจับ

18. บ้านของวิชาฐานะยากจนและพ่อกำลังป่วยหนัก วิชาพยายามหาเงินมารักษาพ่อ
 สักเป็นเพื่อนวิชาแต่เป็นคนที่ไม่เกร วันหนึ่งมาชวนวิชาไปร่วมขโมยเงินบ้าน
 คาราซึ่งเป็นคนมีฐานะดีและอยู่คนเดียว ถ้าท่านเป็นวิชาจะทำอย่างไร
- ชดชวางเพื่อนไม่ให้ทำอย่างนั้น
 - ไม่กล้า ขอทุนทางศึกษากลับถูกจับ
 - ร่วมมือด้วยจะได้เงินมารักษาพ่อ
19. ประจักษ์เป็นนักเรียนที่เพื่อน ๆ ไม่ค่อยชอบหน้านัก และบังอรเป็นคนหนึ่งที่เคย
 ถูกประจักษ์รังแก กลั่นแกล้งเสมอ วันหนึ่งประจักษ์ทำสมุดวิชาภาษาไทยหล่นอยู่
 ระหว่างทางกลับบ้าน บังอรเดินมาเห็นพอดี ถ้าท่านเป็นบังอรจะทำอย่างไร
- เก็บไปคืนประจักษ์
 - ฉีกให้ขาดแล้วโยนทิ้ง
 - เก็บไว้ก่อนถ้าประจักษ์ถามหาค่อยคืนให้
20. สมฤทัยเป็นเด็กยากจน วันหนึ่งเห็นคนกระตุกสร้อยวิ่งผ่านเข้าไปและมีคนวิ่งไล่
 ตามมาเพื่อจับตัวคนร้ายมาติด ๆ คนร้ายเห็นจวนตัวจึงขว้างสร้อยทิ้งไว้ข้างทาง
 สมฤทัยเองก็เห็น เมื่อคนร้ายและผู้ไล่จับวิ่งผ่านไปหมดแล้ว สมฤทัยเดินไป
 เก็บสร้อยขึ้นมา ถ้าท่านเป็นสมฤทัยจะทำอย่างไร
- เอาไปคืนให้เจ้าของสร้อย
 - เก็บเอาเป็นของตนเสียเลย
 - เก็บไว้ถ้าเขามาถามหาค่อยคืนให้

1005

แบบทดสอบชุดที่ 3

1. ในการแข่งขันกีฬาเชื่อมความสามัคคีระหว่างโรงเรียนชายและโรงเรียนหญิง ในตัวจังหวัดหนึ่ง ได้จัดให้มีการแข่งขันบาสเกตบอลขึ้น โดยให้ฝ่ายโรงเรียนหญิง มี 12 คน และฝ่ายโรงเรียนชายมีเพียง 6 คน ซึ่งหน้าตาของนักเรียนหญิงที่ลงแข่งขันมีทั้งสวยและน่ารักทั้งนั้น ถ้าท่านเป็นนักเรียนชายที่ลงแข่งขันบาสเกตบอล จะทำอย่างไร
 - ก. พยายามเล่นให้สุภาพที่สุด
 - ข. อยากจะกอดสักครั้งแต่กลัวจับได้และโดนค่าเอา
 - ค. แกล้งแย่งบอลผิดเพื่อจะได้มีโอกาสกอดสักครั้งก็ยังดี
2. คุณสันต์มีลูกสาวชื่อสมใส ซึ่งรักใคร่ชอบพอกับน้องอาจ แต่คุณสันต์พยายามกีดกัน เพราะไม่ชอบน้องอาจนัก ทั้ง ๆ ที่น้องอาจเป็นคนดี ถ้าท่านเป็นน้องอาจจะทำอย่างไร
 - ก. พยายามแสดงความรักให้พ่อเห็นใจ
 - ข. พ่อไม่รักแต่พยายามให้ลูกสาวรักให้ได้
 - ค. หาโอกาสให้สมใสเป็นของตนโดยเร็ว
3. พิมพ์ใจมีปัญหาขัดแย้งอย่างรุนแรงกับสามีที่พ่อแม่บังคับให้แต่งงานด้วย จึงหนีมาหากำพรซึ่งเคยเป็นคนรักมาก่อนแต่งงาน และขออาศัยอยู่ชั่วคราว ถ้าท่านเป็นกำพร จะทำอย่างไร
 - ก. พุดจาให้เธอเข้าใจและกลับไปหาสามี
 - ข. ตกลงทันทีและคอยหาโอกาสแสดงความรัก
 - ค. พยายามให้หย่าจากสามีเก่าโดยแสดงความรัก และเห็นใจในรักเก่า
4. ในการต้อนรับน้องใหม่ซึ่งจัดขึ้นในเวลากลางคืน รุ่นพี่ได้ให้รุ่นน้องเล่นเกมช้อนหากัน โดยให้ผู้หญิงจับคู่กับผู้ชายไปช้อนแล้วรุ่นพี่เป็นคนหา พอถึงวงค์ก็สร้อยศิริจับคู่กัน และสร้อยศิริเป็นผู้หญิงที่วงค์หมายปองไว้ ถ้าท่านเป็นวงค์จะทำอย่างไร
 - ก. เล่นเกมตามปกติ
 - ข. จับมือ สารภาพความรัก
 - ค. หาโอกาสกอด มีค้อย่างนี้ใครจะเห็น

5. เสริมศักดิ์เป็นคนที่เคยทำให้ชลอเสียหน้าในงานเลี้ยง เติญเนตรภรรยาของเสริมศักดิ์ออกไปเต้นรำกับชลอ และที่ฟลอร์เต้นรำไฟสลัวมาก ถ้าท่านเป็นชลอจะทำอย่างไร
- ก. เต้นรำตามมารยาท
 - ข. พยายามลวนลาม เพื่อแก้แค้น
 - ค. อยากกอดสักที แต่กลัวเสียมารยาท
6. สมเกียรติและแก้วตาเคยมีความพึงพอใจและชอบพอรักใคร่กันมาก แต่ต่อมาสมเกียรติต้องไปแต่งงานกับหญิงอื่น วันหนึ่งสมเกียรติมาชวนแก้วตาไปรับประทานอาหารที่บ้าน เพราะภรรยาตนไม่อยู่ ถ้าท่านเป็นแก้วตาจะทำอย่างไร
- ก. จะตอบตกลงถ้าเขาไม่มีภรรยา
 - ข. บอกขอบคุณมาก แต่มีธุระไปไม่ได้
 - ค. ตกลงทันที เพราะอยากใกล้ชิดเขาเสมอ
7. พงนีทำงานเป็นเลขาของชาญศักดิ์ ซึ่งชาญศักดิ์มีภรรยาแล้ว แต่ไม่ได้อยู่ร่วมกัน เพราะภรรยาของชาญศักดิ์ทำงานอยู่ต่างจังหวัด ชาญศักดิ์พยายามใกล้ชิดเพื่อต้องการสนิทสนมกับพงนี และมักเรียกพงนีเข้าไปคุยด้วยเสมอหลังจากเลิกงานแล้ว ถ้าท่านเป็นพงนีจะทำอย่างไร
- ก. พยายามเลี่ยงบอกว่าต้องรีบกลับบ้าน
 - ข. ใช้ความสาววัยเยาว์เพื่องานมั่นคง
 - ค. คุยด้วยตามปกติ เพื่อไม่ให้เขาเสียกำลังใจ
8. รุชชาติหลงรักมาลีอย่างมาก แต่ต่อมามาลีไปแต่งงานกับชายอื่น วันหนึ่งมาลีมาหารุชชาติในเวลากลางคืน ซึ่งในบ้านไม่มีใครอยู่เลยนอกจากตน ถ้าท่านเป็นรุชชาติจะทำอย่างไร
- ก. คุยด้วยตามปกติ
 - ข. พยายามให้รู้และระลึกถึงความรักและวันเก่า ๆ
 - ค. อยากบอกเธอยังรักเสมอแม้มีสามีแล้วแต่พยายามหักห้ามใจ

9.

คลยาได้มาเช่าหอพักอยู่ ซึ่งเจ้าของหอเป็นชายที่คลยาพึงพอใจตั้งแต่แรกเห็น และเจ้าของหอจะมาเก็บค่าเช่าเองและมาคุยถึงห้องของตนเสมอ ถ้าท่านเป็นคลยาจะทำอย่างไร

- ก. ทำตัวตามปกติ
- ข. อยากบอกกว่าสนใจเขาแต่กลัวถูกตำหนิ
- ค. แสดงตนเพื่อยั่ววนให้เขาสนใจเราให้ได้

10. กรอใจและชานาญอยู่กันมานานหลายปี แต่มาระยะหลังทั้งสองมักมีปัญหาและทะเลาะถึงกับทำร้ายร่างกายกันเสมอ กรอใจจะหนีไปพักที่บ้านญาติเป็นประจำ และชานาญจะตามไปขอคืนดีและรับกลับมาทุกครั้ง วันหนึ่งทะเลาะกันรุนแรง กรอใจจึงตัดสินใจหนีไปบวชชี ถ้าท่านเป็นชานาญจะทำอย่างไร

- ก. ปล่อยเขาไปถ้าเขาต้องการอย่างนั้น
- ข. สำนวนว่าจะไม่มีเหตุการณ์อย่างนั้นเกิดขึ้นอีกและอ้อนวนให้รัก
- ค. ไปเยี่ยมเยียนตามปกติ แสดงความดีให้เห็น คอยโอกาสที่หลอนสัก

11. รุจีเป็นหญิงที่ไม่ค่อยดีตัว และหลอนเป็นผู้หญิงที่สวยงามและน่ารักมาก ทำให้ทุกคนพึงพอใจหลอรวมทั้งเศรษฐีด้วย วันหนึ่งทั้งสองมีโอกาสได้ไปเที่ยวหน้าตกกัน และในขณะนั้นปลอดคู่กัน ถ้าท่านเป็นเศรษฐีจะทำอย่างไร

- ก. ทำตัวตามปกติ
- ข. ชวนเล่นน้ำ หาโอกาสจับเนื้อต้องตัว
- ค. อยากกอดสักทีแต่กลัวหลอนไม่เล่นด้วย

12. มานพเป็นคนเที่ยวเสเพล แม้จะมีภรรยาแล้วก็ตาม อ้อมใจทำงานอยู่กับบริษัทของมานพ วันหนึ่งพ่อของอ้อมใจป่วยหนัก อ้อมใจต้องการเงินจำนวนมากมารักษา จึงจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากมานพ ถ้าท่านเป็นอ้อมใจจะทำอย่างไร

- ก. ไขเรือนร่างยั่ววน
- ข. บอกความจำเป็นให้เข้าใจ
- ค. ถ้าช่วยเหลือ จะทำตามความต้องการของเขา

13. นิกมและฤดีแต่งงานกันมีลูกด้วยกันหนึ่งคนต่อมาต้องแยกทางกัน ฤดีขออุปการะลูกเอง ทั้งที่มีปัญหาเพราะรายได้ไม่พอกับรายจ่าย คนรักเก่าก่อนฤดีแต่งงานกับนิกม ซึ่งแต่งงานไปแล้วเหมือนกันแต่ไม่มีลูก จึงมาขอฤดีไปเลี้ยง ถ้าท่านเป็นฤดี จะทำอย่างไร
- ก. บอกให้เลิกกับภรรยาเสียแล้วตนกับลูกจะไปอยู่ด้วย
- ข. ขอเลี้ยงลูกเองแต่ถ้ามีปัญหามาก ๆ จะไปขอความช่วยเหลือ
- ค. ขกฤดีให้เพราะคิดว่าโอกาสต่อไปตนอาจจะไปอยู่กินกับเขาก็ได้
14. วันหนึ่งหลังจากเลี้ยงสังสรรค์ที่บริษัทแล้ว อุดมชัยซึ่งเป็นผู้จัดการบริษัทและมีภรรยาแล้ว แต่ภรรยาไม่สามารถออกงานได้ ได้ชวนนางนุชพนักงานสาวไปเดินราตรีเพราะ อุดมชัยมีความพึงพอใจนางนุช ซึ่งนางนุชก็ทราบดี ถ้าท่านเป็นนางนุชจะทำอย่างไร
- ก. เตือนสติอุดมชัยว่าเป็นสิ่งไม่ดี
- ข. ตกลงทันที เพื่อต้องการให้อุดมชัยสนใจหลอนมากขึ้น
- ค. อยากทำตามใจอุดมชัย แต่กลัวภรรยาอุดมชัยรู้ภายหลัง
15. คารุงเป็นผู้หญิงที่ไม่แคร์ต่อสังคมถึงแม้จะมีสามีแล้วก็ตาม ที่ทำงานทุกคนก็ทราบดี และหลอนก็แสดงตัวว่าพึงพอใจต่อวิโรจน์ซึ่งทำงานร่วมกัน ถ้าท่านเป็นวิโรจน์ จะทำอย่างไร
- ก. ถือคติไม่สนคนมีสามีแล้ว
- ข. นาคบกับหลอนคนเดียวแต่กลัวมีปัญหา
- ค. หาโอกาสให้หลอนรู้ว่าตนก็สนใจหลอนเหมือนกัน
16. สุวรรณหักกับเพื่อน ๆ เติบโตในซอยเปลี่ยว เจอสมส่วนซึ่งเป็นผู้หญิงที่สวยและน่ารัก มากเดินมาคนเดียว สุวรรณหักพึงพอใจหลอนมานานแล้ว ถ้าท่านเป็นสุวรรณหักจะทำอย่างไร
- ก. ทักทายตามมารยาท
- ข. พุดจาให้รู้ว่าเราสนใจ
- ค. เข้าไปลวนลามให้เพื่อนคัดค้านทาง

16. สุวรรณหักเพื่อน ๆ เติบโตในซอยเปลี่ยว เจอสมส่วนซึ่งเป็นผู้หญิงที่สวยและน่ารัก
มากเดินมาคนเดียว สุวรรณหักพอใจหล่นมานานแล้ว ถ้าท่านเป็นสุวรรณหักจะทำอย่างไร
- ก. ทักทายตามมารยาท
- ข. พูดจาให้รู้ว่าเราสนใจ
- ค. เข้าไปลวนลามให้เพื่อนคั่นทาง

17. นงคราญเป็นเพื่อนร่วมรุ่นกับชลิศสมัยเรียนด้วยกัน และทั้งสองเคยรักกันมาก และหลังจากที่เรียนจบแล้ว นงคราญไปแต่งงานกับชายอื่น ครอบครัวของนงคราญ มักมีปากเสียงกันเพราะมีปัญหากัน ต่อมานงคราญหนีไปบวชที่วัดใกล้บ้านของชลิศ เมื่อชลิศรู้จึงไปหาและเยื้อมเยียนเป็นประจำเพราะตนยังรักและต้องการนงคราญอยู่ ถ้าท่านเป็นนงคราญจะทำอย่างไร

- ก. พுகุญตามปกติของผู้ถือศีล
- ข. เราก็กินใจเขาแต่แสดงคนไม่ได้
- ค. หาโอกาสให้เขารู้ว่ายังอาลัยเขาอยู่เหมือนกัน

18. แม้จะแต่งงานแล้วแต่พิเชษฐ์ก็ยังทำตนเหมือนคนโสด ทุกวันพิเชษฐ์จะมาสอน ที่แบคมินตันให้สุณีย์เพื่อลงแข่งขัน พิเชษฐ์เป็นคนที่เอาใจผู้หญิงเก่งทำให้สุณีย์ สนใจอยู่เจิบ ๆ หลังจากเลิกเล่นแล้วพิเชษฐ์จะชวนสุณีย์ไปทานข้าวด้วยเสมอ ถ้าท่านเป็นสุณีย์จะทำอย่างไร

- ก. ไปบางครั้งตามมารยาท
- ข. ตกลง หาโอกาสสนิทกับเขาอย่างจริงจัง
- ค. อยากรออยู่ใกล้เขาทุกเวลาแต่เสียกายที่มีภรรยาแล้ว

19. สมจิตรถูกพ่อแม่บังคับให้แต่งงานทั้ง ๆ ที่มีคนรัก คือสมชายอยู่ก่อนแล้ว และทั้งสองรักกันมากด้วย บ้านของสมจิตรเป็นร้านขายของ ทุกวันที่สมชาย ไปทำงานต้องผ่านหน้าร้านของสมจิตรเสมอ ถ้าท่านเป็นสมชายจะทำอย่างไร

- ก. จะคอยเชอตลอดชีวิต
- ข. ขอเพียงเห็นหน้าเธอทุกวันก็พอ
- ค. พยายามตัดใจ ถึงอย่างไรเธอแต่งงานไปแล้ว

20. อำนาจ และวิชัย ^{เป็นเพื่อนรักกันมา} ไปหลงรักผู้หญิงคนเดียวกัน ส่วนผู้หญิงหลอนมีที่ท่าว่าจะสนใจ อำนาจอยู่ ซึ่งวิชัยก็รู้ดี แต่วิชัยต้องการที่จะแต่งงานกับหลอนมาก ถ้าท่าน ^{ในฐานะผู้รักและห่วงใย} เป็นวิชัยจะทำอย่างไร

(3) ก. อยากจะบอกแต่กลัวตลก

(6) ข. ตัดใจเสียเพราะผู้หญิงไม่สนใจเรา

(1) ค. หาทางทุกวิธีการที่จะได้หลอนมาเป็นของตน

(8) ง. ^{ตัดใจทิ้งไป เพราะกลัวคนอื่นจะรู้}

(4) จ. ^{ขอพ่อแม่ไปช่วย เพราะกลัวตัวเองเสียชื่อเสียง}

(5) ฉ. ^{ตัดใจทิ้งไป เพราะไม่รักแล้ว}

9 ก

แบบทดสอบชุดที่ 4

๑. สมบัติกับณรงค์เป็นเพื่อนรักกันได้ไปซื้อของที่ร้านสหกรณ์โรงเรียน ณรงค์ทำกระจก
ตุ๊กตาของราว โดยเจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่เห็น หลังจากนั้นหลายวันสมบัติได้ไป
ซื้อของอีก เจ้าหน้าที่ได้ถามว่าใครทำกระจกราว ถ้าท่านเป็นสมบัติจะทำอย่างไร
- บอกว่าไม่ทราบ
 - บอกว่าคนไม่ได้ทำ
 - บอกว่าณรงค์ทำราว
๒. ในช่วงโมงภาษาไทยครูให้นักเรียนออกมาพูดเรื่องประทับใจหน้าชั้น โดยสั่งการบ้าน
ให้ไปเขียนเค้าโครงเรื่องมาก่อน และเมื่อถึงชั่วโมงเรียนครูให้จับฉลากออกมาพูด
ศรีสุภาได้ออกมาพูดคนแรก แต่ศรีสุภาไม่ได้เขียนเค้าโครงเรื่องมา เมื่อถึงเวลา
พูดก็ออกไปพูด พอทุกคนพูดเสร็จครูสรุปและชมศรีสุภาว่าพูดได้ดี ก่อนออกจาก
ห้องเรียนครูบอกว่าให้ทุกคนเอาเค้าโครงเรื่องไปส่งที่โต๊ะ ถ้าท่านเป็นศรีสุภา
จะทำอย่างไร
- บอกครูว่าลืมเอาเค้าโครงมา
 - บอกครูว่ายังไม่ได้เขียนเค้าโครง
 - ทำเฉย ๆ ถ้าครูถามหาบอกว่ายังไม่ได้เขียนเค้าโครง
๓. ศิริลักษณ์และกุหลาบเป็นนักเรียนห้องเดียวกันและเรียนที่ทั้งคู่ วันหนึ่งศิริลักษณ์
แก้ปัญหาคณิตศาสตร์ไม่ได้ จึงถามขึ้นว่าใครทำโจทย์ปัญหานี้ได้ช่วยบอกบ้าง
กุหลาบนั้นเข้าใจโจทย์ปัญหานี้ดี แต่ไม่ยอมบอกเท่าไรนัก ถ้าท่านเป็นกุหลาบ
จะทำอย่างไร
- บอกว่าตนทำไม่ได้เช่นกัน
 - บอกว่าตนทำได้ และช่วยอธิบายให้
 - บอกว่าทำได้ แต่กลัวอธิบายไม่ได้และไม่รู้ว่าถูกหรือไม่

4. เพื่อนของสมคิดทำงานเออาร์คเอาเปรียบคนอื่นตลอดเวลาเมื่อทำงานร่วมกัน และสมคิดก็พอรู้ ต่อมาครูประจำชั้นรู้และระคาย จึงมาเลียบเคียงถามสมคิดว่าเป็นอย่างนั้นจริงหรือไม่ ถ้าท่านเป็นสมคิดจะทำอย่างไร
- บอกความจริงแก่ครูไปเสียเลย บอกครูก็ไม่ยอมบอกครูก็ไปบอกคนอื่นต่อ
 - บอกว่าไม่เป็นความจริงอย่างที่ครูรู้
 - บอกว่าทนพูดไม่ได้ เพราะไม่ทราบชัดเจนว่าเป็นอย่างนั้นจริงหรือไม่
5. วรณาเป็นเพื่อนที่อารีรักมากมาขอร้องให้อารีรักเป็นพยานให้ตนพ้นผิด แต่อารีรักแน่ใจว่าสิ่งที่วรณาขอร้องนั้นไม่เป็นความจริง เมื่อเจ้าหน้าที่มาสอบถามอารีรักในการกระทำของวรณา ถ้าท่านเป็นอารีรักจะทำอย่างไร
- ปฏิเสธไม่ขอเกี่ยวข้อง
 - พูดขอร้องให้เพื่อนยอมรับผิด
 - ช่วยเพื่อนเพื่อแสดงความรักเพื่อน
6. ปรีดาเป็นนักมวยฝีมือดีแต่การชกครั้งนี้ปรีดาต้องการ เงินจำนวนมากมารักษาพ่อที่เจ็บป่วยอยู่ ถ้าฟังเงินรางวัลที่ได้จากการชกยังไม่พอรักษาพ่อ ปรีดายังไม่รู้ว่า จะหาเงินที่ไหนมาเพิ่ม ฝ่ายตรงข้ามรู้เรื่องนี้จึงจ้างปรีดาล้มมวย โดยให้ค่าตอบแทนเป็นเงินมากพอที่จะรักษาพ่อได้ ถ้าท่านเป็นปรีดาจะทำอย่างไร
- ล้มมวยสักครั้งโดยไม่แสดงให้ใครรู้
 - ไม่ต้องล้ม คอยยืมเงินผู้จัดการที่หลัง
 - อยากล้มเหมือนกันแต่ต้องปรึกษาผู้จัดการดูก่อน
7. ในชั่วโมงศิลปะสมนึกเอามือไปโคนภาพวาดสีน้ำมันของอรรณีตกลงบนพื้นทำให้ภาพของอรรณีเลอะ โดยที่ไม่มีใครเห็นซึ่งพอดีกับลมพัดภาพของคนอื่น ๆ ตกลงที่พื้นด้วย ถ้าท่านเป็นสมนึกจะทำอย่างไร
- บอกว่าลมพัดภาพเขตก
 - บอกอรรณีว่าตนทำภาพตกและขอโทษ
 - ทำเฉย ๆ เพราะอย่างไรก็ไม่มีใครเห็น

8. รัตนพรกลับจากโรงเรียนด้วยความหิว เมื่อเข้าไปในบ้านเจอขนมวางอยู่บนโต๊ะรับแขกจึงหยิบกิน เมื่อกินไปได้ครึ่งชิ้นก็นึกขึ้นได้ว่าต้องเป็นขนมของพี่สาวแน่ ๆ และถ้าเธอทราบรัตนพรจะต้องถูกตอว่าแน่นอน ถ้าท่านเป็นรัตนพรจะทำอย่างไร
- บอกพี่สาวว่าตนกินขนมไปแล้ว
 - ถ้าพี่สาวเอะอะก็แกล้งทำเป็นไม่ได้ยิน
 - เฉย ๆ ไว้ก่อน ถ้าพี่สาวซักถามจึงบอกว่าตนกิน
9. สมพงษ์ต้องการไปทัศนศึกษากับเพื่อน ๆ ซึ่งโรงเรียนจัดโดยไม่มีงบค้ำคืน แต่ผู้ที่จะไปต้องมีใบอนุญาตจากผู้ปกครองเสียก่อน สมพงษ์ไม่แน่ใจว่าพ่อแม่ตนจะอนุญาตหรือไม่ เมื่อทางโรงเรียนแจกใบขออนุญาตไปให้ผู้ปกครองเซ็นต์อนุญาตให้ไปทัศนศึกษา ถ้าท่านเป็นสมพงษ์จะทำอย่างไร
- ให้พ่อแม่เซ็นต์ทั้ง ๆ ที่ไม่แน่ใจ
 - เซ็นต์เองเพราะจะได้ไปแน่นอน
 - ลองถามพ่อแม่ดูก่อนถ้าไม่อนุญาตจะได้เซ็นต์เอง
10. สุภัตราไม่มีเงินชำระค่าเล่าเรียนลูก จึงไปขอยืมจากเพื่อนบ้านโดยสัญญาว่าจะคืนให้ภายในสิ้นเดือน เมื่อครบกำหนดสุภัตราได้เงินมาแล้วไปใช้จ่ายทางอื่นหมด ถ้าท่านเป็นสุภัตราจะทำอย่างไร
- ขอยืมคนอื่นมาใช้ก่อน
 - ไปขอผ่อนผันต่อเพื่อนบ้านอีก
 - ไม่ไปพบจนกว่าจะมีเงินไปใช้คืน
11. อภิรัตน์และอนุภาพชกต่อยกันซึ่งหทัยวรรณอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย พอครูฝ่ายปกครองเดินมาพบเข้า อภิรัตน์กับอนุภาพจึงเดินเลี้ยวไป ครูจึงถามหทัยวรรณว่ามีเรื่องอะไรกัน ถ้าท่านเป็นหทัยวรรณจะทำอย่างไร
- ตอบครูว่าทั้งคู่ชกต่อยกัน
 - ตอบครูว่าสงสัยทั้งคู่หยอกล้อกัน
 - ตอบครูว่าไม่ทราบตนไม่ทันสังเกต

12. ชบาทำการบ้านไม่ได้จึงแอบลอกของเสรีส่งครู เมื่อครูตรวจเสร็จเห็นว่าทั้งคู่ทำเหมือนกันมากจึงเรียกมาถามว่าลอกกันหรือเปล่า ถ้าท่านเป็นชบาจะตอบครูว่าอย่างไร

ก. บังเอิญที่ทำเหมือนกัน
ข. เฉย ๆ ให้เสรีเป็นคนตอบ
ค. บอกครูว่าแอบลอกของเสรี

13. สนธยาได้รับปากจกหมายจากผู้อำนวยการให้ไปส่งควนแต่เขาลืมสนิท วันรุ่งขึ้นเขากลับมาหาจกหมายฉบับนั้นเพื่อจะไปส่งแต่หาไม่พบ ถ้าท่านเป็นสนธยาจะทำอย่างไร

ก. บอกผู้อำนวยการว่าส่งแล้ว
ข. เข้าไปบอกผู้อำนวยการว่าทำจกหมายหาย
ค. เฉย ๆ ถ้าผู้อำนวยการถามค่อยบอกว่าทำหาย

14. นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศคนหนึ่งหาซื้อผ้าไหมไทย บังเอิญพ่อค้าต้องการขายผ้าไหมเทียมให้และขอร้องให้สานิตซึ่งพบกับชาวต่างประเทศได้ โดยสัญญาว่าจะให้คำตอบแทนบ้าง ถ้าท่านเป็นสานิตจะทำอย่างไร

ก. ไม่ช่วยไม่ยุ่งดีกว่า
ข. บอกนักท่องเที่ยวว่าเป็นของเทียม
ค. ร่วมมือค้าขายเพราะเป็นคนชาติเดียวกัน

15. ในช่วงโมงภาษาอังกฤษอาจารย์เรียกการบ้านตรวจและถ้าใครไม่ทำจะถูกลงโทษ สายใจไม่ได้ทำการบ้านและลืมเอาสมุดมาด้วย และสังเกตว่าถ้าใครลืมเอาสมุดมาจะไม่ถูกทำโทษ และอาจารย์ให้นำสมุดมาตรวจในวันต่อไป ถ้าท่านเป็นสายใจจะบอกอาจารย์ว่าอย่างไร

ก. บอกว่าลืมเอาสมุดมา
ข. บอกว่าลืมทำการบ้าน
ค. บอกว่าทำการบ้านเสร็จแล้วแต่ลืมเอาสมุดมา

16. เพื่อนสนิทที่รักกันมากของพระราชาขับรถโดยหลังจากไปชนรถคันหนึ่งซึ่งจอดอยู่ และพระราชาอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย เมื่อเจ้าของรถคันนั้นกลับมาเห็นรถคนโคนชนจึงถามพระราชา ถ้าท่านเป็นพระราชาจะทำอย่างไร

- ก. บอกว่าคนอื่นทำและหนีไปแล้ว *เพราะรถคันนั้นเป็นของคนอื่น*
- ข. บอกว่าไม่ทันสังเกตว่ามีอะไรเกิดขึ้น *ค. ว่ารถคันนั้นไม่มีอะไร ไม่ควรไปสนใจ*
- ค. บอกเจ้าของรถว่าเพื่อนของตนเป็นคนทำ *เพราะรถคันนั้นเป็นของคนอื่น*

17. นิสาชวนสมศรีให้ไปเป็นเพื่อนที่ตลาดเพื่อหาซื้อของหลังจากเลิกเรียนแล้ว สมศรีตอบตกลงแต่พอใกล้เลิกเรียนนิสาเพื่อนรักอีกคนที่อยู่โรงเรียนเดียวกันจะลงแข่งขันวอลเลย์บอลในนามโรงเรียนมาชวนให้ไปช่วยเชียร์ให้กำลังใจเธอ และสมศรีชอบวอลเลย์บอลมากด้วย ถ้าท่านเป็นสมศรีจะทำอย่างไร

- ก. เดินไปส่งนิสาที่ตลาดแล้วขออนุญาตกลับก่อน
- ข. ให้คนไปบอกนิสว่าตนมีธุระไปเป็นเพื่อนไม่ได้
- ค. ยอมพลากโอกาสชมการแข่งขันพานิสาไปซื้อของที่ตลาด

18. เสริมสุขเป็นคนหวงปากกามาก วันหนึ่งมาโนชหยิบปากกาของเสริมสุขไปใช้โดยไม่มีการเห็นและทำปากกาค้านั้นหายไปโดยไม่ไต่ค้างใจ เมื่อเสริมสุขต้องการใช้ปากกาค้นหาจนทั่วไม่พบ ขณะที่เสริมสุขค้นหาอยู่มาโนชทราบคำว่าเสริมสุขกำลังค้นหาปากกาที่ตนทำหาย ถ้าท่านเป็นมาโนชจะทำอย่างไร

- ก. บอกว่าตนเอาไปแล้วทำหาย
- ข. ทำเฉย ๆ ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้เพราะไม่มีใครเห็น
- ค. ทำเฉย ๆ ไว้ก่อน ถ้าเสริมสุขถามก็บอกว่าตนหยิบไป

19. อาจารย์ประจำห้องของมารีสา บอกมารีสาให้ไปบอกเพื่อนร่วมชั้นทุกคนว่าวันเสาร์นี้ถ้าใครว่างให้มาช่วยกันตกแต่งห้องเรียน ถ้าใครไม่ว่างก็ไม่ต้องมา ส่วนมารีสาอยากได้เพื่อนมาด้วยกันทุกคน ถ้าท่านเป็นมารีสาจะบอกเพื่อนว่าอย่างไร

- ก. บอกว่าครูให้มาทุกคน
- ข. บอกตามที่ครูบอกว่าใครว่างก็ให้มา
- ค. ครูบอกว่าใครว่างก็ให้มาแต่ครูอยากให้มีมาทุกคน

20. ในช่วงชั่วโมงกิจกรรมอาจารย์ผู้สอนได้สั่งให้ผู้เรียนประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุมาส่ง สรรพาคิดไม่ได้ว่าจะทำอะไรและทำอย่างไร จึงให้พี่หัดกะเพื่อนร่วมชั้นช่วยคิดให้แล้วตนนำมาทำส่งครู เมื่อถึงชั่วโมงกิจกรรมวันต่อมาอาจารย์ชมสรรพหาว่ามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีประโยชน์และสวยงามมาก ถ้าท่านเป็นสรรพหาจะทำอย่างไร

- ก. ยืมรับอย่างภูมิใจ
- ข. บอกครูว่าพี่หัดกะและตนช่วยกันทำ
- ค. บอกครูว่าพี่หัดกะเป็นคนคิดแต่ตนเป็นคนทำ

แบบทดสอบชุดที่ 5

วิชา สังคมศึกษา

1. ในงานเลี้ยงวันเกิดอาจารย์ที่ปรึกษา ในงานห้ามเอาสุราเข้าไปดื่มโดยเด็ดขาด
ทรงเกียรติจึงร่วมกับเพื่อนวางแผนเอาสุราเข้าไปดื่มโดยเอาผสมกับน้ำอัดลม
จะได้ไม่มีใครรู้ เพราะคิดว่างานไหนถ้าไม่มีสุราไม่สนุกแน่ ถ้าท่านเป็นวิชา
ซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นจะอย่างไร
 - ก. ปฏิเสธและห้ามไม่ให้ทำอย่างนั้น
 - ข. ทำเป็นไม่รู้แต่ทนขอไม่ดื่มด้วย กลัวครูรู้
 - ค. ก็เหมือนกัน และทำตามเสียงส่วนใหญ่ตกลง
2. ประชาและนริศเป็นเพื่อนรักที่ร่วมกันที่เรียนมาและจากกันไปนาน วันหนึ่งทั้งคู่
เจอกันที่หน้าบริษัทที่ทำงานของประชา ทั้งคู่จึงคุยกันอย่างสนุกสนาน ประชา
ชวนนริศไปคุยต่อที่ห้องอาหาร เพื่อหาสุราดื่มและจะได้คุยสนุกสนานเต็มที่ ถ้าท่าน
เป็นนริศจะอย่างไร
 - ก. ตกลงจะได้คุยกันให้สนุก
 - ข. ตกลงไปแต่ขอทานอย่างอื่นแทนสุรา
 - ค. เลี่ยงเพื่อนให้เต็มที่แต่ตัวเองขอที่นั่งคุยเฉย ๆ
3. วราณีมีปัญหาทางบ้าน พ่อแม่ทะเลาะกันไม่เว้นแต่ละวัน กลางวันพ่อไปทำงาน
แม่เที่ยวเล่นไพ่ ตกเย็นพ่อเมาสุรากลับมาทุกวัน วราณีหมกมุ่นที่ฟังจ๊ะจ๋าเพื่อน
เที่ยวเตร่ เพื่อนชักชวนให้ทดลองดื่มสุราเพื่อคลายความทุกข์ได้ ถ้าท่านเป็น
วราณีจะอย่างไร
 - ก. ลองดูจะได้ไม่ต้องคิดอะไร
 - ข. หลีกเลียงโดยการทำอย่างอื่นแทน
 - ค. อยากทำอะไรเพื่อนบอกแต่กลัวติดสุรา

4. คนองทำงานเป็นเสมียนบริษัทมานานและปฏิบัติหน้าที่ดีมาตลอด จึงได้เลื่อนตำแหน่งให้เป็นหัวหน้าพนักงาน คนองดีใจมากจึงชวนมนัสเพื่อนรักไปร่วมฉลองดื่มสุราให้เต็มคราบ ถ้าท่านเป็นมนัสจะทำอย่างไร
- ตกลงแสดงความยินดีกับเพื่อน
 - ไปค้ายดื่มพอเป็นพิธีแล้วขอทานข้าว
 - ปฏิเสธให้เหตุผลควรไปเลี้ยงอาหารอื่นดีกว่า
5. สมโภชไม่เคยจับหรือพูดหยอกล้อผู้อื่นเลย จนเพื่อน ๆ หยามเสมอว่าคงจะไม่ใช่นักชก แต่ตัวสมโภชเองก็ทราบว่าตนเป็นคนขี้อาย ไม่กล้าที่จะพูด และเคยปรึกษาเพื่อน ๆ ที่รักใคร่กัน เพื่อน ๆ ก็แนะนำว่าถ้าต้องการความกล้าให้ดื่มสุราพอคัง ๆ รับรองได้ผลแน่ และสมโภชเคยเห็นเพื่อนบางคนเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ถ้าท่านเป็นสมโภชจะทำอย่างไร
- ไม่ทำอย่างนั้นไม่กล้าก็ไม่ต้องจับ
 - น่าจะลองแกล้งล้อผู้อื่นว่าขี้เหล้าเมายา
 - ลองคุ้ยักครึ่งสองครึ่งถ้าไม่ได้ผลจะเลิกทำ
6. มงคลและเพื่อน ๆ จบ ม. 6 ไปสอบเรียนต่อในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เมื่อสอบเสร็จแล้วเพื่อน ๆ เสนอว่าคืนนี้ควรจะทำอะไรให้สนุกโดยไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ดื่มเหล้าเพื่อคลายความเครียดกัน จึงชวนทุกคนรวมทั้งมงคลด้วย ถ้าท่านเป็นมงคลจะทำอย่างไร
- ตกลงทันทีเพื่อพักผ่อนสมอง
 - อยากไปเหมือนกันแต่ไม่กล้าเพราะไม่เคย
 - ห้ามเพื่อน ๆ ไม่ให้ทำอย่างนั้น และพูดให้เข้าใจ

7. ในงานเลี้ยงส่งนักเรียนที่เรียนจบชั้นสูงสุด มีการเอาเหล้ามาดื่มฉลองกันอย่างสนุกสนาน ครีกครื้น รื่นเริง เหล้าให้รุ่มร่ามดื่ม ถ้าท่านเป็นรุ่มร่ามจะทำอย่างไร

- ก. รวมดื่มฉลองกับพี่ ๆ
- ข. ถ้าถูกบังคับก็ดื่มเป็นพิธี
- ค. ขอน้ำเปล่าดื่มแทนเหล้า

8. กันยาเห็นอรอุมาแอบ เอาหินเนอร์มาสูดดมในห้องน้ำโรงเรียนแล้วบอกว่าสูดดมแล้วทำให้สดชื่น สมองปรอดปรอง คนที่ไม่ลองไม่รู้แล้วชวนให้กันยาทดลอง ถ้าท่านเป็นกันยาจะทำอย่างไร

- ก. ปฏิเสธไม่เห็นด้วย
- ข. ทดลองดูเพื่อพิสูจน์ความจริง
- ค. อยากทดลองสักครั้งแต่กลัวมีโทษจึงไม่กล้า

9. วันเกิดของวีระชัย วีระชัยได้ซื้อเหล้าไปเลี้ยงในงานด้วยเพราะเคยเห็นผู้ใหญ่จัดงานแล้วต้องมีเหล้าถึงจะทำให้งานสนุกสนาน และจะได้ทดลองดื่มดูบ้าง โดยให้คนที่เป็นคนเปิดขวดและรินดื่มด้วยกัน ถ้าท่านเป็นนทีจะทำอย่างไร

- ก. เปิดขวดทดลองดื่มทันที
- ข. พยายามบอกเหตุผลให้เพื่อน ๆ ฟังว่าไม่ควรดื่ม
- ค. เปิดขวดจิบพอเป็นพิธีเพื่อไม่ให้เพื่อนเสียกำลังใจ

10. ในวันขึ้นปีใหม่เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี และเสียงส่วนใหญ่ตกลงกันว่าร่วมกันรับประทานอาหารและมีเครื่องดื่มคือเหล้าด้วย ถ้าท่านเป็นพิมพ์ซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นจะทำอย่างไร

- ก. ทำตามเสียงมติส่วนใหญ่
- ข. คัดค้านเต็มที่และหาวิธีใหม่
- ค. ไม่ขัดคอเพื่อนแต่ตนเองไม่ร่วมด้วย

11. วินัยถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนล้ออยู่เสมอว่าเป็นกะเทย วันหนึ่งเพื่อนจัดงานวันเกิดเชิญทุกคนในห้องเรียนไปร่วมงาน พอวินัยไปถึงเห็นเพื่อนกำลังค่อมเหล้าอยู่ โสภณส่งแก้วให้วินัยพร้อมกับพูดหยอกล้อว่ากะเทยค่อมซิ คงไม่กล้าหกรอกเพราะเขาไม่เคยน่ะยะ ถ้าท่านเป็นวินัยจะทำอย่างไร
- ไม่ค่อม แล้วบอกว่าไม่ควรค่อม
 - จิบพอเป็นพิธีแล้วขอค่อมน้ำส้มแทน
 - นั่งลงค่อมเพื่อให้รู้ว่าเขาเป็นผู้ชายเต็มตัว
12. บงกช เคยได้ยินผู้ใหญ่พูดว่าก่อนรับประทานอาหารให้ค่อมเหล้าสักนิดหน่อยจะทำให้ทานอาหารได้อร่อย และเลือกดมหมูนเวียนสะควก อยู่มาวันหนึ่งขณะบงกชเดินทางไปโรงเรียนเจอขวคเหล้าวางอยู่ข้างถนน เมื่อเข้าไปดูเห็นว่ายังมีเหล้าเต็มอยู่เลย ถ้าท่านเป็นบงกชจะทำอย่างไร
- โยนทิ้งให้แตกเสีย
 - เอาไปขายให้คนที่ชอบค่อมเหล้า
 - เก็บเอาไว้ที่บ้านเพื่อใช้ค่อมก่อนทานข้าว
13. มานะได้ยินพี่ชายบอกว่า ถ้าค่อมเหล้าแล้วความกลุ้มจะหายไปกลายเป็นสนุกสนานแทน และเคยเห็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาจะค่อมเหล้าแล้วบอกว่าคลายความกลุ้มได้ ถ้าท่านเป็นมานะและเจอปัญหายาก ๆ บ้างจะทำอย่างไร
- หาวิธีอื่นแก้ปัญห
 - ค่อมเหล้าเพื่อแก้ปัญห
 - อยากจะทดลองค่อมสักนิดว่าคลายความกลุ้มจริงหรือไม่
14. ประกิตเป็นคนขี้อาย พูดน้อย แต่เมื่อค่อมเหล้าแล้วพูดเก่ง ทำได้ทุกอย่าง เพื่อนชมอยู่เสมอ นราเป็นเพื่อนประกิตชอบดูหญิงคนหนึ่งแต่ไม่กล้าจีบและพูดด้วย ถ้าท่านเป็นนราจะทำอย่างไร
- ทำใจให้กล้าจะคุยพูดเก่ง
 - ให้ประกิตค่อมเหล้าแล้วพูดแทนตน
 - ทดลองค่อมดูจะได้พูดเก่งอย่างประกิตบ้าง

15. กนกพรเป็นนักเรียนชั้น ม.5 เป็นคนเรียนอ่อน เพื่อนแนะนำว่าให้กินยาชยัน จะทำให้อยากอ่านหนังสือและได้เรียนหนังสือเก่ง ๆ ถ้าท่านเป็นกนกพรจะทำอย่างไร

- ก. กินยาชยันจะได้ชยันอ่านหนังสือ
- ข. อยากทดลอง แตกตัวไม่เป็นจริง
- ค. ไม่จำเป็นต้องกินยาชยันเป็นที่ตัวเราเอง

16. นายประเทืองเป็นคนชอบดื่มเหล้า เย็น ๆ จะชวนเพื่อนมาดั่งวง หูกจาเก่งกล้า ไม่เคยกลัวใคร เป็นนักเลงเต็มตัวมักพูดเสมอว่าอาวุธทุกชนิดสู้ได้หมด สู้เขาวัวเป็นคนอ่อนแอมักถูกเพื่อนรังแกเสมอ อยากจะเก่งอย่างนายประเทืองบ้าง ถ้าท่านเป็นสุเชาวจะทำอย่างไร

- ก. อยากทดลองดูแต่กลัวไม่เก่งจริง
- ข. ไม่จำเป็นถ้าถูกรังแกพยายามเลี่ยงเอา
- ค. ดื่มเหล้าเพื่อให้เก่งอย่างนายประเทือง

17. สุธิเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไปสอบเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งได้ วีระเป็นเพื่อนรักของสุธิศิใจค้ายที่เพื่อนเรียนต่อมหาวิทยาลัยได้ จึงชวนสุธิไปเลี้ยงเหล้าให้เมาให้เต็มคราญกับความสำเริง ถ้าท่านเป็นสุธิจะทำอย่างไร

- ก. ดื่มเพื่อไม่ให้วีระเสียกำลังใจ
- ข. ขอเปลี่ยนเป็นรับประทานอาหารแทน
- ค. ไม่อยากดื่มแต่กลัวเพื่อนเสียใจเลยดื่มจนเป็นพิษ

18. มนตรีชอบดื่มเหล้า ศีใจก็ดื่ม เสียใจก็ดื่ม ดื่มแล้วอารมณ์ร่าเริงเพลงลั่นบ้าน เอนกเป็นเพื่อนรักของมนตรี เมื่ออยู่ด้วยกันมนตรีจะชวนดื่มเหล้าเสมอ แต่เอนกก็ปฏิเสธเสมอมา วันนี้ก็เหมือนกันมนตรีชวนดื่มเหล้าที่บ้าน ถ้าไม่ดื่มจะเลิกคบกัน ถ้าท่านเป็นเอนกจะทำอย่างไร

- ก. ขอดื่มสักครั้ง
- ข. ถ้าบังคับมาก ๆ จะดื่มจนเผลอเป็นพิษ
- ค. ถ้าไม่ดื่มแล้วเลิกคบ ก็สมควรเลิกคบกัน

19. นฤมลมีเพื่อนร่วมชั้นสมัยเรียนหนังสือมาหา และเพื่อนคนนี้ชอบดื่มเหล้า เล่นการพนัน ใช้เงินอย่างสุรุ่ยสุร่าย ส่วนนฤมลมีฐานะยากจน เพื่อนชวนว่า ถ้าอยากมีเงินใช้มาก ๆ ให้ไปกับเขา ถ้าไม่กล้าก็ดื่มเหล้าข่มใจก่อนแล้ว ไปเล่นการพนันกัน ถ้าท่านเป็นนฤมลจะทำอย่างไร
- ตกลงไปด้วยกัน
 - ปฏิเสธให้เหตุผลให้ฟัง
 - อยากทดลองสักครั้งแต่กลัวสติใจ
20. วัฒนาเป็นบุคคลที่ทุกคนยอมรับความสามารถในการปฏิบัติงาน เมื่อทำงานร่วมกัน มักถูกเลือกให้เป็นหัวหน้าเสมอ และในการปฏิบัติงานกลุ่มก่อนลงมือทำงาน ต้องมีการอภิปรายกันก่อน แต่วัฒนาพูดไม่เป็น เป็นคนขี้อาย ประหม่า จึงปรึกษาเพื่อนบางคน เพื่อนบอกว่าให้ดื่มเหล้าข่มใจก่อน ถ้าท่านเป็นวัฒนาจะทำอย่างไร
- พยายามหาวิธีอื่นให้หายประหม่า
 - อยากทดลองเหมือนกันแต่กลัวติดเหล้า
 - ทดลองดูสัก 2 - 3 ครั้ง จะได้หายประหม่า
 - ไม่สนใจแล้วอดดื่มเหล้าแล้วให้คนอื่นช่วย
 - ดื่มน้ำอัดลมแล้วพูดว่าขี้เมา
 - ดื่มน้ำอัดลมแล้วพูดว่าขี้เมา